

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Інформаційно-аналітичні матеріали за підсумками 2016/2017 навчального року

Укладачі: В. С. Бакіров, В. О. Катрич, М. О. Азаренков, З. Ф. Назиров,
А. В. Пантелеймонов, А. М. Удод, В. С. Пахаренко, В. М. Ришков,
О. Ф. Тирнов, О. О. Анощенко, Н. А. Вінникова, С. В. Єльцов,
І. К. Журавльова, Л. О. Іваненко, Н. В. Іванова, В. Ю. Іващенко,
А. В. Коньшина, В. В. Круглова, С. М. Куліш, В. Г. Левчук,
Д. О. Лобанов, Р. Е. Лунячек, Л. М. Максименко, Т. О. Маркова,
С. С. Махновський, О. О. Нерух, Т. Д. Синиця, В. М. Сухов,
В. О. Темченко, О. І. Фадєєв, М. А. Фоломєєв, Н. С. Хруслова,
В. І. Чеботарьов, І. О. Штеймїллер, І. Б. Шрамко

ВСТУП

У 2016/2017 навчальному році університет продовжував удосконалювати освітній процес, розвивав наукові дослідження, зміцнював міжнародні зв'язки. Особлива увага приділялася забезпеченню високої якості освіти, посиленню ролі університету як центру культури та просвітительства, соціальному захисту і соціальній підтримці учасників освітнього процесу, розвитку матеріально-технічної бази, забезпеченню фінансової стабільності університету. Університет активно працював над просуванням цінностей науки, просвіти і культури в суспільстві, в першу чергу – серед молоді. Протягом року в університеті неодноразово відбувалися заходи, спрямовані на гуртування колективу навколо ідей патріотизму та забезпечення єдності України.

Продовжено роботу з модернізації системи управління якістю освітнього процесу та наукової діяльності. За результатами ретельної міжнародної експертизи університет отримав сертифікат відповідності міжнародному стандарту ISO 9001:2015 «Система управління якістю. Вимоги».

Виконано головне завдання Програми розвитку університету на 2010–2020 роки: університет згідно з даними міжнародних рейтингів увійшов до групи університетів світового класу.

У 2016/2017 навчальному році університет брав участь у декількох національних і міжнародних дослідженнях із визначення рейтингів університетів. У 2017 році за дослідженням QS World University Rankings університет втретє увійшов до 500 найкращих університетів світу, посівши 401 позицію – найвищу у рейтингу порівняно з іншими українськими університетами. Каразінський університет також брав участь у рейтингах кращих університетів світу Times Higher Education та Академічному рейтингу університетів світу, також відомим як «Шанхайський рейтинг» (ARWU).

В «Інформаційно-аналітичних матеріалах» наведено дані про кадрове

забезпечення навчальної та виховної роботи, охарактеризовано наукову, освітню, культурно-просвітницьку діяльність, підготовку фахівців і кадрів вищої кваліфікації, довузівську підготовку, фінансовий стан університету та господарчу діяльність, надано інформацію про соціальну підтримку працівників і студентів.

І. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Станом на 1 липня 2017 року в університеті працювало 1 630 штатних науково-педагогічних працівників та 337 науковців, серед яких – два академіки НАН України, 2 член-кореспонденти НАН України, 262 доктори наук, професори і 923 кандидати наук, доценти (табл. 1.1.)

Таблиця 1.1

Кадровий склад університету на 01.07.2017 р.

№ з/п	Науково-педагогічні працівники та працівники	Кількість штатних працівників, осіб	
		2015/2016 н. р.	2016/2017 н. р.
	Усього	3 990	4 238
1	Науково-педагогічні працівники	1 583	1 630
2	Наукові працівники	223	337
3	Доктори наук, професори, у т. ч.	256	262
	3.1. науково-педагогічні працівники	234	242
	3.2. наукові працівники НДЧ	20	20
4	Кандидати наук, доценти, у т. ч.	895	923
	4.1. науково-педагогічні працівники	799	826
	4.2. наукові працівники НДЧ	92	97
5	Навчально-допоміжний персонал	648	682
6	Допоміжний персонал НДЧ	88	95
7	Адміністративно-управлінський персонал	336	338
8	Господарський і обслуговуючий персонал	1 112	1 251

В університеті працюють 459 зовнішніх сумісників, серед яких – 17 академіків і член-кореспондентів НАН України, 139 докторів наук і 211 кандидатів наук.

Таким чином, усього в навчальному процесі й науковій роботі брали участь 401 доктор наук, професор, а також 1134 кандидати наук, доценти.

Серед науково-педагогічних працівників 65,5 % мають наукові ступені та вчені звання (табл. 1.2.).

Найбільший відсоток кадрів вищої кваліфікації мають факультети: історичний (100 %), радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем (97,5 %), юридичний (89 %); фізико-технічний (92,3 %) (табл. 1.3).

Серед деканів факультетів 60,8 % – докторів наук, професорів і 39,1 % – кандидатів наук, доцентів; середній вік – 57 років; серед завідувачів кафедр 66,9 % – докторів наук, професорів, 33 % – кандидатів наук, доцентів; середній вік – 58,8 років (табл. 1.4).

Таблиця 1.2

Штатні науково-педагогічні працівники

Науково-педагогічні працівники	2015/2016 н. р.		2016/2017 н. р.	
	Кількість	%	Кількість	%
Усього	1 583	100%	1 630	100
У тому числі:				
докторів наук, професорів	234	14,7	242	14,8
кандидатів наук, доцентів	799	50,5	826	50,6
Усього науково-педагогічних працівників із науковими ступеннями та вченими званнями	1 033	65,2	1 068	65,5
Середній вік	48,5		47,5	
До 30 років	149	9,4	136	8,3
30 – 39 років	431	27,2	428	26,2
40 – 49 років	386	24,3	441	27,0
50 – 59 років	318	20,0	282	17,3
Понад 60 років	299	18,8	343	21,0
Пенсійного віку, чол.	208	58,9	221	64,4
Пенсійного віку, жін.	145	41,0	121	35,2
Усього науково-педагогічних працівників пенсійного віку	353	22,2	343	21,0

Таблиця 1.3.

Штатні науково-педагогічні працівники на факультетах
(станом на 01.07.2017 р.)

№ з/п	Факультети, загально-університетські кафедри, інститути	Кількість осіб	У тому числі							
			Доктори наук, професори		Кандидати наук, доцент		Викладачі з наук. ст. і вч. зв.		Викл. без наук. ст. і вч. звання	
			К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
1	Біологічний	78	11	14,1	45	57,6	56	71,7	22	28,2
2	Геології, географії, рекреації і туризму	51	8	15,6	30	58,8	38	74,5	13	25,4
3	Екологічний	20	4	20,0	7	35,0	11	55,0	9	45,0
4	Економічний	124	13	10,4	78	62,9	91	73,3	33	26,0
5	Іноземних мов	230	12	5,2	78	33,9	90	39,1	140	60,8
6	Історичний	37	15	40,5	22	59,4	37	100	-	-
7	Комп'ютерних наук	52	16	30,7	17	32,6	33	63,4	19	36,5
8	Медичний	198	15	7,5	89	44,9	104	52,5	94	47,4
9	Математики і інформатики	59	13	22,0	36	61,0	49	83,0	10	17,0
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	78	11	14,1	40	51,2	51	65,3	27	34,6
11	Психології	37	5	13,5	25	67,5	30	81,0	7	19,0
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	40	14	35,0	25	62,5	39	97,5	1	2,5
13	Соціологічний	67	8	11,9	41	61,1	49	73,1	18	26,8
14	Фізико-енергетичний	20	2	10,0	15	75,0	17	85,0	3	15,0
15	Фізико-технічний	39	12	30,7	24	61,5	36	92,3	3	7,6
16	Фізичний	59	13	22,0	36	61,0	49	83,0	10	17,0
17	Філологічний	100	12	12,0	65	65,0	77	77,0	23	23,0
18	Філософський	90	24	26,6	55	61,1	79	87,7	11	12,2
19	Хімічний	48	11	22,9	30	62,5	41	85,4	7	14,5
20	Юридичний	64	19	29,6	38	59,3	57	89,0	7	11,0
21	Центр міжнародної освіти	85	1	1,1	23	27,0	24	28,2	61	71,7
22	Кафедра фізичного виховання і спорту	33	-	-	2	6,0	2	6,0	31	93,9
23	Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»	7	3	42,8	4	57,1	7	100	-	-
24	Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання	14	-	-	1	7,1	1	7,1	13	92,8
	Усього по університету	1 630	242	14,8	826	50,6	1 068	65,5	562	34,4

Таблиця 1.4

Керівники факультетів і кафедр

	Керівний склад	2015/2016 н. р.		2016/2017 н. р.	
		К-ть	%	К-ть	%
1	Декани, директори інститутів	22	100	23	100
	Із них докторів наук, професорів	13	59,0	14	60,8
	кандидатів наук, доцентів	9	40,9	9	39,1
	За віком:				
	Середній вік	56,7		57,0	
	До 30 років	-	-	-	-
	30 – 39 років	1	4,5	1	4,3
	40 – 49 років	2	9,0	4	17,3
	50 – 59 років	9	40,9	8	34,7
	Понад 60 років	10	45,4	10	43,4
	Пенсійного віку	10	45,4	10	43,4
2	Завідувачі кафедр	124	100	124	100
	Із них докторів наук, професорів	85	68,5	83	66,9
	кандидатів наук, доцентів	39	31,4	41	33,0
	За віком:				
	Середній вік	59,1		58,8	
	До 30 років	-	-	-	-
	30 – 39 років	5	4,0	11	8,8
	40 – 49 років	17	13,7	17	13,7
	50 – 59 років	30	24,1	25	20,1
	Понад 60 років	72	58,0	71	57,2
	Пенсійного віку	82	66,1	71	57,2

Штатні науково-педагогічні працівники пенсійного віку
(станом на 01.07. 2017 р.)

№ з/п	Факультети, загальноуніверситетські кафедри	2015/2016 н.р.			2016/2017 н.р.		
		Осіб	З них пенс. віку	% осіб пенс. віку	Осіб	З них пенс. віку	% осіб пенс. віку
1	Біологічний	77	16	20,7	78	14	17,9
2	Геології, географії, рекреації і туризму	59	18	30,5	51	17	33,3
3	Екологічний	22	4	18,1	20	4	20,0
4	Економічний	123	29	23,5	124	30	24,1
5	Іноземних мов	228	36	15,7	230	34	14,7
6	Історичний	38	12	31,5	37	13	35,1
7	Комп'ютерних наук	45	16	35,5	52	17	32,6
8	Медичний	156	11	7,0	198	10	5,0
9	Математики і інформатики	62	21	33,8	59	22	37,2
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	78	14	17,9	78	13	16,6
11	Психології	36	6	16,6	37	6	16,2
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	45	24	53,3	40	21	52,5
13	Соціологічний	63	8	12,6	67	10	14,9
14	Фізико-енергетичний	20	3	15,0	20	4	20,0
15	Фізико-технічний	35	15	42,8	39	15	38,4
16	Фізичний	63	34	53,9	59	31	52,5
17	Філологічний	105	23	21,9	100	19	19,0
18	Філософський	93	19	20,4	90	18	20,0
19	Хімічний	51	14	27,4	48	14	29,1
20	Юридичний	50	4	8,0	64	4	6,2
21	Центр міжнародної освіти	93	20	21,5	85	18	21,1
22	Кафедра фізичного виховання і спорту	31	6	19,3	33	6	18,1
23	Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»	-	-	-	7	2	28,5
24	Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання	-	-	-	14	1	7,1
	Усього по університету	1 583	353	22,2	1 630	343	21,8

В університеті на штатних посадах факультету іноземних мов та філологічного факультету працювали 5 викладачів з Італії, Канади, КНР, Польщі та ФРН.

94 фахівці з Австрії, Бельгії, Болгарії, Великої Британії, Естонії, Іспанії, Італії, Канади, КНР, Македонії, Нідерландів, Пакистану, Польщі, Росії, Словаччини, Словенії, США, Туреччини, Угорщини, Франції, ФРН, Хорватії, Чехії, Швейцарії, Швеції та Японії читали лекції для студентів і співробітників університету.

У 2016 році почалася реалізація плану підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету на 2016–2020 роки. Цей план розроблявся за безпосередньої участі кожної кафедри з урахуванням як побажань кожного викладача, так і виходячи з потреб кафедри щодо отримання конкретних результатів.

У 2016/2017 навчальному році 149 викладачів університету підвищили свою наукову та методичну кваліфікацію шляхом стажування як на споріднених кафедрах університету, так і в інших вищих навчальних та наукових закладах, організаціях і установах м. Харкова та інших міст. 55 викладачів стажувалися на кафедрах університету (майже 37 % від загальної кількості), 37 – на кафедрах інших навчальних закладів (близько 25%), 48 – у наукових установах (близько 32 %), 9 осіб – в інших базах (6 %). З відривом від роботи стажування проходили лише 7 викладачів (4,7 %).

Підсумками роботи стажистів стали підготовка розділів підручників, навчальних та методичних посібників, статей, тез доповідей на конференціях; вдосконалення курсів та спецкурсів, завдань для контролю знань студентів.

Відповідно до програми дистанційного навчання у 2016/2017 навчальному році було подовжено роботу курсів «Технології дистанційної освіти у вищому навчальному закладі», які закінчили 52 викладачі університету (3 групи).

У 2016/2017 навчальному році штатними співробітниками і докторантами університету захищено 16 докторських дисертацій:

- Гриб О. М. – фізичний факультет;
- Єсін В. І. – факультет комп'ютерних наук;

- Загурська Н. В. – філософський факультет;
- Зиков О. В. – фізико-технічний факультет;
- Кириченко О. В. – НДІ хімії;
- Кононова К. Ю. – економічний факультет;
- Матвєєв А. В. – факультет геології, географії, рекреації і туризму;
- Матвєєва Т. С. – філологічний факультет;
- Матюшенко І. Ю. – факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу;
- Петренко Д. В. – філософський факультет;
- Рубанов В. В. – філософський факультет;
- Удалов І. В. – факультет геології, географії, рекреації і туризму;
- Утєвська О. М. – біологічний факультет;
- Шамраєва В. М. – факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу;
- Шевченко В. Г. – фізичний факультет,
- Яковлев В. В. – факультет геології, географії, рекреації і туризму.

Кандидатські дисертації захистили 58 осіб.

У 2016/2017 навчальному році вчене звання професора отримали 2 особи:

- Кізілова Н. М. (факультет математики і інформатики);
- Князева М. В. (біологічний факультет).

Вчені звання доцента отримали 2 особи.

- Трусова В. М. (фізико-технічний факультет);
- Зиков О. В. (фізико-технічний факультет).

Питання про удосконалення кадрової політики в університеті обговорювалося на засіданні Вченої ради університету 29 травня 2017 р.,

було відзначено як досягнення (зокрема – високий рівень кваліфікації науково-педагогічних і наукових працівників), так і наявні недоліки у цій роботі: відсутність системної роботи з кадровим резервом, недостатньо ефективна організація підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, недосконала система матеріального заохочення науково-педагогічних і наукових працівників. У рішенні Вченої ради запропоновано проаналізувати та оновити резерв потенційних кандидатів на керівні посади з урахуванням їх професійних якостей та перспектив розвитку, створити університетську Школу лідерства, розробити механізм матеріального заохочення викладачів і науковців відповідно до результатів їхньої діяльності, визначити порядок ідентифікації результатів підвищення кваліфікації, покращити структуру системи підвищення кваліфікації, оновити кадрові паспорти факультетів і кафедр на термін до 2021 року тощо.

Наказом Президента України орденом Богдана Хмельницького III ступеня нагороджено випускника університету – молодшого лейтенанта М. І. Мислу (посмертно).

Звання «Заслужений діяч науки і техніки України» отримали:

Бережной Ю. А., фізико-технічний факультет; Чорногор Л. Ф., факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем.

Наказом Президента України державну стипендію для видатних діячів науки, освіти, культури і мистецтва, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту та інформаційної сфери призначено завідувачу кафедри хірургічних хвороб професору Є. Д. Хворостову.

Премії Президента України для молодих вчених отримали аспірантка фізико-технічного факультету У. С. Немченко та доцент фізико-технічного факультету В. М. Трусова.

Державну премію України в галузі науки і техніки 2016 року присуджено колективу науковців факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем у складі: Катрич В. О., Горобець М. М.,

Нестеренко М. В., Бердник С. Л., Думін О. М., за роботу «Створення випромінюючих структур багатофункціональних радіоелектронних систем.

Звання «Почесний доктор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» присвоєно Вернону Ломакс Сміту – професору економіки в Школі бізнесу та економіки ім. Джорджа Л. Аргироса при Університеті Чепмен США (Argyros School of Business and Economics, Chapman University), лауреату Нобелівської премії з економіки; професору Є. К. Бистрицькому – директору міжнародного фонду «Відродження»; професору В. Й. Целуйко – завідувачу кафедри кардіології та функціональної діагностики Харківської медичної академії післядипломної освіти.

II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1. Організація науково-дослідної та інноваційної діяльності

Важливою частиною діяльності, що провадиться в університеті, є науково-дослідна робота, яка забезпечує безперервне вдосконалення освітнього процесу на основі фундаментальних і прикладних досліджень, спрямоване на поглиблення теоретичних знань, набуття навичок у конкретній галузі діяльності та підготовку ерудованих фахівців, здатних кваліфіковано вирішувати професійні завдання.

Характерною особливістю розвитку науки в університеті є значне розширення досліджень, їхня якісна зміна, спрямованість на забезпечення інноваційного розвитку та підвищення обороноздатності країни. Як і в попередні роки, основу фінансування науково-дослідних робіт складає фінансування за рахунок коштів загального фонду державного бюджету. Щорічно Каразінський бере участь у конкурсі Міністерства освіти і науки України, що забезпечило університету у 2016 році обсяг фінансування, який є другим за розміром (після Київського національного університету імені Тараса Шевченка) серед ВНЗ України. У 2017 році на конкурс було подано 49 робіт. Результати будуть відомі після експертизи у наукових радах міністерства.

До тематичного плану науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, що фінансуються Міністерством освіти і науки України за рахунок загального фонду державного бюджету, у 2016 р. було включено 83 науково-дослідні роботи з обсягом фінансування 32 392 849 грн, із них 62 фундаментальні дослідження – на загальну суму 23 119 878 грн, 21 – прикладних на загальну суму 9 272 971 грн, із них 3 – наукові дослідження молодих учених на загальну суму 372 000 грн. Обсяг позабюджетного фінансування склав у 2016 році близько 16 329 800 грн.

**Розподіл обсягів науково-дослідних робіт з усіх видів фінансування за науковими підрозділами
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у 2016 році**

№ з/п	Факультет	Міністерство освіти і науки України				Фонд фундаментальних досліджень		Господогвірні роботи		Гранти	
		§ 1		Національне надбання. Наукові конференції		кіл-ть	обсяг, тис. грн	кіл-ть	обсяг, тис. грн	кіл-ть	обсяг, тис. грн
		кіл-ть	обсяг, тис. грн	кіл-ть	обсяг, тис. грн						
1	Біологічний	1	94,60	2	143,30			2	45,00		
2	Геології, географії, рекреації і туризму	2	239,50					1	10,00		
3	Екологічний	1	94,60					14	220,10	1	129,60
4	Економічний										
5	Іноземних мов	1	84,00								
6	Інститут астрономії	5	2 733,60	1	338,20					1	2 198,10
7	Інститут біології	7	1 448,50			1	199,00	1	100,00		
8	Інститут хімії	3	824,50					1	25,20		
9	Історичний	1	101,20								
10	Комп'ютерних наук	1	1 003,90					2	1 250,00		
11	Медичний									1	23,80
12	Математики і інформатики	4	857,40								
13	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу										
14	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	26	12 298,80	2	377,90			1	85,00	1	22,70
15	Соціологічний	3	1 161,90	1	15,00					1	1 455,10
16	Психології										
17	Фізико-енергетичний									1	29,40
18	Фізико-технічний	18	8 658,30					3	230,00		
19	Фізичний	5	1 319,80					2	156,90		
20	Філологічний	1	97,80								
21	Філософський										
22	Хімічний	4	1 374,40					9	321,80		
23	Юридичний										
24	ЦМО										
25	Музей природи										
26	ЦНБ			1	61,00						
27	Центр болгаристики									2	596,90
28	Відділ міжнародних програм та академічної мобільності										
	Благодійні внески										5 108,20
	Усього	83	32 392,80	7	935,40	1	199,00	36	2 444,00	8	9 563,80

**Розподіл обсягів науково-дослідних робіт з усіх видів фінансування за науковими підрозділами
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у 2017 році**

№ з/п	Факультет	Міністерство освіти і науки України				Господогвірні роботи		Гранти	
		§ 1		Національне надбання. Наукові конференції		кількість	обсяг, тис. грн	кількість	обсяг, тис. грн
		кількість	обсяг, тис. грн	кількість	обсяг, тис. грн				
1	Біологічний	2	536,30	2	148,50				
2	Геології, географії, рекреації і туризму	1	143,70			3	45,00		
3	Екологічний	1	229,80			7	124,90		
4	Економічний								
5	Іноземних мов								
6	Інститут астрономії	6	3 866,20	1	597,50			1	661,50
7	Інститут біології	7	1 778,30			2	150,00		
8	Інститут хімії	3	1 622,90						
9	Історичний	1	108,10						
10	ННІ «Каразінська школа бізнесу»					1	25,60		
11	Комп'ютерних наук	2	1 522,20			2	980,00		
12	Медичний							1	2,10
13	Математики і інформатики	4	1 159,40						
14	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу								
15	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	31	17 426,70	1	361,00	3	620,00		
16	Соціологічний	2	1 019,50						
17	Українсько-франкофонний академічний центр					1	35,00		
18	Психології								
19	Фізико-енергетичний								
20	Фізико-технічний	23	13 953,10						
21	Фізичний	7	2 819,30			1	118,00		
22	Філологічний	1	238,50						
23	Філософський	1	200,00						
24	Хімічний	5	1 807,90			4	185,50	1	325,30
25	Юридичний								
26	ЦМО								
27	Музей природи								
28	ЦНБ			1	215,00				
29	Центр болгаристики							1	165,00
	Благодійні внески								644,00
	Усього	97	48 431,90	5	1 322,00	24	2 284,00	4	1 797,90

У 2016 році університет за рахунок спеціальних коштів придбав обладнання на 7 000 000 грн, а у 2017 році планується придбання унікального обладнання на 12 000 000 грн.

До тематичного плану 2017 року включено 97 науково-дослідних робіт з обсягом фінансування 48 284 800 грн, із них 78 – фундаментальні дослідження на загальну суму 36 441 873 грн, 19 – прикладні на загальну суму 11 842 927 грн, із них 3 – наукові дослідження молодих учених на загальну суму 731 159 грн. Обсяг коштів за рахунок виконання 24 госпдоговірних робіт становить у першому півріччі 2017 року 2 284 000 грн.

Університет проводить конкурс науково-дослідних робіт, що фінансується з бюджету університету. Метою цього конкурсу є активізація наукової діяльності, підтримка науково-дослідних робіт, що пов'язані зі створенням та впровадженням новітніх технологій. У 2016 році за рахунок Фонду розвитку і модернізації навчально-наукового обладнання виконано 27 науково-дослідних робіт на загальну суму 2 000 000 грн. (Загальний обсяг фінансування цього фонду у 2015 р. складає 1 000 000 грн.).

У 2017 році за рахунок власних коштів університету виконується 37 науково-дослідних робіт на загальну суму 3 115 000 грн.

Як було відзначено раніше, наукова діяльність в університеті здійснюється також за рахунок позабюджетних коштів. Переважна частина цих коштів припадає на фінансування робіт, що проводяться за міжнародними грантами і програмами. Щорічно за проектами міжнародного співробітництва виконується 7–10 проектів у межах виконання грантів та проектів Українського науково-технологічного центру, «Горизонт–2020», НАТО, МАГАТЕ, CRDF, а також за угодами з міжнародними науковими центрами. У 2016 році за міжнародними програмами і партнерськими угодами в університеті виконувалося 14 робіт (із них 2 – за програмою «Горизонт–2020»). Загальна сума коштів, що припадає на позабюджетне фінансування, складала 3 129 600 грн. Серед них у 2016 році були:

- проект «EUBORDERSCAPES» – «Кордони Європейського Союзу – встановлення кордонів, політичний ландшафт і соціальна арена: потенціали і виклики еволюції концепцій кордонів у світі періоду завершення холодної війни». Термін: 2012–2016 рр. Фінансується за рахунок 7-ї рамкової програми ЄС. У 2016 р. – 30 000 євро. Керівник дослідницької групи ХНУ імені В. Н. Каразіна – канд. соц. наук, доцент О. А. Філіппова.

- контракт «Методика фазових відношень у застосуванні до шорстких порошкоподібних поверхонь для дослідження людської присутності». Термін: 2015–2016 рр. Фінансувався Дослідницьким Офісом армії США. Загальний обсяг фінансування – 1 930 000 грн, у 2016 р. – 96 200 грн. Керівник проекту – докт. фіз.-мат. наук, професор Ю. Г. Шкуратов.

- контракт «Дедуктивна квантова молекулярна механіка алотропних сполук карбону». Термін: 2016–2018 рр. Фінансування: Науковий центр Інституту неорганічної хімії (м. Аахен, Німеччина), у 2016 р. – 748 000 грн. Керівник – докт. хім. наук, професор В. О. Черановський.

Участь у міжнародних програмах і грантах у 2016 році:

- Проект MagIC «Магنونіка, взаємодія і проблематика: комплексні питання динаміки спінових хвиль». Фінансування за рахунок Програми «Горизонт–2020»). (2014–2018 рр.). Керівник – докт. фіз.-мат. наук, професор Вовк Р. В.

- Грантова угода «Історія об'єднаної Європи: ідеї, проекти і інтеграція». Фінансування за рахунок Програми «ЕРАЗМУС» (2016–2019 рр.), у 2016 р. – 384 400 грн. Керівник – докт. іст. наук, професор М. Г. Станчев.

- Благодійний грант від компанії «Shell Ukraine» у розмірі 8 524 тис. грн на придбання наукового обладнання та видання навчальної літератури для хімічного факультету (О. М. Калугін, докт. хім. наук, професор).

На сьогодні обрано до фінансування та зареєстровано (перебувають на стадії розгляду) 16 проектів (із них 5 – за Програмою ЄС «Горизонт–2020»), у тому числі: міжнародний контракт із Дослідницьким Офісом армії США на 60 000 грн, із

Корейським інститутом авіакосмічних досліджень на 2017–2018 рр. (участь у розробці приладу на місячному супутнику). Від університету в ньому беруть участь докт. фіз.-мат. наук, професор Ю. Г. Шкуратов, канд. фіз.-мат. наук В. Г. Кайдаш.

П'ять об'єктів університету включено до переліку наукових об'єктів, що становлять національне надбання України (Гербарій, Когерентно-оптичний процесор зображень Астрономічної обсерваторії, Комплекс для дистанційного зондування навколоземного космічного простору Радіофізичної обсерваторії, Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки, «Колекції ліній *Drosophila*» кафедри генетики та цитології біологічного факультету) – на суму 905 390 грн.

Унікальний гербарій із колекції Каразінського університету розміщений у найбільшій міжнародній цифровій базі даних JSTOR у розділі «Global plants: type collection» і доступний для світової наукової спільноти.

Університет здійснює плідне різнобічне співробітництво з інститутами Національної академії та державних галузевих академій наук України.

Наукова частина університету постійно проводить роботу з підвищення наукового рівня фундаментальних та прикладних досліджень, сприяє отриманню вагомих результатів вже на рівні планування наукових досліджень, згідно з якими відбуваються відкриття нової тематики, прийняття завершених робіт та оцінка отриманих результатів. Оцінювання результатів здійснюють Науково-технічна рада університету, незалежні експерти-рецензенти. Основними критеріями є отримання принципово нових результатів, які мають важливе значення для подальшого розвитку окремих галузей науки та наукових напрямів; наявність результатів, що дають вагомі підстави для проведення актуальних прикладних досліджень і розробок за результатами фундаментальних досліджень, об'єктів права інтелектуальної власності, створених під час виконання роботи; кількість і якість публікацій, наукових обговорень на конференціях тощо.

2.2. Результати науково-дослідних робіт

У 2016 році виконувалися 83 науково-дослідні роботи, які фінансувалися із загального фонду державного бюджету, з них 62 – фундаментальні дослідження, 21 – прикладні, 3 дослідження молодих учених; 5 науково-дослідних робіт зі збереження об'єктів, що становлять національне надбання, 36 госпдоговірних НДР та 1 НДР за грантами Державного фонду фундаментальних досліджень (Табл. 2.1). У 2017 році виконуються 97 НДР, які фінансуються із загального фонду держбюджету, 23 госпдоговірні НДР, 4 гранти (Табл. 2.2).

Усі бюджетні теми відповідають пріоритетним напрямкам розвитку науки і техніки на період до 2020 року (Закон України № 2519-VI від 09.09.10 р.) та переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок (Постанова КМ України від 07.09.2011 р. № 942).

У 2016 році завершено 19 держбюджетних НДР та 31 госпдоговірна робота. Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 717 від 30.06.2016 року, було оголошено конкурсний відбір проектів науково-дослідних робіт, виконання яких розпочалося у 2017 році за рахунок коштів державного бюджету. Від університету було подано на конкурс 37 проектів, із них 33 отримали фінансування на 2017 рік.

Результати наукових досліджень передаються замовникам і мають практичне застосування, використовуються в навчальному процесі, під час написання монографій, підручників і навчальних посібників, а також у процесі підготовки студентами курсових і дипломних робіт, доповідей на наукових конференціях, під час підготовки дисертацій аспірантами та докторантами університету.

У 2016 р. вченими університету видано 134 монографії (з них 15 – за кордоном), 41 випуск «Вісника ХНУ імені В. Н. Каразіна», 48 збірників наукових праць, 5 867 статей та тез доповідей, із них 1 054 – у зарубіжних виданнях, 895 із них розміщені у наукометричних базах даних), отримано 51 охоронний документ. Подано 57 заявок на винаходи (Табл. 2.3.)

Оприлюднення результатів науково-дослідної роботи за 2016 р.

№ з/п	Факультет, підрозділ	Вісники	Збірники наукових праць	Монографії	Статті		Тези доповідей		Патенти	Конференції		Виставки	
					Усього	У міжнародних виданнях	Усього	У міжнародних виданнях		Усього	міжнародні	Проведені в університеті	У яких університет брав участь
1.	Біологічний	2		2	87	37	135	26	1	1	1		
2.	Геології, географії, рекреації і туризму	2	7	6	122	35	255	8	1	8	5		
3.	Екологічний	2	1	7	146	13	103	10	1	5	4		1
4.	Економічний	2	4	14	126	31	158	10		3	2		
5.	Іноземних мов	2	6	6	361	27	299	10		28	6		
6.	Історичний	1	3	12	131	44	58	2		6	5		
7.	Комп'ютерних наук	4	3	6	102	5	129	4	18	8	7		1
8.	Медичний	2		4	296	51	271	44	7	18	4		
9.	Математики і інформатики	1		2	55	27	85	57		6	6		
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	1	4	8	131	21	149	16		4	2		4
11.	Психології	3		3	77	11	36	1		1	1		
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	1	1	11	115	30	192	20	5	5	5	1	2
13.	Соціологічний	1	3	7	79	6	51	7		3	3		
14.	Фізико-енергетичний			2	58	17	88	37	1	6	2		4
15.	Фізико-технічний		2	2	161	70	116	29	5	12	2		1
16.	Фізичний			5	97	42	105	1	1	1			
17.	Філологічний	2	6	7	149	24	15	5		6	2	1	
18.	Філософський	11	6	11	239	47	125	21		12	3		
19.	Хімічний	2		4	77	45	126	12	4	1			
20.	Юридичний	2		5	131	5	124	13		4	3		
21.	НДІ астрономії			3	54	35	81	43					
22.	НДІ біології			3	34	11	39	4	1				
23.	НДІ хімії			4	44	20	42	10					
24.	Загальноуніверситетські відділи				15		20			1	1	3	1
25.	Центр міжнародної освіти		2		62	8	68			3	3		
26.	ЦНБ				39					5	3	165	2
27.	Ботанічний сад				7	2	2			1	1		
	Усього	41	48	134	2 995	664	2 872	390	45	148	71	170	16

У першому півріччі 2017 року вченими університету видано 50 монографій (із них 15 – за кордоном), 26 випусків «Вісника ХНУ імені В. Н. Каразіна», 39 збірників наукових праць, 2 192 статті та тези доповідей, із них 505 – у зарубіжних виданнях, 223 із них розміщені у виданнях, що входять до наукометричної бази даних Scopus), отримано 26 охоронних документів.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна посідає друге місце серед університетів України за показниками наукометричної бази даних Scopus. Станом на квітень 2017 року індекс Хірша дорівнює 60, кількість публікацій – 8 382, кількість цитувань – 40 675. Порівняно з 2016 роком, індекс Хірша збільшився на 3, кількість публікацій – на 768, кількість цитувань – на 5 527.

Одним із напрямків організаційної діяльності є пропаганда наукових досягнень університету. У 2016 році на базі університету було проведено 148 конференцій, із них 71 – міжнародні. У першому півріччі 2017 року проведено 64 конференції.

Підтвердженням результативності наукової роботи університету є досягнення наших вчених, яких відзначено преміями, нагородами, вченими званнями, стипендіями.

У 2017 році:

- Премію Кабінету Міністрів України отримав Чебанов В. А. (хімічний факультет);
- Грант Президента України докторам наук для здійснення наукових досліджень на 2017 рік призначено Мусієздову О. О. (соціологічний факультет);
- Грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених на 2017 рік одержала Сінна О. І. (факультет геології, географії, рекреації і туризму).

Іменні стипендії Харківської обласної державної адміністрації (для видатних науковців) отримали:

- імені В. Н. Каразіна (з гуманітарних наук) – Посохов С. І. (історичний факультет), Вовк О. І. (Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька);

- імені І. І. Мечникова (з медицини і біології) – Атраментова Л. О. (біологічний факультет), Трусова В. М. (фізико-технічний факультет);
- імені В. В. Свиридова (з інформатики та комп'ютерних наук) – Лазурик В. Т. (факультет комп'ютерних наук);
- імені К. Д. Синельникова (з фізики і астрономії) – Легенький М. М. (фізичний факультет);
- імені М. М. Бекетова (з хімії) – Захаров А. Б. (хімічний факультет).
- Стипендію Кабінету Міністрів України одержують 5 молодих науковців: Гірка О. І., Сегіда К. Ю., Пантелеймонов А. В., Камнева Н. М., Сінна О. І.

Видатні науковці університету – професор М. О. Мchedlov-Петросян, завідувач кафедри фізичної хімії хімічного факультету («Природничі науки фізико-математичного та хімічного профілю, науки про Землю») і професор кафедри зоології та екології тварин біологічного факультету С. Ю. Утєвський («Науки про життя, медичні науки і пов'язані з ними технології») – обрані до першого складу Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

2.3. Студентська науково-дослідна робота

Невід'ємною частиною науково-дослідної діяльності є студентська наука.

Основними формами наукової роботи студентів є індивідуальна робота на кафедрах і в лабораторіях факультетів, участь у виконанні конкретних завдань із НДР кафедр, у наукових гуртках, дискусійних клубах, круглих столах, семінарах, олімпіадах, конкурсах наукових робіт, конференціях, а також написання наукових статей.

У Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт за різними галузями у 2016/2017 навчальному році перемогли 19 студентів (табл. 2.4).

У ХІ Харківському регіональному конкурсі студентських наукових робіт із природничих, технічних та гуманітарних наук у 2017 році переможцями стали 13

студентів університету: 5 – із природничого напрямку; у номінації «соціально-гуманітарні дослідження» перемогу здобули 6 студентів.

Студент 5 курсу фізичного факультету (кафедра фізики низьких температур) Хван Тимофій виграв персональний грант у межах програми EuroFusion, що є частиною програми «Горизонт–2020». Термін дії – 2017 рік, обсяг фінансування – 1 500 євро.

Студент факультету математики і інформатики Євгеній Афанасьєв отримав премію Національної академії наук України для молодих учених і студентів вищих навчальних закладів за кращі наукові роботи 2016 року (за роботу «Про кореляційні функції характеристичних поліномів розріджених ермітових випадкових матриць»).

6 студентів Каразінського стали переможцями міського конкурсу «Харків – місто молодіжних ініціатив» (2017 рік)

На V Всеукраїнському студентському турнірі з історії команда університету отримала диплом II ступеня.

У другому Міжнародному форумі молодих учених у галузі прикладної фізики та інженерії (International Young Scientists Forum on Applied Physics and Engineering, YSF–2016), метою якого є обмін знаннями, досвідом та результатами досліджень між молодими науковцями та провідними фахівцями, дипломами за кращі презентації нагороджено представників фізико-технічного факультету Каразінського університету: студентку кафедри ядерної та медичної фізики Анну Гасаналієву, молодшого наукового співробітника Олексія Гірку.

Крім того, впродовж 2016/2017 навчального року студенти Каразінського брали участь у таких міжнародних олімпіадах і конкурсах:

- VII Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка – 2 студентки отримали дипломи I та II ступеня.

- Міжнародний студентський турнір фізиків (м. Гетеборг, Швеція) – команда університету у складі 6 студентів фізичного та фізико-технічного

факультетів посіла I місце.

- II етап XVII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика – 2 студенти посіли II та III місця.

- XIII Міжнародна студентська олімпіада з теоретичної механіки (2017 рік, м. Гомель, Білорусь) – дипломами II ступеня були нагороджені 3 студенти, у командному заліку Каразінці здобули диплом III ступеня і вибороли командне третє місце у теоретичному конкурсі.

- Міжнародний студентський турнір природничо-наукових робіт «СТЕНД» (м. Мінськ, Білорусь), команда університету у складі 5 студентів фізико-технічного факультету посіла 4 місце.

Результати наукових досліджень студентів знаходять відображення в їхніх публікаціях. Протягом 2016 року студентами було опубліковано 980 статей та тез доповідей (із них самостійно – 460). Студенти університету беруть активну участь в організації та роботі міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференцій. У 2016/2017 навчальному році було проведено конференції за участю студентів: Міжнародна конференція «Вектори психології–2016», XV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Каразінські читання: Іноземна філологія. Пошук молодих», Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих науковців «Регіон – 2016»: суспільно-географічні аспекти», Міжвузівська науково-практична конференція студентів та молодих вчених «Геологія нафти і газу», Міжнародна наукова конференція студентів та молодих вчених «Актуальні питання сучасної медицини», XV Міжнародна наукова конференція студентів та аспірантів «Соціологія у (пост)сучасності», IX Всеукраїнська наукова конференція студентів та аспірантів «Хімічні Каразінські читання – 2017» та ін.

Переможці II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із природничих, технічних і гуманітарних наук у 2016/2017 навчальному році

№ з/п	Напрямок	Прізвище, ім'я по батькові студента	Науковий керівник	Диплом
1.	Соціологічні науки	Щербак Ігор Сергійович	зав. каф. Сокурянська Л. М.	I ст.
2.	Філософські науки	Артеменко Микита Андрійович	доц. Панов Г. Д.	I ст.
3.	Географічні науки	Хазова Наталія Валеріївна	доц. Бубир Н. О.	I ст.
4.	Гідрометеорологія	Лисенко Олександра Григоріївна	доц. Решетченко С. І.	II ст.
5.	Романо-германські мови і літератури	Потій Ольга Володимирівна	проф. Самохіна В. О.	II ст.
6.	Туризм	Колосовська Олександра Дмитріївна	доц. Рахман М. С.	II ст.
7.	Переклад	Табака Ксенія Романівна	зав. каф. Ребрій О. В.	II ст.
8.	Екологія і екологічна безпека	Кривицька Маргарита Ігорівна	доц. Крайнюков О. М.	II ст.
9.	Інформаційна безпека	Кулібаба Владислав Андрійович	проф. Горбенко І. Д.	II ст.
10.	Інформаційна безпека	Акользіна Ольга Сергіївна	проф. Горбенко І. Д.	II ст.
11.	Екологія і екологічна безпека	Шеремет Катерина Олегівна	проф. Некос А. Н.	III ст.
12.	Світове господарство і міжнародні економічні відносини	Косенко Марина Дмитріївна	доц. Рахман М. С.	III ст.
13.	Економіка та управління підприємством	Осадча Анна Олегівна	доц. Рахман М. С.	III ст.
14.	Фізика	Хричов Владислав Сергійович	доц. Легенький М. М.	III ст.
15.	Геолого-географічні науки	Пужайчерода Оксана Олександрівна	проф. Немець Л. М.	III ст.
16.	Біологічні науки	Черепашук Іван Віталійович	доц. Самойлов А. М.	III ст.
17.	Біологічні науки	Рекратчук Марія Володимирівна	доц. Утевська О. М.	III ст.
18.	Українська мова і література	Макарадзе Кристина Зурабівна	доц. Матушек О. Ю.	III ст.
19.	Політичні науки	Сидорова Анастасія Олександрівна	доц. Авксентьева Т. Г.	III ст.

III. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ – ОСНОВНІ КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ

3.1. Напрями і спеціальності підготовки фахівців

У 2016/2017 навчальному році здійснювалася підготовка фахівців за напрямками і спеціальностями згідно з Ліцензією на надання освітніх послуг АЕ №527442 від 29.10.2014 р. й Актом узгодження переліку спеціальностей та ліцензованих обсягів від 06.07.2016 р. за ступенями бакалавр, магістр, освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст.

У червні-липні 2017 року рішенням Акредитаційної комісії України у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна акредитовано підготовку бакалаврів та магістрів за напрямками (спеціальностями):

- 6.030204 Міжнародна інформація;
- 6.130102 Соціальна робота;
- 6.140101 Готельно-ресторанна справа;
- 6.020101, 8.02010101 Культурологія;
- 6.030503, 8.03050301 Міжнародна економіка;
- 6.050101 Комп'ютерні науки;
- 8.05010101 Інформаційні управляючі системи та технології;
- 8.04010406 Географія рекреації та туризму.

У 2017 році було здійснено перший випуск бакалаврів за напрямками «Міжнародна інформація», «Готельно-ресторанна справа» на факультеті міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, бакалаврів за напрямом «Соціальна робота» на соціологічному факультеті та магістрів за спеціальністю «Географія рекреації та туризму» на факультеті геології, географії, рекреації і туризму.

Підготовка фахівців у 2016/2017 навчальному році продовжувалась за 47 напрямками та 65 спеціальностями відповідно до ліцензії від 29 жовтня 2014 р. АЕ № 527442 (табл. 3.1).

**Напрями та спеціальності підготовки фахівців із вищою освітою
у 2016/2017 навчальному році**

№ з/п	Назва напрямку підготовки, спеціальності
Підготовка бакалаврів	
1	6.010203 Здоров'я людини
2	6.020101 Культурологія
3	6.140103 Туризм
4	6.020301 Філософія
5	6.020302 Історія
6	6.020303 Філологія
7	6.020304 Богослов'я (християнська теологія)
8	6.030101 Соціологія
9	6.030102 Психологія
10	6.030104 Політологія
11	6.030202 Міжнародне право
12	6.030203 Міжнародні економічні відносини
13	6.030204 Міжнародна інформація
14	6.030205 Країнознавство
15	6.030206 Міжнародний бізнес
16	6.030301 Журналістика
17	6.030302 Реклама і зв'язки з громадськістю
18	6.030401 Право
19	6.030501 Економічна теорія
20	6.030502 Економічна кібернетика
21	6.030503 Міжнародна економіка
22	6.030506 Прикладна статистика
23	6.030507 Маркетинг
24	6.030508 Фінанси і кредит
25	6.030509 Облік і аудит
26	6.030601 Менеджмент
27	6.040101 Хімія
28	6.040102 Біологія
29	6.040103 Геологія
30	6.040104 Географія
31	6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування
32	6.040201 Математика
33	6.040202 Механіка
34	6.040203 Фізика
35	6.040204 Прикладна фізика
36	6.040206 Астрономія
37	6.040301 Прикладна математика

38	6.040302 Інформатика
39	6.050101 Комп'ютерні науки
40	6.050102 Комп'ютерна інженерія
41	6.050201 Системна інженерія
42	6.050801 Мікро- та наноелектроніка
43	6.051401 Біотехнологія
44	6.130102 Соціальна робота
45	6.140101 Готельно-ресторанна справа
46	6.170101 Безпека інформаційних і комунікаційних систем
47	6.170202 Охорона праці
Підготовка спеціалістів, магістрів	
1	8.01020301 Здоров'я людини
2	8.02010101 Культурологія
3	8.02030101 Філософія
4	8.02030201 Історія
5	8.02030203 Архівознавство
6	8.02030204 Археологія
7	8.02030301 Українська мова та література
8	8.02030302 Російська мова та література
9	8.02030302 Англійська мова та література
10	8.02030302 Німецька мова та література
11	8.02030302 Французька мова та література
12	8.02030302 Латинська мова та література
13	8.02030303 Прикладна лінгвістика
14	8.02030304 Переклад
15	8.03010101 Соціологія
16	8.03010201 Психологія
17	8.03010401 Політологія
18	8.03020301 Міжнародні економічні відносини
19	8.03030101 Журналістика
20	8.03040101 Правознавство
21	8.03050101 Економічна теорія
22	8.03050201 Економічна кібернетика
23	8.03050301 Міжнародна економіка
24	8.03050601 Прикладна статистика
25	8.03050701 Маркетинг
26	8.03050801 Фінанси і кредит
27	8.03050802 Банківська справа
28	8.03050901 Облік і аудит
29	8.03050601 Менеджмент організацій і адміністрування
30	8.03060104 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
31	8.04010101 Хімія
32	8.04010201 Біологія
33	8.04010205 Біохімія
34	8.04010209 Генетика

35	8.04010212 Фізіологія людини і тварин
36	8.04010301 Геологія
37	8.04010301 Гідрогеологія
38	8.04010305 Геологія нафти і газу
39	8.04010401 Географія
40	8.04010402 Економічна і соціальна географія
41	8.04010406 Географія рекреації та туризму
42	8.04010601 Екологія та охорона навколишнього середовища
43	8.04020101 Математика
44	8.04020201 Теоретична та прикладна механіка
45	8.04020301 Фізика
46	8.04020302 Фізика конденсованого стану
47	8.04020401 Прикладна фізика
48	8.04020402 Радіофізика й електроніка
49	8.04020403 Експериментальна ядерна фізика та фізика плазми
50	8.04020405 Біофізика
51	8.04020406 Медична фізика
52	8.04020601 Астрономія
53	8.04030101 Прикладна математика
54	8.04030201 Інформатика
55	8.05010101 Інформаційні управляючі системи та технології
56	8.05020101 Комп'ютеризовані системи управління та автоматика
57	8.05080102 Фізична та біомедична електроніка
58	7.12010001 Лікувальна справа
59	8.14010301 Туризмознавство
63	8.17010101 Безпека інформаційних і комунікаційних систем
60	8.18010018 Адміністративний менеджмент
61	8.18010019 Медіа-комунікації
62	8.18010024 Прикладна економіка
64	8.18010014 Управління фінансово-економічною безпекою
65	8.18010016 Бізнес-адміністрування

У 2016/2017 навчальному році розпочато підготовку здобувачів вищої освіти ступенів бакалавр, магістр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст за 39 спеціальностями у 16 галузях знань Переліку галузей знань і спеціальностей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (табл. 3.2).

**Спеціальності підготовки здобувачів вищої освіти з 2016 року за ступенями
бакалавр, магістр, освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст**

№ з/п	Код та найменування спеціальності	Галузь знань
Рівень вищої освіти – ПЕРШИЙ (бакалаврський)		
1.	014 Середня освіта (здоров'я людини)	01 Освіта
2.	034 Культурологія	03 Гуманітарні науки
3.	033 Філософія	
4.	032 Історія та археологія	
5.	035 Філологія	
6.	041 Богослов'я	
7.	054 Соціологія	04 Богослов'я
8.	052 Політологія	05 Соціальні та поведінкові науки
9.	053 Психологія	05 Соціальні та поведінкові науки
10.	055 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	
11.	056 Міжнародні економічні відносини	
12.	051 Економіка	
13.	061 Журналістика	
14.	075 Маркетинг	06 Журналістика
15.	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	07 Управління та адміністрування
16.	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
17.	071 Облік і оподаткування	
18.	073 Менеджмент	
19.	074 Публічне управління та адміністрування	
20.	081 Право	
21.	082 Міжнародне право	
22.	091 Біологія	08 Право
23.	101 Екологія	09 Біологія
24.	102 Хімія	
25.	103 Науки про Землю	
26.	104 Фізика та астрономія	
27.	105 Прикладна фізика та наноматеріали	
28.	111 Математика	
29.	113 Прикладна математика	
30.	122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології	11 Математика та статистика
31.	123 Комп'ютерна інженерія	
32.	125 Кібербезпека	
33.	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	
34.	153 Мікро- та наносистемна техніка	
		15 Автоматизація та приладобудування

35.	162 Біотехнології та біоінженерія	16 Хімічна та біоінженерія
36.	231 Соціальна робота	23 Соціальна робота
37.	241 Готельно-ресторанна справа	24 Сфера обслуговування
38.	242 Туризм	
Рівень вищої освіти ДРУГИЙ (магістерський)		
1.	014 Середня освіта (здоров'я людини)	01 Освіта
2.	034 Культурологія	03 Гуманітарні науки
3.	033 Філософія	
4.	032 Історія та археологія	
5.	035 Філологія	
6.	054 Соціологія	
7.	052 Політологія	05 Соціальні та поведінкові науки
8.	053 Психологія	
9.	056 Міжнародні економічні відносини	
10.	051 Економіка	
11.	061 Журналістика	06 Журналістика
12.	075 Маркетинг	07 Управління та адміністрування
13.	071 Облік і оподаткування	
14.	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
15.	073 Менеджмент	
16.	081 Право	08 Право
17.	082 Міжнародне право	
18.	091 Біологія	09 Біологія
19.	101 Екологія	10 Природничі науки
20.	102 Хімія	
21.	103 Науки про Землю	
22.	104 Фізика та астрономія	
23.	105 Прикладна фізика та наноматеріали	
24.	111 Математика	
25.	113 Прикладна математика	11 Математика та статистика
26.	122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології	
27.	125 Кібербезпека	12 Інформаційні технології
28.	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	
29.	153 Мікро- та наносистемна техніка	
30.	242 Туризм	24 Сфера обслуговування

Освітньо-кваліфікаційний рівень СПЕЦІАЛІСТ		
1.	014 Середня освіта (здоров'я людини)	01 Освіта
2.	034 Культурологія	03 Гуманітарні науки
3.	032 Історія та археологія	
4.	035 Філологія	
5.	054 Соціологія	05 Соціальні та поведінкові науки
6.	052 Політологія	
7.	056 Міжнародні економічні відносини	
8.	051 Економіка	

9.	061 Журналістика	06 Журналістика
10.	075 Маркетинг	07 Управління та адміністрування
11.	071 Облік і оподаткування	
12.	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
13.	073 Менеджмент	
14.	081 Право	08 Право
15.	091 Біологія	09 Біологія
16.	101 Екологія	10 Природничі науки
17.	102 Хімія	
18.	103 Науки про Землю	
19.	105 Прикладна фізика та наноматеріали	
20.	111 Математика	11 Математика та статистика
21.	113 Прикладна математика	
22.	122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології	12 Інформаційні технології
23.	125 Кібербезпека	
24.	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	15 Автоматизація та приладобудування
25.	222 Медицина	22 Охорона здоров'я
26.	231 Соціальна робота	23 Соціальна робота
27.	242 Туризм	24 Сфера обслуговування

Університет у 2017 році пройшов ліцензування та отримав рішення Ліцензійної комісії Міністерства освіти і науки України про розширення провадження освітньої діяльності за спеціальностями та освітніми рівнями, а саме:

- підготовка магістрів за спеціальністю 222 Медицина;
- підготовка магістрів за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії;
- підготовка магістрів за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність;
- підготовка бакалаврів, магістрів за спеціальністю 106 Географія.

Збільшено ліцензійні обсяги підготовки бакалаврів за спеціальностями 241 Готельно-ресторанна справа, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

3.2. Контингент осіб, які навчаються

У 2016/2017 навчальному році в університеті навчалися 16 226 студентів, із них 12 045 студентів – громадяни України, в тому числі 9 836 осіб – за денною,

2 209 осіб – за заочною формами навчання. Кількість іноземних студентів – 4 181 особа. Навчалися іноземні громадяни з 76 країн. В аспірантурі навчалися 277 громадян України та 14 іноземців, у докторантурі – 15 громадян України.

За державним бюджетом навчалися 7 089 осіб. З них: 7 066 українських студентів (58,7 %) (6 608 – на денній формі навчання (93,5 %), 458 – на заочній формі навчання (6,5%), 23 іноземних студенти).

За контрактом навчалися 9 160 студентів. Серед них 4 979 студентів – громадяни України і 4 181 студент – громадяни іноземних держав.

У Центрі довузівської освіти, Лінгвістичному центрі, Центрі післядипломної освіти та Центрі міжнародної освіти навчалось 2 586 осіб.

Загальна кількість осіб, які навчалися в університеті, – 19118.

3.3. Успішність студентів і випуск фахівців на денному відділенні

У 2016/2017 навчальному році одним із головних пріоритетів залишалося забезпечення високого рівня освітнього процесу. Порівнюючи показники успішності студентів у літню екзаменаційну сесію 2016/2017 навчального року з успішністю 2015/2016 навчального року, можна відзначити, що показник абсолютної успішності збільшився і становив 90,7 % (проти 88,8 %). Показник якісної успішності зменшився і дорівнює 40,0 % (40,3 % у 2015/2016 навчальному році) (табл. 3.3, 3.4).

Таблиця 3.3

Динаміка основних показників успішності студентів, %

Форма навчання	Сесія	Абсолютна успішність		«5»		«5» і «4»		Лише «3»	
		15/16 н.р.	16/17 н.р.	15/16 н.р.	16/17 н.р.	15/16 н.р.	16/17 н.р.	15/16 н.р.	16/17 н.р.
Денна	Зимова	88,5	89,0	10,7	13,9	30,1	29,8	8,6	8,5
	Літня	88,8	90,7	10,5	13,9	29,8	26,1	7,0	9,5
Заочна	Зимова	84,0	87,1	3,1	5,0	25,6	26,1	11,0	12,7
	Літня	85,0	87,1	4,2	5,5	23,5	24,9	11,6	12,8

**Основні показники екзаменаційних сесій за факультетами
(денне відділення), %**

№ з/п	Факультет	Сесія	2015/2016 н.р.		2016/2017 н.р.	
			Абсолютна	Якісна	Абсолютна	Якісна
1	Біологічний	зимова	87	41	88	55
		літня	84	39	87	52
2	Геології, географії, рекреації і туризму	зимова	90	38	79	52
		літня	94	44	94	50
3	Економічний	зимова	86	42	88	39
		літня	87	38	91	39
4	Екологічний	зимова	82	41	91	46
		літня	92	38	100	38
5	Іноземних мов	зимова	94	39	94	40
		літня	96	41	94	38
6	Комп'ютерних наук	зимова	84	37	90	42
		літня	81	32	87	35
7	Історичний	зимова	99	56	97	54
		літня	90	44	87	35
8	Математики і інформатики	зимова	79	32	81	39
		літня	83	32	87	36
9	Медичний	зимова	82	36	84	35
		літня	86	40	84	38
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	зимова	89	35	88	38
		літня	88	32	96	34
11	Психології	зимова	79	41	78	46
		літня	83	33	88	41
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	зимова	93	36	85	49
		літня	97	42	89	41
13	Соціологічний	зимова	98	39	97	42
		літня	91	40	92	37
14	Фізико-технічний	зимова	85	52	89	53
		літня	86	60	93	56
15	Фізико-енергетичний	зимова	94	49	92	39
		літня	84	52	79	30
16	Фізичний	зимова	81	45	76	49
		літня	81	52	82	52
17	Філологічний	зимова	89	56	92	56
		літня	91	55	95	57
18	Філософський	зимова	94	47	85	58
		літня	93	52	90	56
19	Хімічний	зимова	87	41	91	43
		літня	95	44	95	42
20	Юридичний	зимова	98	27	99	32
		літня	92	23	92	24
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	зимова	-	-	82	50
		літня	-	-	84	44
По університету		зимова	88	41	89	44
		літня	88	40	91	40

Аналіз підсумків літньої екзаменаційної сесії 2016/2017 навчального року свідчить про те, що показник «кількість боржників» вагомо зменшився і дорівнює 656 (7,1 % студентів) (у 2015/2016 навчальному році – 821 (9,7 % студентів). На історичному і екологічному факультетах боржників немає зовсім.

Таблиця 3.5

Боржники після літньої екзаменаційної сесії

№ з/п	Факультети	Отримали «2» після літньої сесії 2015/2016 н.р.	З них відраховано на 01.09.2016 р.	Отримали «2» після літньої сесії 2016/2017 н.р.
1	Біологічний	57	12	34
2	Геології, географії, рекреації і туризму	12	2	11
3	Економічний	119	22	56
4	Екологічний	14	-	-
5	Іноземних мов	37	23	51
6	Комп'ютерних наук	68	14	65
7	Історичний	29	8	-
8	Математики і інформатики	64	18	48
9	Медичний	99	44	117
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	67	18	19
11	Психології	41	2	33
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	10	6	10
13	Соціологічний	33	14	33
14	Фізико-технічний	17	15	10
15	Фізико-енергетичний	26	3	37
16	Фізичний	38	10	40
17	Філологічний	45	31	34
18	Філософський	10	4	16
19	Хімічний	14	-	7
20	Юридичний	21	5	32
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	-	-	3
Усього		821	251	656

Найбільша кількість осіб, які отримали оцінку «незадовільно», – на таких факультетах: медичному – 117 (15,7 %), комп'ютерних наук – 65 (12,5 %),

економічному – 56 (4,9 %), іноземних мов – 51 (5,8 %), математики і інформатики – 48 (12,8 %) (табл. 3.5). 173 (1,9 %) студенти не з'явилися на іспити без поважних причин. Серед них: на економічному факультеті – 51 студент (4,4 %), факультеті радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем – 27 (8,8 %), біологічному факультеті – 25 осіб (6,3 %). Слід відзначити, що цей показник значно знижує абсолютну та якісну успішність на факультетах і в цілому по університету. На факультетах: фізичному, фізико-технічному, хімічному, медичному, іноземних мов, математики і інформатики, юридичному, екологічному, психології не було студентів, які не з'явилися на екзамени без поважних причин.

Усього в університеті 1 280 (13,9 %) студентів-відмінників. Найбільший цей показник на таких факультетах: економічному – 155 (13,5 %) , філологічному – 138 (20,3 %), медичному – 100 (13,5 %), міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу – 111 (11,7 %), біологічному – 78 (19,7 %), іноземних мов – 75 (8,6 %). Слід відзначити, що це насамперед студенти 5–6 курсів (магістри і спеціалісти) – 504 особи. Бакалаври: студенти 2 курсу – 187 осіб, 3 курсу – 185 осіб. Низький цей показник на екологічному факультеті – 6 осіб (3,7 %), у Каразінській школі бізнесу – 4 особи (16,0 %).

Значно знизився показник відсіву студентів. Він становить у 2016/2017 навчальному році 6,2 % (8,6 % у 2015/2016 навчальному році). За академічну заборгованість відраховано 4,4 % студентів (у 2015/2016 навчальному році – 4,8 %) (табл. 3.6, 3.7).

Найбільший відсів був на таких факультетах:

- комп'ютерних наук – 59 осіб (10,5 %), із них за академічну неуспішність відраховано 37 осіб (6,6 %);
- математики і інформатики – 51 особа (12,3 %), із них за академічну неуспішність відраховано 35 осіб (8,4 %);
- економічному – 50 осіб (4,3 %), із них за академічну неуспішність відраховано 31 особу (2,6 %);
- іноземних мов – 50 осіб (5,1 %), із них за академічну неуспішність

відраховано 31 особу (3,2%);

– медичному – 48 осіб (6,6 %); із них за академічну неуспішність відраховано 43 особи (5,9 %).

Таблиця 3.6

Відсів студентів на факультетах (денна форма навчання), %

№ з/п	Факультет	Усього					За академічну неуспішність				
		12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
1	Біологічний	8,2	9,2	8,2	11,6	5,9	5,6	5,9	4,5	7,0	4,1
2	Геології, географії, рекреації і туризму	5,9	7,9	6,9	13,4	5,5	4,0	6,7	4,6	8,8	4,7
3	Економічний	4,0	4,7	6,2	7,4	4,3	2,0	2,1	3,2	4,6	2,6
4	Екологічний	6,3	10,6	5,5	8,5	4,9	5,0	4,7	3,3	5,6	2,7
5	Іноземних мов	7,0	5,3	6,3	9,0	5,1	3,9	2,4	1,7	2,4	3,2
6	Комп'ютерних наук	15,4	7,0	12,2	8,4	10,5	10,0	5,9	8,3	6,4	6,6
7	Історичний	11,0	2,9	8,9	3,0	4,1	7,5	1,7	5,8	0,6	2,2
8	Математики і інформатики	18,7	16,3	10,1	11,3	12,3	12,4	8,7	7,0	7,8	8,4
9	Медичний	10,0	9,7	7,5	9,8	6,6	7,0	6,0	4,8	5,7	5,9
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	4,0	6,7	6,0	5,8	3,6	1,7	3,2	2,3	1,6	2,9
11	Психології	5,5	6,4	8,7	5,9	7,2	3,3	4,6	4,3	1,7	5,2
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	13,2	12,0	5,7	11,0	8,6	9,4	9,2	4,2	10,0	8,3
13	Соціологічний	8,1	4,7	7,6	11,0	6,7	3,5	1,7	4,3	1,9	4,7
14	Фзико-технічний	4,4	12,1	7,2	12,7	6,8	3,2	7,0	3,0	9,8	3,2
15	Фізико-енергетичний	8,8	8,9	9,4	3,2	10,6	5,7	8,9	6,3	2,3	8,3
16	Фізичний	5,7	9,5	10,7	7,9	12,1	4,5	7,3	7,3	5,9	8,8
17	Філологічний	6,5	8,7	8,6	10,3	5,7	4,2	3,2	5,8	7,9	4,3
18	Філософський	9,6	6,3	13,2	6,8	8,7	6,7	1,9	10,3	5,2	7,3
19	Хімічний	6,9	4,7	4,5	7,7	3,9	5,0	2,8	1,3	4,8	2,4
20	Юридичний	6,4	2,9	6,5	6,4	3,6	3,7	2,4	4,2	2,8	1,1
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	8,2	9,2	8,2	11,6	-	-	-	-	-	-
	По університету	8,1	7,7	7,6	8,6	6,2	5,1	4,2	4,4	4,8	4,4

Відрахування студентів денної форми навчання у 2016/2017 навчальному році

Контингент денного відділення	Факультет	Денна			
		Усього		Академічна заборгованість	
		Кількість	%	Кількість	%
419	Біологічний	25	5,9	17	4,1
402	Геології, географії, рекреації і туризму	22	5,5	19	4,7
1173	Економічний	50	4,3	31	2,6
184	Екологічний	9	4,9	5	2,7
982	Іноземних мов	50	5,1	31	3,2
563	Комп'ютерних наук	59	10,5	37	6,6
369	Історичний	15	4,1	8	2,2
415	Математики і інформатики	51	12,3	35	8,4
732	Медичний	48	6,6	43	5,9
977	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	35	3,6	29	2,9
290	Психології	21	7,2	15	5,2
324	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	28	8,6	27	8,3
643	Соціологічний	43	6,7	30	4,7
190	Фізико-технічний	13	6,8	6	3,2
218	Фізико-енергетичний	23	10,6	18	8,3
240	Фізичний	29	12,1	21	8,8
714	Філологічний	41	5,7	31	4,3
206	Філософський	18	8,7	15	7,3
328	Хімічний	13	3,9	8	2,4
439	Юридичний	16	3,6	5	1,1
28	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	-	-	-	-
9836	Усього	609	6,2	431	4,4

У 2016/2017 навчальному році за денною та заочною формами навчання випуск фахівців – громадян України має такі показники: за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» – 2 032 особи, за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» – 211 осіб, «магістр» – 832 особи.

Серед випускників денної форми навчання – 126 спеціалістів (у тому числі 41 особа навчалась за контрактом) та 609 магістрів (58 осіб навчались за контрактом). За освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» отримали дипломи 1 653 особи (з них 522 особи навчались за контрактом) (табл. 3.8.).

Випуск фахівців-громадян України

Форма Навчання	Бакалаври		Спеціалісти		Магістри	
	2016 рік	2017 рік	2016 рік	2017 рік	2016 рік	2017 рік
Денна	1 644	1 653	126	126	246	609
Заочна	424	379	112	85	147	223
Усього	2 068	2 032	238	211	393	832

Дипломи з відзнакою отримали 222 випускники, з них: магістрів – 201 фахівець, спеціалістів – 21 фахівець (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Випуск фахівців у 2016/2017 навчальному році за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст», «магістр» (денна форма навчання)

№ з/п	Факультет	Випуск	Дипломи з відзнакою	
			Кількість	%
1	Біологічний	39	16	41
2	Геології, географії, рекреації і туризму	46	17	37
3	Економічний	78	26	33
4	Екологічний	24	4	17
5	Іноземних мов	50	10	20
6	Комп'ютерних наук	41	9	22
7	Фізико-технічний	22	12	54
8	Фізико-енергетичний	12	5	42
9	Історичний	37	19	51
10	Математики і інформатики	24	6	25
11	Медичний	58	11	19
12	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	48	9	19
13	Психології	19	7	37
14	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	28	10	36
15	Соціологічний	39	10	26
16	Фізичний	14	4	28
17	Філологічний	60	22	37
18	Філософський	11	11	100
19	Хімічний	44	11	25
20	Юридичний	41	3	7
Усього		735	222	30

Найбільший коефіцієнт випуску магістрів і спеціалістів дорівнював 100 % на денному відділенні таких факультетів: іноземних мов, психології, радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем, фізико-енергетичному і філологічному (табл. 3.10).

**Коефіцієнт випуску спеціалістів і магістрів на денному відділенні
(% відносно прийому)**

№ з/п	Факультет	Навчальний рік				
		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2015/2016	2016/2017
1	Біологічний	96,3	100	98,8	100	95,1
2	Геології, географії, рекреації і туризму	100	96,3	96,4	100	85,1
3	Економічний	100	100	98,5	98,7	95,1
4	Екологічний	100	100	100	100	89,0
5	Іноземних мов	94,2	98,2	96,8	100	100,0
6	Комп'ютерних наук	85,0	86,1	84,7	98,7	91,1
7	Історичний	96,5	97,5	98,3	100	97,3
8	Математики і інформатики	93,2	98,7	97,9	-	86,0
9	Медичний	95,0	95,6	92,1	85,0	86,5
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	100	100	98,7	100	94,1
11	Психології	100	98,1	98,3	100	100,0
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	100	98,7	97,8	-	100,0
13	Соціологічний	95,6	98,6	95,2	100	87,0
14	Фізико-технічний	100	98,8	98,5	97,7	79,0
15	Фізико-енергетичний	100	97,3	100,0	98,7	100,0
16	Фізичний	100	97,5	97,2	-	87,5
17	Філологічний	89,8	97,2	98,4	-	100,0
18	Філософський	87,5	100	84,8	-	92,0
19	Хімічний	100	100	100,0	-	100,0
20	Юридичний	93,5	97,5	98,7	100	100,0
По університету		97,5	97,7	95,3	98,6	93,2

3.4. Успішність студентів і випуск фахівців на заочному відділенні

Студенти-заочники здобувають освіту на 15 факультетах, використовуючи різні форми: заочну (за держзамовленням і на умовах контракту), заочну паралельну, а також другу вищу освіту.

У 2016/2017 навчальному році за заочною формою навчалися 2 209 студентів, з них за кошти юридичних і фізичних осіб – 1751 особа.

У 2017 році отримали дипломи 687 випускників (з них 524 – студенти-контрактники, що становить 79,2 %). За освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» дипломи отримали 379 осіб (із відзнакою – 4 особи (1,1 %)), «спеціаліст» – 85 осіб (з відзнакою – 6 осіб (7,1 %)), «магістр» – 223 особи (з відзнакою – 16 осіб (8,1 %) (табл. 3.8).

Таблиця 3.11

Абсолютна успішність студентів заочної форми навчання (літня сесія) (у %)

№ з/п	Факультети	Навчальний рік	
		2015/2016	2016/2017
1	Біологічний	97,0	90,7
2	Геології, географії, рекреації і туризму	77,0	76,5
3	Економічний	93,0	93,8
4	Іноземних мов	70,0	67,9
5	Історичний	86,0	76,0
6	Факультет математики і інформатики	83,0	100,0
7	Психології	92,0	83,1
8	Комп'ютерних наук	67,0	94,7
9	Соціологічний	82,0	82,1
10	Філологічний	75,0	90,5
11	Філософський	68,0	88,2
12	Хімічний	100,0	100,0
13	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	80,0	98,4
14	Юридичний	100,0	95,3
15	Екологічний	100,0	100,0
По університету в цілому		84,9	87,1

За результатами літньої екзаменаційної сесії 2016/2017 навчального року середній абсолютний показник успішності на заочному відділенні порівняно з минулим роком збільшився на 2,2 % . На філологічному факультеті зріс на 15,5 %, на філософському – на 20,2 %, на факультеті міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу – на 18 % (табл. 3.11).

Слід відзначити, що абсолютна успішність літньої екзаменаційної сесії 2016/2017 навчального року порівняно із зимовою екзаменаційною сесією 2016/2017 навчального року майже не змінилась.

За 2016/2017 навчальний рік відсів на заочному відділенні склав 198 осіб (9 %), у тому числі: за академічну неуспішність – 98 осіб, за порушення фінансових

умов контракту – 88 осіб (табл. 3.12).

Другу вищу освіту здобували 143 особи за заочною формою навчання. У 2017 році захистили дипломи 43 студенти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» .

Таблиця 3.12

**Відрахування студентів заочної форми навчання
у 2016/2017 навчальному році**

№ з/п	Факультет	Контингент	Усього		За академічну заборгованість	
			Кількість	%	Кількість	%
1	Біологічний	169	19	11,2	14	8,3
2	Геології, географії, рекреації і туризму	96	11	11,4	7	7,3
3	Економічний	403	27	6,7	16	4,0
4	Іноземних мов	301	32	10,6	-	-
5	Історичний	102	11	10,8	-	-
6	Факультет математики і інформатики	12	4	33,3	4	33,3
7	Психології	149	16	10,7	13	8,7
8	Соціологічний	132	23	17,4	5	3,8
9	Філологічний	201	5	2,5	5	2,5
10	Філософський	59	4	6,8	4	6,8
11	Хімічний	41	4	9,8	1	2,5
12	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	198	16	8,1	11	5,6
13	Юридичний	259	14	5,4	10	3,9
14	Комп'ютерних наук	24	8	33,3	6	25,0
15	Екологічний	63	4	6,3	2	3,2
	Усього	2 209	198	9,0	98	4,5

3.5. Навчально-виробнича практика

У 2016/2017 навчальному році факультети працювали згідно з наскрізними програмами практики. Програми проведення виробничих практик спрямовано на формування у студентів сучасних практичних компетентностей і наближення практичної підготовки до потреб ринку праці. Було укладено 987 договорів на проведення практики. Загальна кількість студентів, які пройшли практику, – 1588. За межами університету (на виробництві та у філіях кафедр) пройшли практику 1 145 студентів (72 %) (табл. 3.13).

Стаціонарні бази практик використовують такі факультети, як біологічний, геології, географії, рекреації і туризму та факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем. За минулий рік стан цих баз практик значно поліпшився. На навчальних базах університету пройшли практику 296 студентів.

На засіданнях кафедр і вчених рад факультетів обговорювалися питання щодо ретельної підготовки до проведення практики та її методичного забезпечення, розширення співпраці з базами практик, аналізувалися результати проходження практики студентами, удосконалено програми усіх видів практик.

Студенти-практиканти отримали позитивні відгуки щодо рівня їхньої теоретичної та методичної підготовки. Усі студенти, які пройшли практику, одержали залік. Було забезпечено належний науковий і методичний рівні керівництва студентами під час проведення практики, 100 % керівників практик мали вчені ступені та звання (табл. 3.14).

Практика проводилася організовано, без порушень та нещасних випадків, чому сприяв ретельний контроль з боку керівників практики студентів та відділу охорони праці університету.

Місяця проходження виробничої практики

№ з/п	Факультет	Рік	Курс	Кількість студентів	Пройшли практику			
					На виробництві, %	У філіях кафедр, %	На кафедрах, %	На оплачуваних місцях, %
1	Біологічний	2016	IV	42	-	-	100	-
		2017	VI	41	5,0	-	95,0	-
2	Геології, географії, рекреації і туризму	2016	III, V	127	98,0	-	2,0	-
		2017	III, V	146	96,0	-	4,0	-
3	Екологічний	2016	III	41	100	-	-	-
		2017	III, VI	51	73,0	-	27,0	-
4	Економічний	2016	V, VI	152	100	-	-	-
		2017	V, VI	143	95,0	-	5,0	-
5	Іноземних мов	2016	V	59	-	-	100	-
		2017	V	106	-	-	100	-
6	Історичний	2016	V	42	100	-	-	-
		2017	V	60	100	-	-	-
7	Комп'ютерних наук	2016	III	88	52,0	-	48,0	-
		2017	III	93	68,0	-	32,0	-
8	Медичний	2016	V	64	100	-	-	-
		2017	IV, V	204	100	-	-	-
9	Математики і інформатики	2016	V	31	48,0	-	52,0	-
		2017	VI	27	33,0	-	67,0	-
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	2016	V	51	100	-	-	-
		2017	IV, VI	128	95,0	-	5,0	-
11	Психології	2016	V	21	-	-	100	-
		2017	V	32	-	-	100	-
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	2016	IV	66	42,0	-	58,0	-
		2017	IV	62	63,0	-	37,0	-
13	Соціологічний	2016	IV, V	122	66,0	-	34,0	-
		2017	IV, V, VI	122	79,0	-	21,0	-
14	Фізико-енергетичний	2016	VI	36	-	-	100	-
		2017	VI	12	-	-	100	-
15	Фізико-технічний	2016	V	40	88,0	-	12,0	-
		2017	VI	25	40,0	-	60,0	-
16	Фізичний	2016	IV, V	56	-	-	100	-
		2017	IV, VI	59	-	-	100	-
17	Філологічний	2016	V	70	100	-	-	-
		2017	V	87	69,0	-	31,0	-
18	Філософський	2016	IV	45	100	-	-	-
		2017	IV, V	58	100	-	-	-
19	Хімічний	2016	V	45	98,0	-	2,0	-
		2017	VI	38	100	-	-	-
20	Юридичний	2016	IV	85	96,0	-	4,0	-
		2017	IV	94	76,0	-	24,0	-
	Усього	2016		1283	72,0	-	28,0	-
		2017		1588	72,0	-	28,0	-

Керівництво виробничою практикою

№ з/п	Факультет	Роки	Курс	Кількість студентів	Керували практикою		
					Усього	Професори, доктори наук, %	Доценти, кандидати наук, %
1	Біологічний	2016	IV	42	7	43,0	57,0
		2017	VI	41	14	43,0	57,0
2	Геології, географії, рекреації і туризму	2016	III, V	127	16	31,0	69,0
		2017	III, V	146	19	21,0	79,0
3	Екологічний	2016	III	41	4	-	100
		2017	III, VI	51	5	60,0	40,0
4	Економічний	2016	V, VI	152	17	29,0	71,0
		2017	V, VI	143	12	25,0	75,0
5	Іноземних мов	2016	V	59	20	15,0	85,0
		2017	V	106	14	7,0	93,0
6	Історичний	2016	V	42	7	71,0	29,0
		2017	V	60	8	88,0	12,0
7	Комп'ютерних наук	2016	III	88	5	60,0	40,0
		2017	III	93	4	50,0	50,0
8	Медичний	2016	V	64	5	40,0	60,0
		2017	IV, V	204	8	25,0	75,0
9	Математики і інформатики	2016	V	31	8	12,0	88,0
		2017	VI	27	6	33,0	67,0
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	2016	V	51	2	50,0	50,0
		2017	IV, VI	128	4	-	100
11	Психології	2016	V	21	10	60,0	40,0
		2017	V	32	14	36,0	64,0
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	2016	IV	66	34	47,0	53,0
		2017	IV	62	21	38,0	62,0
13	Соціологічний	2016	IV, V	122	9	100	-
		2017	IV, V, VI	122	7	14,0	86,0
14	Фізико-енергетичний	2016	VI	36	4	25,0	75,0
		2017	VI	12	9	33,0	67,0
15	Фізико-технічний	2016	V	40	5	100	-
		2017	VI	25	6	17,0	83,0
16	Фізичний	2016	IV, V	56	8	12,0	88,0
		2017	IV, VI	59	7	14,0	86,0
17	Філологічний	2016	V	70	17	6,0	94,0
		2017	V	87	11	9,0	91,0
18	Філософський	2016	IV	45	6	17,0	83,0
		2017	IV, V	58	5	40,0	60,0
19	Хімічний	2016	V	45	2	-	100
		2017	VI	38	3	33,0	67,0
20	Юридичний	2016	IV	85	2	100	-
		2017	IV	94	4	50,0	50,0
	Усього	2016		1283	188	33,0	67,0
		2017		1588	181	30,0	70,0

3.6. Розвиток академічної мобільності

У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна реалізуються програми подвійних дипломів із такими ВНЗ:

- Політехнічний університет Лодзі (Польща) – бакалаврат за напрямом підготовки: «Менеджмент», бакалаврат за напрямом підготовки: «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», магістратура за напрямом підготовки: «Механіка»;
- Політехнічна школа (Франція) – магістерська програма за напрямом підготовки: «Експериментальна ядерна фізика та фізика плазми»;
- Університет Лілль-1, наук і технологій (Франція) – магістерська програма за напрямом підготовки: «Хімія / передова спектроскопія в хімії»;
- Університет Ніцци – Софії Антиполіс (Франція) – магістерські програми за напрямом підготовки: «Інформатика», «Комп'ютерні науки» та «Хімія».

За програмами подвійних дипломів у 2016/2017 навчальному році виїхало:

- 2 студенти факультету комп'ютерних наук (Університет Ніцци – Софії Антиполіс, Франція);
- 2 студенти факультету математики і інформатики (Університет Ніцци – Софії Антиполіс, Франція);
- 2 студенти хімічного факультету (Університет Лілль-1, наук і технологій, Франція).

На сьогодні в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна реалізується 5 проектів Темпус Європейського Союзу:

- Проект «IMPRESS» – «Підвищення ефективності студентських служб»;
- Проект «TRADIR» – «Навчання альтернативному вирішенню суперечок як підхід до забезпечення прав людини»;
- Проект «EANET» – «Створення мережі випускників-підприємців»;
- Проект «QANTUS» – «Кваліфікаційні рамки для наук про навколишнє середовище в українських університетах»;

- Проект «SEHSI» – Регіональний сталий розвиток на основі синергетичної взаємодії «екологія-людина» (багатодисциплінарні навчальні курси для магістрів, аспірантів та студентів, які навчаються протягом життя, за напрямком «Інженерія»).

У 2016/2017 навчальному році за проектами програми «Еразмус+» Європейського Союзу, яка об'єднала програми «Еразмус», «Еразмус Мундус», «Темпус» та включає проект Жана Моне, до Бельгії, Білорусі, Болгарії, Грузії, Іспанії, Італії, Литви, Польщі, Словаччини, Франції, ФРН та Чехії виїхав 41 фахівець із факультетів: екологічного, економічного, історичного, фізико-технічного, фізичного, хімічного, юридичного, іноземних мов, комп'ютерних наук, математики і інформатики, Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу», Центру міжнародної освіти, Управління якості освіти та Центру міжнародного співробітництва. 8 аспірантів із факультетів: хімічного, юридичного, геології, географії, рекреації і туризму, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу» відвідали Іспанію, Італію, Португалію та Францію. 55 студентів із факультетів: економічного, медичного, соціологічного, фізичного, хімічного та юридичного, іноземних мов, комп'ютерних наук, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем, а також Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу» виїхали до Іспанії, Італії, Молдови, Польщі, Словаччини, Франції, ФРН та Чехії.

Для участі у програмах Німецької служби академічних обмінів (ДААД) до ФРН виїхали 5 фахівців біологічного та хімічного факультетів, факультету іноземних мов, радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем, а також 15 студентів біологічного факультету, 2 студенти фізичного факультету та 2 студенти хімічного факультету.

За програмою «Тисяча провідних науковців» до КНР виїхали 3 фахівці факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем для обговорення питань співробітництва.

У межах програми «Навчальні візити до Польщі» Фундації «Борусія» до Польщі було направлено 6 студентів факультетів: економічного, філологічного, філософського, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

До Ізраїлю виїхали 1 фахівець біологічного факультету для наукового стажування в межах програми «МАШАВ», 1 докторант соціологічного факультету для наукового стажування в межах міжнародної академічної програми «Індивідуальний курс науково-дослідницьких робіт», а також 1 студент цього факультету для навчання за програмою «МАСА – засоби комунікації та мультимедіа».

У 2016/2017 навчальному році для участі в міжнародних олімпіадах та турнірах за кордон виїздили 17 студентів.

Загальна кількість студентів і аспірантів, які реалізували своє право на академічну мобільність у 2016/2017 навчальному році, становить 399 осіб. Вони виїздили до Ізраїлю, Іспанії, Італії, Польщі, Португалії, Словаччини, Франції, ФРН та Чехії для навчання, мовного та наукового стажування. Найбільше закордонних виїздів було на факультетах: економічному, іноземних мов, комп'ютерних наук, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, соціологічному, фізичному та хімічному.

IV. ЯКІСТЬ ОСВІТИ. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

Особливості науково-методичної роботи у 2016/2017 навчальному році визначалися завданнями із впровадження в освітній процес положень нового Закону України «Про вищу освіту», перш за все пов'язаних із забезпеченням високої якості освіти.

4.1. Університетська система забезпечення якості освіти

Створення в університеті системи забезпечення якості освіти має багаторічну історію. Першим кроком стала розробка та реалізація Програми підвищення якості навчального процесу на 2002–2010 рр., наступним – виконання Програми розвитку університету до 2020 року. Одним з основних завдань Програми розвитку було забезпечення високої конкурентоспроможності університету на національному і міжнародному рівнях, максимальне наближення до основних характеристик університетів світового класу і входження до 500 кращих університетів світу за університетськими рейтингами.

У 2014 році було ухвалено новий Закон України «Про вищу освіту», який значно поштовхнув реформування національної освітньої системи, на перший план вийшло питання якості вищої освіти.

За цих умов з 2014 до 2016 року включно в ХНУ імені В. Н. Каразіна розроблено 12 документів, які регламентують діяльність університету: Положення про організацію освітнього процесу, Положення про планування роботи, звітування й оцінювання науково-педагогічних працівників, Статут університету тощо.

Важливим кроком у модернізації освітньої діяльності університету стала розробка системи внутрішнього забезпечення якості, побудованої згідно з принципами, викладеними в Законі України «Про вищу освіту», «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG)» (2015 р.) і національному стандарті України ДСТУ ISO 9001:2015, а саме: відповідність європейським та національним стандартам якості вищої освіти;

автономія вищого навчального закладу, який несе відповідальність за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; системний підхід, що передбачає управління якістю на всіх стадіях освітнього процесу; процесний підхід до управління; здійснення моніторингу якості; постійне підвищення якості; залучення студентів, роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості; відкритість інформації на всіх етапах забезпечення якості.

Положення про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна затверджено рішенням Вченої ради університету від 29 травня 2015 р., введено в дію наказом ректора від 8 липня 2015 р. № 0501-1/283. Проблеми внутрішньої системи забезпечення якості освіти обговорювалися на засіданні Вченої ради університету 31 жовтня 2016 р.

Важливим етапом забезпечення високої якості освіти стали розробка і впровадження системи управління якістю освітньої та наукової діяльності відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2015 і ДСТУ ISO 9001:2015 IDT «Системи управління якістю. Вимоги» у 2016/2017 навчальному році.

ISO 9001 – єдиний міжнародний стандарт, на відповідність якому можна сертифікувати систему управління якістю будь-якої організації, принципи і вимоги ISO 9001 є загально визнаними у світі. Основними принципами ISO 9001:2015 є орієнтація закладу на досягнення найвищої якості освітніх послуг та максимальне задоволення нормативних вимог і потреб замовників: студентів, їхніх батьків, роботодавців, державних органів та суспільства в цілому.

Система управління якістю за моделлю ISO 9001 – це дієвий механізм зміцнення конкурентоздатності будь-якої організації на ринку послуг у сфері вищої освіти, демонстрація прозорості управління діяльністю організації, механізм постійного поліпшення системи менеджменту якістю та підвищення ефективності роботи співробітників на всіх рівнях.

У межах цієї роботи із метою оптимізації системи управління та підвищення якості освітнього процесу, відповідно до рішення Вченої ради університету,

наказом ректора від 18.12.2016 р. № 0201–1/536, в університеті створено Управління якості освіти, до складу якого увійшли Навчальний центр організації освітнього процесу, Навчальний центр менеджменту якості та моніторингу освітнього процесу, Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності, Навчальний центр практичної підготовки і працевлаштування, Навчальний центр методичної роботи, Навчальний центр комп'ютерних технологій, Навчальний центр технічного забезпечення та виставкової діяльності.

Відповідно до вимог ISO 9001:2015, у 2016/2017 навчальному році було вдосконалено нормативну базу якості:

- розроблено і затверджено документи, що заявляють про спрямованість і здатність університету надавати якісні освітні послуги та здійснювати продуктивні наукові дослідження: Політика Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2017–2020 роки, Стратегічні цілі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2017–2020 роки, Цілі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2016/2017 навчальний рік, Настанова з якості Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

- оновлено зміст функціонуючих положень;
- 13 фахівців університету пройшли навчання й отримали сертифікати внутрішніх аудиторів системи управління якістю;
- розроблено 5 нових стандартів, що регламентують процеси управління якістю (Положення про організацію наукової та науково-технічної діяльності у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, Настанова з якості Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Порядок проведення внутрішніх аудитів системи управління якістю та здійснення коригувальних і запобіжних дій, Порядок проведення перевірки дипломних робіт (проектів) студентів на наявність запозичень з інших документів, Положення про організацію позанавчальної роботи зі студентами Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна).

З метою донесення та роз'яснення запроваджених змін у системі управління в січні 2017 року було проведено розширене засідання Науково-методичної ради за участю завідувачів кафедр з питання «Система забезпечення якості освіти та завдання університету». У першій половині 2017 року під час внутрішнього аудиту системи управління якістю перевірено діяльність 17 структурних підрозділів, зокрема 10 факультетів, 2 наукових підрозділів, Центру міжнародної освіти (довузівська і вузівська підготовка), Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання, відділу аспірантури та докторантури, Навчального центру технічного забезпечення та виставкової діяльності, відділу постачання. Під час перевірки було виявлено низку загальних для різних структурних підрозділів недоліків: невідповідність документації нормативам університету; низький рівень інформування працівників щодо змін у загальній політиці університету та нормативних документах з організації освітнього процесу; недостатній рівень сформованості корпоративної культури тощо.

18–19 травня 2017 року університет проходив перевірку міжнародною агенцією TÜV Rheinland Cert GmbH. Аудитори відвідали 16 структурних підрозділів та провели співбесіду з більш ніж 40 співробітниками університету. Результатом 15-річної роботи з модернізації управління освітньою та науковою діяльністю стало отримання 27 червня 2017 року університетом сертифіката відповідності міжнародному стандарту ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги» від німецької компанії TÜV Rheinland Cert GmbH.

Забезпечення академічної доброчесності є важливим елементом роботи з підвищення якості освіти.

Відповідно до Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Навчальним центром менеджменту якості та моніторингу освітнього процесу проведено перевірку дипломних робіт студентів, які отримували ступінь магістра та освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста і завершували навчання у червні

2017 року. Для перевірки використовували антиплагіатну інтернет-систему Strikeplagiarism.com (власність компанії Plagiat.pl).

Перевірка проводилася згідно з Порядком проведення перевірки дипломних робіт (проектів) студентів на наявність запозичень з інших документів. Цей документ містить критерії оцінювання оригінальності дипломних робіт, регламентує процедуру перевірки робіт та порядок дій, спрямованих на усунення незаконних запозичень, які були виявлені у роботах під час перевірки.

Усього було перевірено близько 850 дипломних робіт. Результати перевірки свідчать про досить високий рівень оригінальності робіт, які підготували до захисту студенти-випускники університету. Однак, водночас приблизно 8 % робіт за результатами перевірки були рекомендовані до переробки з метою зниження виявленого в них високого рівня запозичень з документів, які розташовані у вільному доступі в мережі Інтернет.

Таку саму перевірку планується проводити для всіх дисертаційних робіт, що захищатимуться у спеціалізованих вчених радах університету.

У 2016/2017 навчальному році здійснювалися традиційні заходи з моніторингу організації і якості освітнього процесу: адміністративний контроль проведення занять та екзаменів, перевірка стану навчально-методичного забезпечення, відкриті заняття, визначення індивідуальних рейтингів і звітування науково-педагогічних працівників за підсумками навчального року; визначення рейтингів кафедр за підсумками навчального року; опитування студентів; конкурси: на здобуття премій університету; на краще науково-методичне забезпечення навчального процесу; на кращу студентську групу. Згадані заходи дозволяють отримувати інформацію про реальний стан справ, наявні проблеми і недоліки, виявляти підрозділи та окремих викладачів, які мають суттєві здобутки і корисний досвід у певних питаннях.

Із 2011 року в університеті проводиться визначення рейтингів науково-педагогічних працівників університету, яке допомагає об'єктивному аналізу якості їхньої роботи і слугує активізації та стимулюванню професійної діяльності

викладачів й усуненню наявних недоліків, спрямовує діяльність науково-педагогічних працівників на розв'язання актуальних для університету задач. Відповідно до оновленого «Положення про планування роботи, звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна», у червні 2017 р. на кафедрах і факультетах визначено рейтингові показники науково-педагогічних працівників за підсумками 2016/2017 навчального року, а на початку 2017/2018 навчального року ці результати буде розглянуто на засіданнях кафедр і учених рад факультетів та університету, оприлюднено на сайтах факультетів.

Із 2015 року в університеті запроваджено оцінювання педагогічних і наукових працівників (регулюються відповідними положенням).

Із 2006 року проводиться порівняльна оцінка ефективності діяльності (визначення рейтингів) кафедр університету за підсумками навчального року. Метою визначення рейтингів є виявлення підрозділів, що роблять найбільший внесок у підвищення якості підготовки фахівців, розвиток наукових досліджень, поширення передового досвіду кафедр. Критерії оцінки охоплюють кваліфікаційні показники науково-педагогічних і наукових працівників, науково-методичну діяльність, видання підручників, навчальних посібників, монографій, статей, підготовку кадрів вищої кваліфікації. У червні – липні 2017 р. проведено дванадцять визначення рейтингу кафедр.

Одним із важливих елементів системи моніторингу якості навчального процесу стали конкурси, які проводить Навчальний центр методичної роботи. Мета конкурсів – виявити та підтримати підрозділи й окремих викладачів, які мають суттєві здобутки і корисний досвід у різних напрямках навчальної та виховної роботи. Переможці конкурсів відзначені грошовими преміями, дипломами та грамотами.

Із метою стимулювання науково-методичної роботи у грудні 2017 р. проведено XVII виставку-конкурс навчальної літератури.

Згідно з результатами виставки-конкурсу, за напрямом «Навчальна література для вищої школи» дипломами I ступеня відзначено підручник Белозьорова І. В., Авдосєва Ю. В., Бойка В. В., Кудревича О. М., Андрєєва Г. І. «Ангіографія і рентгенендоваскулярна хірургія торакоабдомінальних кровотеч»; підручник Сотникової С. І., Безуглої Л. Р., Криворучка С. І., Мірошниченка М. Ю. «Логін 2. Німецька мова для студентів-германістів».

Дипломами II ступеня відзначено підручник Максименко Н. В., Кочанова Е. О. «Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище»; навчальний посібник Бердника С. Л., Катрича В. О., Погарського С. О. «Методи комп'ютерного експерименту в радіофізиці».

Дипломами III ступеня відзначено навчальний посібник Беренди С. В., Матюшенка І. Ю., Резникова В. В. «Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції»; навчальний посібник Шкумата А. П. «Електронна спектроскопія в хімічних дослідженнях та в хімічному матеріалознавстві. Лабораторний практикум».

За напрямом «Наукова література (монографії)» відзначено:

Дипломом I ступеня – монографію Черногора Л. Ф. «Radiophysical and Geomagnetic Effects of Rocket Burn and Launch in the Near-the-Earth Environment»;

Дипломами II ступеня – розділ монографії Іванова В. В., Захарова А. Б. «Optical Parameters of π -Conjugated Oligomer Chains from the Semiempirical Local Coupled-Cluster Theory»; монографію Шкуратова Ю. Г., Бельської І. М., Кайдаша В. Г., Корохіна В. В. «Polarimetry of Stars and Planetary Systems».

Дипломами III ступеня – монографії Піхтовнікової Л. С. із досліджень німецькомовного дискурсу; монографію Шеховцової Т. А. «У него нет лишних подробностей... Мир Чехова. Контекст. Интертекст»; монографію Височанського І. В. «Наукові засади пошуків несклепінних пасток вуглеводнів у Дніпровсько-Донбаському авлакогені».

За результатами конкурсу кафедр на краще науково-методичне забезпечення навчального процесу, який було проведено Навчальним центром методичної роботи у квітні 2017 р., відзначено:

- за напрямом «Сприяння науковій роботі студентів» – кафедрі теоретичної ядерної фізики та вищої математики імені О. І. Ахієзера (перше місце); кафедрі конституційного і муніципального права (друге місце); кафедрі соціально-економічної географії та регіоназнавства (третє місце);

- за напрямом «Розробка та впровадження інноваційних навчальних технологій» – кафедрі англійської філології (перше місце); кафедрі теоретичної та прикладної системотехніки (друге місце); кафедрі електроніки та управляючих систем (третє місце);

- за напрямом «Розвиток методик і технологій дистанційного (електронного) навчання» – кафедрі міжнародних економічних відносин (перше місце); кафедрі фізіології людини та тварин (друге місце); кафедрі природничих наук Центру міжнародної освіти (третє місце); кафедрі мовної підготовки Центру міжнародної освіти (третє місце).

Із метою підвищення якості навчання та активізації науково-дослідної роботи студентів, підтримки обдарованої молоді, залучення студентів до громадської діяльності Навчальним центром методичної роботи у березні – квітні 2017 р. було організовано та проведено конкурс на кращу студентську групу за підсумками 2016 року. Переможцями цього конкурсу стали:

серед факультетів природничо-математичного профілю:

– група ГГ-21 факультету геології, географії, рекреації і туризму (перше місце, куратор – Борисенко К. Б.); група ДЕ-42 екологічного факультету (друге місце, куратор – Карпов В. Г.); група ТЯ-31 фізико-технічного факультету (третє місце, куратор – Грицина В. Т.);

серед факультетів гуманітарного профілю:

– група УО-31 факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу (друге місце, куратор – Казакова Н. А.); група ЕН-31

економічного факультету (третє місце, куратор – Крикун О. О.); група СЦ-44 соціологічного факультету (третє місце, куратор – Чернявська О. В.).

4.2. Підвищення педагогічної майстерності

Важливим чинником якості освітнього процесу є педагогічна майстерність викладача, його вміння використовувати сучасні методи навчання. Удосконаленню педагогічної майстерності викладачів та впровадженню сучасних методів навчання сприяли методичні конференції й семінари, майстер-класи, показові й відкриті заняття тощо. Проведено 11 конференцій і семінарів міжнародного та всеукраїнського рівнів, зокрема, XXV Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми безперервної географічної освіти і картографії» (вересень 2016 р.), XIX Міжнародну науково-практичну конференцію «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування: освіта – наука – виробництво» (листопад 2016 р.), V Міжнародну конференцію «Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі: шляхи інтеграції школи та ВНЗ» (квітень 2017 р.).

Значна увага приділялася організації відкритих занять – графік їхнього проведення було розміщено на сайтах факультетів. Загалом по університету проведено понад 1 300 відкритих занять.

Методичні семінари та майстер-класи найкраще організовано на факультетах психології, іноземних мов, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, філософському, соціологічному, біологічному, екологічному, економічному та філологічному. На факультетських і кафедральних методичних семінарах обговорювалися: питання впровадження нового університетського Положення про організацію освітнього процесу; компетентнісний підхід до побудови освітніх програм; міжнародний досвід організації вищої освіти; проблеми розробки і впровадження сучасних освітніх технологій, удосконалення системи оцінювання якості результатів навчання, організації практичної підготовки студентів, особливості впровадження дистанційної освіти.

Із вересня 2016 р. методичний семінар факультету іноземних мов став міжвузівським. Також із вересня 2016 р. факультет іноземних мов запровадив міжвузівські методичні семінари іноземними мовами (англійською, німецькою та французькою). Створено плей-лісти «Методичні семінари іноземними мовами» та «Методичний семінар факультету іноземних мов» на каналі факультету іноземних мов на YouTube, де розміщуються відеозаписи методичних семінарів, які проводить факультет.

На кафедрі англійської мови працює «Семінар молодого викладача», метою якого є підтримка молодих викладачів в опануванні ефективних методик викладання англійської мови.

На факультетах використовувалися методи активізації освітнього процесу: ділові та рольові ігри (факультети соціологічний, економічний, геології, географії рекреації і туризму, юридичний, іноземних мов), аналіз ситуацій (соціологічний, економічний факультети), тренінги, розробка та захист студентами соціальних проєктів (факультет психології). На факультеті геології, географії рекреації і туризму створено дискусійний клуб студентів і мовний клуб ділового спілкування. На юридичному факультеті продовжує працювати юридична клініка як форма навчання юристів; на фізичному факультеті накопичено цікавий досвід проведення навчального експерименту. Студенти факультету іноземних мов залучаються до конкурсу художнього перекладу.

На соціологічному факультеті впроваджуються інноваційні форми інтеграції теорії та практики у підготовці здобувачів вищої освіти:

- ГО «ШУМ» – громадська організація студентів, створена з метою набуття професійних компетенцій та навичок, практичної роботи у галузі реклами та зв'язків із громадськістю;

- навчально-практична платформа «Аналітичний клуб Соціореаліті», що має на меті набуття досвіду реальної журналістики, аналітики, ведення блогів;

- навчально-практична платформа «Діалог з роботодавцем», націлена на відпрацювання комплексу теоретичних та практичних знань, формування сталих практик співпраці між бізнес-середовищем та університетом;

- навчально-практична платформа «Лабораторія бізнес-комунікацій», метою якої є відпрацювання комплексу теоретичних знань із реалізації рекламної та PR-діяльності в реальній бізнес-ситуації.

Кращий досвід науково-педагогічних кадрів університету узагальнено у методичних та періодичних виданнях: видано сьомий випуск науково-методичних праць «Проблеми сучасної освіти», до якого увійшло 25 статей; 55 авторів збірника – фахівці 12 факультетів і Центру міжнародної освіти. Статті присвячено психологічним проблемам в освіті, компетентнісному підходу в організації навчального процесу, інформаційним освітнім технологіям, а також методичним проблемам викладання різних дисциплін у вищій школі. Підготовлено до друку восьмий випуск збірника науково-методичних праць «Проблеми сучасної освіти».

Факультет геології, географії, рекреації і туризму щорічно видає збірник статей «Проблеми безперервної географічної освіти і картографії»; Центр міжнародної освіти – збірник наукових праць «Викладання мов на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки», факультет іноземних мов – матеріали шкіл-семінарів «Нові підходи до вивчення іноземної мови».

Сучасний освітній процес передбачає широке використання технічних засобів навчання та інформаційно-комунікаційних технологій. Традиційними стали: читання лекцій із використанням мультимедійних презентацій; використання елементів дистанційного навчання; надання студентам доступу до електронних навчальних матеріалів, розміщених у репозитарії університету, на веб-сайтах факультетів, кафедр і окремих викладачів; використання комп'ютерних технологій під час контролю знань; застосування у навчальному процесі пакетів програм загального призначення та спеціалізованих навчальних комп'ютерних програм.

Поширюється практика виконання студентами на заняттях та під час самостійної роботи віртуальних лабораторних робіт, проведення занять із використанням доступу до баз даних і періодичних видань за допомогою мережі Інтернет, розміщення на YouTube записів лекцій та їхніх фрагментів (факультети історичний, філософський). На економічному факультеті проводиться імітаційна практика, на факультетах геології, географії, рекреації і туризму; психології, а також у Центрі міжнародної освіти в навчальному процесі використовуються електронні дошки.

Впровадження прогресивних навчальних технологій потребує сучасного технічного оснащення. Сьогодні для використання ТЗН обладнано 92 аудиторії, використовується 128 одиниць мультимедійної техніки, 50 одиниць телевізійних та відеозасобів. У кошторисі університету на 2017 рік передбачено суттєво збільшити кошти, спрямовані на переобладнання навчальних аудиторій для роботи із сучасним мультимедійним обладнанням.

4.3.Електронна освіта

Розвиток дистанційного навчання у 2016/2017 навчальному році відбувався за такими напрямками:

- розширення системи дистанційного навчання; на заочній (дистанційній) формі навчання у 2016/17 навчальному році навчалось 803 (234 магістри та 569 бакалаврів) особи;
- збільшення кількості користувачів системи дистанційного навчання на денній формі навчання: 3 391 студент (порівняно з 3 288 – у 2015/2016 навчальному році);
- загальна кількість робочих курсів сягає позначки 972 курси (у 2016/2017 навчальному році було сертифіковані 25 курси, 8 – підготовлено до сертифікації; загальна кількість на сьогодні становить 77 сертифікованих курсів);
- кількість користувачів системи дистанційного навчання становить 4 594 особи, в системі зареєстровано 680 викладачів університету;

- активно впроваджується програма запису презентаційних відеолекцій провідних викладачів університету на базі Центру електронного навчання;
- центром електронного навчання створено каталог відкритих інтернет-ресурсів для 63 кафедр університету;
- у квітні 2017 р. було проведено III Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Дистанційне навчання – старт із сьогодення в майбутнє». У межах заходу проведено 5 круглих столів та майстер-класів з актуальних проблем дистанційного навчання в сучасному суспільстві.

V. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОВУЗІВСЬКОЇ ОСВІТИ

Організацію довузівської підготовки зосереджено в Центрі довузівської освіти, що об'єднує підготовчі курси, школу дистанційного навчання і Малий каразінський університет. Організаційну та навчальну роботу в Центрі забезпечують 10 штатних працівників та 63 доценти, викладачі та працівники, які залучені до педагогічної роботи.

У 2016/2017 навчальному році в підрозділах Центру довузівської освіти навчалось близько 1 700 осіб.

Основними завданнями цього підрозділу є:

- підготовка учнів за предметами незалежного оцінювання якості освіти та вступних випробувань; залучення молоді до вступу в університет;
- пошук та підтримка обдарованих дітей, сприяння їхній подальшій освіті;
- постійна співпраця з факультетськими комісіями сприяння новому набору та активна участь у програмі «Абітурієнт–2017»;
- профорієнтаційна робота серед школярів, участь в організації масових заходів для учнівської молоді;
- виконання функцій інформаційного центру приймальної комісії протягом року.

5.1. Підготовка до вступу в університет

Підготовка в університет учнів навчальних закладів Харкова та Харківської області здійснюється за предметами зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти (ЗНО) та вступних випробувань на підготовчих курсах (вечірня та недільна форми навчання), на яких у 2016/2017 навчальному році в 40 групах за десятьма предметами навчалися 463 слухачі.

Підготовку школярів із навчальних закладів віддалених районів Харківської області та інших регіонів України до вступу у ВНЗ здійснює Школа дистанційного

навчання, яку у 2017 році закінчив 31 учень. Навчання відбувається за індивідуальною формою згідно з технологією дистанційного навчання.

Для слухачів школи дистанційного навчання протягом року проведено дистанційні сесії в режимі online (листопад, січень, квітень), «тижні консультацій» у режимі online (листопад, березень). У межах сесій учні отримали консультації відповідального секретаря приймальної комісії університету, під час яких було надано інформацію про особливості вступу та правила прийому в університет у 2017 році. Слухачі Школи дистанційного навчання одержали запрошення до вступу в університет.

5.2. Малий каразінський університет

Протягом 2016/2017 навчального року в Малому каразінському університеті 1 100 учнів віком від 5 до 16 років здобували додаткову освіту за напрямками: комп'ютерні науки, математика, українська, англійська, російська мови, фізика (теоретична та експериментальна), хімія, біологія, психологія, археологія, підготовка до школи. Працювали 100 груп, відбувалися зустрічі-засідання літературної студії «Проба пера».

Для обдарованих дітей організовано спеціальні групи підготовки до олімпіад, турнірів та конкурсів різного рівня.

У Малому каразінському університеті для учнів 7–10 класів працювали дистанційні школи: математична, фізична, хімічна та біологічна, у 2016/2017 навчальному році в цих школах навчалися 182 школярі з районів Харківської області.

Протягом навчального року учні Малого каразінського університету успішно брали участь в учнівських олімпіадах. У цьому навчальному році переможцями III (обласного) етапу стали 161 учень, переможцями IV етапу Всеукраїнських олімпіад – 32 учні. Троє учнів Малого каразінського університету вибороли право участі в Міжнародній математичній олімпіаді (Ріо-де-Жанейро, липень 2017 року). Навесні 2017 року учні Малого каразінського університету здобули 2 перемоги

(золоті медалі) в Європейській олімпіаді для дівчат (EGMO) та 4 перемоги в Міжнародній математичній олімпіаді Romanian Master in Mathematics (RMM).

Учні Малого каразінського університету також успішно виступили в інших змаганнях: X Всеукраїнському турнірі математичних боїв імені акад. Ляшка в м. Київ; Білоруській республіканській математичній олімпіаді (м. Ліда); Математичному конкурсі SVO (Scoala Viitorilor Olimpici) (м. Кишинів, Республіка Молдова); університетському фізико-математичному святі «Наукові старти»; Хіміко-біологічному турнірі імені І. І. Мечникова.

Учні Малого каразінського університету також показують високі результати у Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України.

20 травня 2017 року було проведено XVI підсумкову наукову конференцію Малого каразінського університету, присвячену Дню науки в Україні. До конференції 165 учнів представили 122 наукові доповіді та літературні твори. Крім роботи у 8 секціях, також було представлено стендові доповіді учнів, що дало змогу юним вченим взяти участь у наукових дискусіях та обговореннях за різними напрямками. Науковими керівниками учнів були 27 викладачів, аспірантів та студентів університету. До конференції видано тези доповідей, учасників нагороджено грамотами та пам'ятними сувенірами, а їхні викладачі одержали подяки від ректора університету.

5.3. Робота з обдарованими дітьми

В університеті проводиться велика робота з пошуку обдарованих дітей та сприяння їхньому подальшому розвитку та навчанню.

У жовтні-грудні 2016 року в університеті відбувся II (міський у м. Харкові) етап Всеукраїнських олімпіад з математики (547 учасників) та фізики (180 учасників), підготовку проведення яких забезпечили факультети математики і інформатики та фізико-технічний.

Протягом січня 2017 року в університеті було організовано тренувальні збори із підготовки учнів до обласних олімпіад з біології, математики, фізики, астрономії, історії, географії, хімії, французької мови.

Із 15 січня до 19 лютого 2017 року включно в університеті відбувся III (обласний) етап Всеукраїнських учнівських олімпіад з математики, фізики, астрономії, хімії, історії, географії, економіки, в яких взяли участь 1 434 учні. Всі учасники олімпіад – учні 11-х класів одержали листівки-запрошення до вступу в університет. В організації та проведенні цих олімпіад взяли участь факультети: математики і інформатики, фізико-технічний, фізичний, хімічний, геології, географії, рекреації і туризму, історичний, економічний та Центр довузівської освіти. У журі олімпіад працював 81 викладач університету. Керівництво та провідні викладачі факультетів провели методичні семінари, лекції для вчителів, обговорили подальше співробітництво університету з освітянами. У цих заходах взяли участь близько 300 вчителів навчальних закладів усіх 42 районів та міст Харківської області.

Для формування команд Харківської області для участі в IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад у січні – лютому 2017 року в університеті було проведено відбірково-тренувальні збори.

У вересні 2016 р. ЦДО спільно з факультетами університету фізико-математичного профілю та комунальним закладом «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради» для учнів 4–9 класів в університеті проведено фізико-математичне свято «Наукові старты», в якому взяли участь 753 школярі. Під час свята відбулися лекції та особисті олімпіади, переможців особистих змагань запрошено до навчання в Малому каразінському університеті на пільгових умовах.

18–19 листопада 2016 року команда учнів Малого каразінського університету взяла участь у Всеукраїнському фестивалі «Наука на сцені».

Біологічним та хімічним факультетами спільно з Центром 19 листопада 2016 року проведено XVIII Хіміко-біологічний турнір імені І. І. Мечникова, в якому

взяли участь 210 учнів 7–11 класів. У змаганнях із хімії перемогли 25 учнів, у змаганнях з біології – 31 учень.

12 лютого 2017 року Центр довузівської освіти провів Зимове математичне свято для учнів 4-х класів Харківських шкіл, у ньому взяли участь 257 дітей.

19 березня 2017 року філологічним факультетом та Центром довузівської освіти спільно з видавництвом «Ранок» проведено VI конкурс «Знатоков русской словесности», в якому взяли участь 102 учні 8–11 класів зі шкіл Харкова та Харківської області. У межах конкурсу відбулося засідання Літературної студії, де 20 школярів представили свої творчі доробки.

15–17 квітня 2017 року біологічним факультетом спільно із Центром довузівської освіти вперше було проведено Командний біологічний турнір імені Л. О. Красільникової «КРОКУС» для школярів та студентів біологічних спеціальностей. У змаганні Шкільної та Студентської ліг взяли участь 11 команд із Харкова, Києва, Одеси та м. Первомайський Харківської області.

22 квітня 2017 року філологічним факультетом та Центром довузівської освіти спільно з видавництвом «Ранок» проведено конкурс знавців української мови «Грамотій». У конкурсі взяли участь 137 учнів 8–11 класів шкіл Харкова та Харківської області. Під час конкурсу для вчителів було організовано лекції та засідання круглих столів із питань проблем методики викладання української мови та літератури в школі.

13 травня 2017 року Центром спільно з Комунальним закладом «Харківський фізико-математичний лицей № 27 Харківської міської ради» було проведено математичне свято для 4-класників, у якому взяли участь понад 160 учнів, 40 із них стали переможцями.

5.4. Співпраця з Малою академією наук України

Харківське територіальне відділення МАН України, президентом якого є ректор університету, забезпечує підтримку обдарованої учнівської молоді, залучення її до наукових досліджень, експериментальної та винахідницької роботи

в різних галузях науки та техніки, сприяє роботі учнів у секціях, школах, участі в наукових читаннях, турнірах, науково-практичних конференціях тощо.

З нагоди Всесвітнього дня науки (10 листопада 2016 року) 6 викладачів університету, директор «ЛандауЦентру» та один студент одержали медалі та Подяки від Президента НАН України і Президента МАН України, ще 6 студентів одержали Подяки від Президента МАН України.

У листопаді 2016 року в університеті за участю біологічного, філологічного та фізичного факультетів відбулася I обласна учнівська науково-практична конференція Харківського територіального відділення МАН України, в роботі 5 секцій взяли участь 102 учні з Харкова та Харківської області.

Протягом січня-лютого 2017 р. відбувся II етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Харківського територіального відділення МАН. До журі конкурсу-захисту 60 секцій 12 наукових відділень було подано 1 029 науково-дослідницьких робіт від учнів-переможців районних (міських) етапів із 42 районів та міст області. Загальна кількість переможців становить 556 учнів.

У III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України взяв участь 61 учень-переможець II етапу конкурсу-захисту. За підсумками III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2017 році 43 члени Харківського територіального відділення стали переможцями. Команда Харківської області за кількістю призових місць посіла перше місце.

Ці успіхи значною мірою зумовлені активною участю викладачів та співробітників університету в роботі Харківського територіального відділення МАН.

У березні 2017 року з робочим візитом університет відвідали представник департаменту наукової політики та нарощування потенціалу ЮНЕСКО Жан-Поль Жуст Нгоме Абьяга та Президент МАН України, член-кореспондент НАН України Станіслав Довгий. Метою візиту було знайомство з роботою Харківського

відділення МАН України та, зокрема, центрами з питань роботи з обдарованою молоддю, що діють в університеті.

5.5. Профорієнтаційна робота

Роботу із залучення до вступу в університет у 2017 році кращих випускників загальноосвітніх навчальних закладів розпочато восени 2016 року. В університеті під головуванням проректора М. О. Азаренкова було створено комісію, яка розробила комплексну програму заходів із забезпечення набору на перший курс «Абітурієнт–2017».

Було поновлено склад факультетських комісій сприяння новому набору, які розробили плани своєї діяльності на навчальний рік. На сайтах факультетів поновлюються сторінки для абітурієнтів. Усі загальноосвітні школи м. Харкова були закріплені за факультетськими комісіями сприяння новому набору. Представники факультетів зустрічалися із керівниками, вчителями, учнями цих навчальних закладів, передавали рекламні та інформаційні матеріали про університет, листівки-запрошення до вступу на факультети університету тощо.

Видавництвом університету спільно із Центром довузівської освіти розроблено та виготовлено оголошення-запрошення до вступу в університет. Відділ реклами та брендингу розробив та забезпечив тиражування оголошень про Дні відкритих дверей та університетських рекламних буклетів. Друковану інформацію було розповсюджено школами Харкова, Харківської та інших областей України представниками факультетів університету, Центром довузівської освіти через слухачів підрозділів та під час Днів відкритих дверей.

Редакцією газети «Харківський університет» видано спеціальний випуск газети для абітурієнтів, у якому розміщено інформацію про факультети та Правила прийому в університет у 2017 році. Цю газету одержав кожен відвідувач Днів відкритих дверей, відвідувачі ЦДО, навчальні заклади Харкова та інших міст України.

На сайті університету своєчасно розміщені Правила прийому в університет у 2017 році зі всіма змінами та додатками, перелік напрямів та спеціальностей, умови

контрактного навчання. Поновлено сайт Абітурієнт каразінського університету – розміщено повну інформацію про факультети, напрями підготовки та спеціальності.

24 вересня 2016 року університет взяв участь в міському заході «Ніч науки в Харкові», всі університетські музеї та ЛандауЦентр провели екскурсії для відвідувачів. Факультети фізичний, фізико-технічний, біологічний, комп'ютерних наук, хімічний, екологічний, психології, радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем провели презентації факультетів та демонстрували цікаві дослідження.

28 вересня 2016 року на педагогічному віче, присвяченому Дню працівника освіти, презентували свої наукові та педагогічні досягнення факультети фізичний, фізико-технічний, біологічний, математики і інформатики, хімічний, радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем.

Протягом 2016/2017 навчального року відбулися 3 загально-університетські Дні відкритих дверей (6 листопада 2016 року – понад 1 100 відвідувачів, 12 лютого 2017 р. – понад 1 100, 26 березня – близько 800).

У 2016/2017 навчальному році згідно з Умовами прийому вперше відбулися Всеукраїнські олімпіади Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна для професійної орієнтації вступників. Олімпіади проводились у два тури (перший – дистанційний, другий – очний в університеті), учасникам другого туру олімпіад, які набрали не менше ніж 90 % балів на другому етапі, нараховуються 20 додаткових балів до одного з предметів сертифіката ЗНО під час розрахунку конкурсного бала в університеті у разі вступу на спеціальності (освітні програми): Біологія, Біотехнології та біоінженерія, Екологія, Хімія, Геологія, Географія, Математика, Фізика, Астрономія, Радіофізика і електроніка та біофізика, Прикладна фізика, Медична фізика, Прикладна фізика енергетичних систем, Мікро- і наносистемна техніка. Всього у другому турі цих олімпіад взяли участь 63 майбутні абітурієнти, 38 з них вибороли право одержати додатково 20 балів під час вступу в університет на згадані спеціальності.

Плідна профорієнтаційна робота проводилася факультетами під час студентської педагогічної практики протягом навчального року. У цій роботі взяли участь керівники практики дев'яти факультетів та близько 1 000 студентів університету.

Профорієнтаційна робота також проводилася факультетами під час проведення в університеті II та III етапів Всеукраїнських олімпіад та II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України, учнівських конкурсів, турнірів тощо. Всі факультети підтримують на власних сайтах сторінку для абітурієнтів.

Викладачі Центру довузівської освіти та його співробітники протягом навчального року проводили систематичну профорієнтаційну роботу зі слухачами підготовчих курсів вечірньої та дистанційної форм навчання (понад 500 слухачів). Профорієнтаційна робота проводилася також у межах договорів про співробітництво із середніми навчальними закладами та районними управліннями освіти низки областей України. За заявками навчальних закладів проводилися екскурсії до Музею історії університету та бесіди щодо факультетів, напрямів підготовки та Правил прийому в університет, всі школярі одержали інформаційні матеріали (спеціальний випуск газети «Харківський університет», рекламні буклети тощо). Протягом навчального року Центр довузівської освіти провів близько 10 таких зустрічей.

Відповідно до Угоди між Харківським регіональним Центром оцінювання якості освіти та університетом при Центрі довузівської освіти із 6 лютого до 31 березня 2017 року включно працював Пункт реєстрації на Зовнішнє незалежне оцінювання, де реєстрацію пройшли 120 осіб. Кожен відвідувач одержав листівку-запрошення до вступу в університет та спеціальний випуск газети «Харківський університет» для абітурієнтів.

Центр довузівської освіти постійно виконував функції інформаційного центру приймальної комісії, щоденно надаючи повну інформацію щодо вступу в

університет відвідувачам, а також відповідав на запитання, які надходять за телефоном та електронною поштою на адресу ЦДО.

Усі факультети та підрозділи університету постійно беруть участь у різноманітній профорієнтаційній роботі зі школярами Харкова, Харківської та інших областей України.

У межах проекту відділу реклами та брендингу Центру зв'язків із громадськістю «Відкрий для себе Каразінський» протягом цього навчального року університет відвідало понад 10 000 учнів 3–11 класів зі шкіл Харкова і Харківської області (м. Ізюм, м. Куп'янськ), а також із Дніпра, Полтави, Чернігова та Краматорська. Майже 6 500 школярів стали гостями факультетів та музеїв університету, а понад 3 500 учнів із Харкова та Харківської області відвідали екскурсії центром міста «Місця пам'яті Харківського університету». Всі учасники екскурсійної програми отримали пам'ятні сувеніри від Каразінського університету.

Університет має довгострокові договори про співробітництво із 71 середніми навчальними закладами Харкова, 15 – із навчальними закладами Харківської області та 8 – з навчальними закладами інших областей України.

Університетські викладачі за заявками шкіл надають методичну допомогу учителям-предметникам і консультації школярам. Для учнів в університеті організовувалися спеціальні заняття та консультації, екскурсії на факультети, демонстрації фізичних експериментів та хімічних дослідів, екскурсії до Музею історії університету. Співробітники Центру довузівської освіти та представники факультетів регулярно проводили зустрічі з учнями та їх батьками в навчальних закладах Харкова й області, інших областей України.

5.5. Шефська допомога

Робота в підшефних школах м. Первомайський, Богодухівського району та інших навчальних закладах Харківської області покладена на факультетські комісії сприяння новому набору та Центр довузівської освіти.

На виконання Розпорядження Харківської облдержадміністрації «Про організацію шефської допомоги вищих навчальних закладів Харківського вузівського центру районам області та містам обласного значення» у січні-лютому 2017 року у всі школи Богодухівського району та м. Первомайський було передано для вчителів та випускників матеріали для підготовки до Зовнішнього незалежного оцінювання та інформаційні матеріали щодо вступу в університет у 2017 році.

Делегація викладачів п'яти факультетів університету і Центру довузівської освіти взяла участь у святкуванні Дня науки в Україні в м. Первомайський. Під час зустрічі зі школярами відбулися лекції, консультації з предметів ЗНО та демонстрація фізичних дослідів. Цей захід відвідали близько 200 старшокласників м. Первомайський.

У межах акції «Вища школа Харківщини – сільському абітурієнту» в лютому 2017 року відбувся виїзд представників університету в м. Первомайський, у листопаді 2016 року – в м. Валки, під час цих виїздів відбулася презентація університету, зустрічі зі школярами. Викладачам та учням випускних класів було передано тестові матеріали для підготовки до ЗНО.

Університет продовжував підтримку Обласного ліцею-інтернату «Обдарованість» для сільських школярів. Учні інтернату успішно взяли участь в університетському святі для школярів «Наукові старти», Хіміко-біологічному турнірі імені І. І. Мечникова. Хімічний факультет університету забезпечив проведення протягом навчального року практичних та лабораторних занять профільних класів у своїх навчальних та наукових лабораторіях.

Університет постійно надає шефську допомогу загальноосвітній санаторній школі-інтернату для дітей із захворюваннями серцево-судинної системи.

Як і щорічно, протягом 2016/2017 навчального року університет надав змогу дітям-інвалідам, учням обласної спеціальної гімназії-інтернату для сліпих дітей імені Г. В. Короленка та учням комунального закладу «Харківська загальноосвітня санаторна школа-інтернат № 9» безоплатно підготуватися за предметами до ЗНО та вступних іспитів для вступу в університет та інші навчальні заклади, створюючи

для них зручний розклад занять. У 2016/2017 навчальному році на підготовчих курсах Центру довузівської освіти безоплатно навчаються 22 учні.

VI. ВИХОВНА, КУЛЬТУРНА І СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

6.1 Виховна та позаосвітня діяльність

Підготовка здобувачів вищої освіти не обмежується навчанням. Формування компетентностей, необхідних сучасному фахівцю, утвердження в учасників освітнього процесу патріотичного світогляду, моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, прихильності до здорового способу життя потребує створення належних умов для позаосвітньої діяльності. Особливої значущості цьому напряму роботи надає багатонаціональний і багаторасовий склад студентів, значна кількість студентів-іноземців.

У 2016/2017 навчальному році в університеті та на факультетах відбувалися численні виховні та культурно-просвітницькі заходи. Серед загальноуніверситетських заходів можна відзначити такі:

- святкування 31 серпня 2016 р. «Дня знань» і посвячення першокурсників у студенти;
- щорічний конкурс творчості першокурсників «Альма матер–2016» (24–28 жовтня 2016 р.) і гала-концерт та церемонія нагородження переможців конкурсу творчості першокурсників «Альма матер – 2016» (17 листопада 2016 р.);
- зимовий міжвузівський фестиваль КВК «Universe» (15 грудня 2016 р.);
- урочиста Асамблея вчених рад університету з нагоди 212-ї річниці відкриття університету (27 січня 2017 р.);
- зустріч із лідером гурту «Тартак» Сашком Положинським у межах проекту «П'ятий Харків» (3 березня 2017 р.);
- творча зустріч із народною артисткою України Марією Бурмакою (6 березня 2017 р.);
- презентація документального фільму до 200-річчя вихованця університету поета Михайла Петренка (9 березня 2017 р.);
- міжвузівський студентський брейн-ринг «Референдум» (16 березня 2017 р.);

- традиційний конкурс «Красуня університету–2017» (30 березня 2017 р.);
- творча зустріч із композитором, співаком, лідером гурту «5Nizza» Сергієм Бабкіним (5 квітня 2017 р.);
- творча зустріч із відомим письменником Юрієм Андруховичем у межах проекту «П'ятий Харків» (6 квітня 2017 р.);
- весняний міжвузівський фестиваль гумору команд КВК «Universe» (6 квітня 2017 р.);
- Всеукраїнський форум «Духовно-моральна цивілізація» (12 квітня 2017 р.);
- традиційні Дні факультетів (квітень – травень 2017 р.);
- покладання квітів до пам'ятника студбатівцям (5 травня 2017 р.);
- другий міжвузівський фестиваль «Каразінські хорові зустрічі» за участі хорових колективів ВНЗ Харкова (17–18 травня 2017 р.);
- благодійний бал-аукціон «Зроби світ кращим» (19 травня 2017 р.);
- урочиста церемонія випуску студентів і святковий концерт у Харківському національному академічному театрі опери і балету імені М. В. Лисенка (26 червня 2017 року).

Реалізація різноманітних форм та методів культурно-просвітницької роботи здійснюється безпосередньо через творчі об'єднання та колективи Культурного центру університету, що охоплюють понад 480 студентів:

- ансамбль народного танцю «Сонцеворот»;
- академічний студентський хор «Ad libitum»;
- факультетські команди КВК;
- ансамбль бального танцю «Фаворит»;
- шоу-балет «Універ»;
- клуб шанувальників поезії;
- театральна студія;
- клуб інтелектуальних ігор «Фенікс».

За умов зовнішньої агресії, збройного протистояння на Сході України особливої значущості набуває виховання справжніх патріотів на прикладі українських воїнів, які проявили мужність та героїзм у боях за незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України. Серед загиблих героїв АТО є випускники і колишні студенти університету – Святослав Горбенко, Владислав Ковальов, Мирослав Мисла, Едуард Ушаков. У музеї історії університету облаштовано стенд, присвячений загиблим героям. 27 січня 2017 року вихованцям університету встановлено меморіальну дошку.

У зв'язку зі значним збільшенням кількості іноземних студентів особливої значущості набула робота з формування чуйного і толерантного ставлення до представників інших країн, залучення студентів-іноземців до громадського та культурного життя університету, сприяння адаптації іноземців. Для іноземних студентів за сприяння Культурного центру проводилися численні тематичні уроки-концерти, творчі вечори і виставки. Студенти-іноземці постійно залучалися до загальноуніверситетських заходів культурно-мистецького спрямування.

Для забезпечення здобувачам вищої освіти належної підтримки, сприятливих умов побуту і навчання, належного координування роботи кураторів, цільової підтримки студентів-іноземців в університеті 1 грудня 2016 року створено спеціальний підрозділ – Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності. Серед поставлених перед центром завдань – формування і координація основних напрямків роботи виховної та позаосвітньої діяльності з урахуванням національних і расових відмінностей студентів, традицій та корпоративної культури університету; надання дієвої підтримки студентам, включаючи осіб з особливими потребами і студентів-іноземців; забезпечення співробітництва адміністрації з органами студентського самоврядування та профспілковими організаціями; координація виховної та позаосвітньої роботи з формування у студентів громадської відповідальності, патріотизму, академічної доброчесності, корпоративної культури, здорового способу життя; систематичне інформування студентів із різних аспектів діяльності університету.

Центром у період з 1 грудня 2016 року до 30 червня 2017 року включно проведено низку заходів, спрямованих на покращання роботи кураторів академічних груп та її наближення до системи тьюторства. Зокрема, 2 лютого 2017 року було проведено спільне засідання ректорату, заступників деканів із виховної роботи, кураторів академічних груп, органів студентського самоврядування та профактиву. Взявши до уваги висловлені пропозиції та зауваження від присутніх на зустрічі, Центром було розроблено методичну презентацію для кураторів академічних груп, у якій подано докладну інформацію про: структуру Управління якості освіти; основні напрями діяльності Навчального центру соціально-виховної та позаосвітньої діяльності; права та обов'язки куратора академічної групи; порядок призначення академічної і соціальної стипендій; гуртожитки та оформлення субсидії; нормативні документи, необхідні для роботи куратора; близький план проведення кураторських годин протягом навчального року.

Крім того, Центром було проведено моніторинг відвідування кураторами гуртожитків університету. Результати було проаналізовано та доведено до відома адміністрацій факультетів.

З метою вдосконалення та координації виховної роботи зі студентами Центром було розроблено «Положення про організацію позанавчальної роботи зі студентами Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» (затверджено наказом ректора від 13 травня 2017 р. № 0211-1/180).

У зв'язку з поширенням випадків самогубств серед молоді, спричинених діяльністю координованої підліткової гри «Синій кит», Навчальним центром соціально-виховної та позаосвітньої діяльності спільно з адміністрацією факультету психології було проведено семінар для кураторів академічних груп із практикуючими психологами на тему: «Профілактика суїцидальної та залежної поведінки», на якому було обговорено ознаки кризи у молоді, а також те, як із ними боротися.

Через зміни у системі стипендіального забезпечення і відсутність механізму надання матеріальної допомоги та заохочення за успіхи в навчанні, участь у

громадській, спортивній і науковій діяльності студентам та аспірантам університету Центром було розроблено та затверджено на засіданні Вченої ради Порядок використання коштів, передбачених для надання матеріальної допомоги та заохочення студентів і аспірантів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У травні 2017 року Центром спільно з первинною профспілковою організацією студентів, аспірантів і докторантів та адміністрацією університету було розроблено «Пам'ятки з питань дій у випадку виникнення надзвичайних ситуацій» для студентів усіх факультетів, а також розміщено їх на сайті університету.

Крім того, протягом 2016/2017 навчального року Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності залучав студентів до участі у таких заходах:

- виїзд до підшефної школи-інтернату з метою привітання вихованців із Днем Святого Миколая;
- студентський брейн-ринг на тему «Референдум»;
- моніторинг «Молодь та наркотики», організований Академією внутрішніх справ спільно з Департаментом науки й освіти Харківської обласної державної адміністрації;
- валеологічний форум «Духовно-моральна цивілізація»;
- церемонія підняття Державного прапора та прапора ЄС з нагоди початку безвізового режиму для України;
- благодійний бал-аукціон «Подаруй світло», організований громадською організацією «ГРАНАТ»;
- День пам'яті Героїв Крут, роковини Чорнобильської катастрофи, День пам'яті та примирення;
- міський конкурс студентських проектів «Харків – місто молодіжних ініціатив» та конкурс «Молода людина року»;
- урочиста церемонія покладання квітів із нагоди Дня Конституції.

6.2. Фізичне виховання і спорт

У 2016/2017 навчальному році кафедра фізичного виховання та спорту проводила спортивно-орієнтоване фізичне виховання шляхом організації груп із видів спорту з урахуванням інтересів студентів та можливостей спортивних споруд університету. Реформування вищої освіти, наслідком якого було вилучення дисципліни «Фізичне виховання» як обов'язкової з навчальних планів на перших курсах, значно зменшило кількість студентів, які займаються фізкультурно-оздоровчою діяльністю на університетських спортивних спорудах. Система організації навчального процесу з фізичного виховання дає змогу кожному студенту університету реалізувати свої потреби у сфері фізичної культури та спорту впродовж усього терміну навчання. Але у 2016/2017 навчальному році такою можливістю скористалися лише близько 2 700 студентів.

Проблема фізичного виховання студентів в університеті потребує вирішення, особливо це стосується занять студентів на першому курсі. Фактичне скасування обов'язкових занять не сприяє формуванню фізичної культури першокурсника, ускладнює проведення традиційних студентських змагань. Оскільки з 2017/2018 навчального року заняття з фізичного виховання передбачено як факультативні, можна прогнозувати подальше скорочення кількості студентів, які займатимуться фізичним вихованням в університетських спортивних спорудах. Тому кафедрі фізичного виховання та спорту у тісній співпраці з органами студентського самоврядування необхідно терміново віднаходити нові форми роботи.

У 2016/2017 навчальному році зусиллями ректорату, студентської профспілкової організації і кафедри фізичного виховання та спорту продовжено роботу спортивних кімнат у студентських гуртожитках № 9 та № 10, де студенти мали змогу займатися фізичною культурою за місцем проживання, але наразі ця робота також потребує організаційних рішень.

Основою спортивно-масової роботи в університеті стала якісно спланована робота спортивних секцій і фізкультурно-оздоровчих груп, а також система спортивних змагань серед факультетів. У 67-й Спартакіаді університету (вересень

– жовтень 2016 р.) взяли участь 826 студентів. У першій групі факультетів у комплексному заліку Спартакіади перемогла команда економічного факультету, друге місце посіла команда факультету математики і інформатики, третє – факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу. У другій групі перемогли студенти біологічного факультету, друге місце вибороли студенти екологічного факультету, третє – фізико-енергетичного факультету.

Крім традиційної студентської Спартакіади, було проведено: спортивне свято першокурсників; кубки студентського профкому з настільного тенісу, волейболу, баскетболу, бадмінтону та черлідінгу; 18-й кубок ректора з міні-футболу (квітень 2017 р.), в якому разом зі студентами змагалися випускники університету. Значно розширилася програма Спартакіади студентських гуртожитків, відбулося багато спортивних турнірів на факультетах. Напруженість боротьби за перемогу в кожному турнірі й активна підтримка вболівальниками своїх команд свідчать про зростання протягом останніх років інтересу до занять фізичною культурою та спортом в університеті – як серед студентської молоді, так і серед працівників університету.

Провідні спортсмени університету у 2016/2017 навчальному році досягли значних успіхів у спортивних змаганнях найвищого рівня. Зокрема, у вересні 2016 року студентка соціологічного факультету Марина Литовченко стала бронзовим призером Паралімпіади–2016 у змаганнях з настільного тенісу, а Олена Борисенко (соціологічний факультет) на початку грудня 2016 року виборола золоту та срібну медалі у змаганнях за Кубок України. Наразі вона входить до числа п'ятдесяти найкращих лучників у світі. Срібним призером юніорської першості Європи зі стрільби з лука у березні 2017 року став Микита Кравчук (фізико-енергетичний факультет). У квітні 2017 року на чемпіонаті Європи з таеквондо ITF студент 4 курсу юридичного факультету Олег Першин став триразовим чемпіоном Європи. 19 золотих медалей на Кубку України з черлідінгу вибороли студенти нашого університету, які перемогли у командних змаганнях у номінаціях «Стріт-Чер», «Чер-Данс» та у змаганнях дуетів у номінаціях та «Пом-Данс» та «Стріт-Чер».

Понад 350 студентів університету займаються у групах спортивного виховання. У 2016/2017 навчальному році переможцями обласної студентської Спартакіади стали команди Каразінського університету з тенісу, футзалу та скелелазіння. Серед призерів цих змагань – команди з баскетболу (чоловіки та жінки), волейболу та пляжного волейболу (чоловіки), бадмінтону, настільного тенісу, шахів, черлідінгу та фехтування. У загальнокомандному заліку університет посів шосте місце серед ВНЗ Харківщини. Команди з ігрових видів спорту успішно виступали в обласних студентських лігах. Волейболісти стали переможцями таких змагань, а баскетболісти вибороли друге місце.

Студенти університету досягли значних успіхів у змаганнях XIII літньої Універсіади України. Чемпіонами цих змагань стали стрілки з лука Олена Борисенко (3 золоті медалі), Вікторія Петросян та Владислав Артюх (економічний факультет), тенісисти Марат Дев'ятьяров (факультет іноземних мов) та Владислав Орлов (економічний факультет), Альона Давиденко (юридичний факультет, тхеквон-до та бокс); призерами – стрілки з лука Катерина Гугленко (факультет математики та інформатики), Микита Кравчук, Катерина Нестерова (біологічний факультет), Марина Топчій та Іван Білецький (факультет іноземних мов), тенісистка Марина Чернишова (факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу).

Щодо стану спортивних споруд Каразінського університету: університет має дві кращі в Україні спеціалізовані бази – тенісний комплекс «Унікорт», на якому у 2016/2017 році завершено реконструкцію покриття тенісних кортів та споруди фехтувального сектору спорткомплексу «Каразінський». Водночас, значна частина спорткомплексу потребує капітального ремонту. Особливо це стосується стану трибун на стадіоні, приміщень під трибунами та комунікаційних систем, а також зали боротьби. Наразі розробляється комплексний проект реконструкції спорткомплексу, початок реалізації якого заплановано на липень 2017 року. Проведено, але не завершено капітальний ремонт спортивної зали фізико-

технічного факультету. Окремі ремонтні роботи здійснено у спортивних залах Головного (пл. Свободи, 4) і Північного навчальних корпусів (пл. Свободи, 6).

Усе це свідчить про те, що потрібно кардинально змінити підхід до розвитку фізичної культури і спорту в Каразінському університеті, експлуатації його спортивних споруд – як для потреб студентів та працівників, так і для надання комерційних фізкультурно-оздоровчих послуг, які мають покривати витрати на утримання спортивних об'єктів значно більшою мірою, аніж це було у 2016/2017 навчальному році.

VII. ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Головними напрямками роботи ЦНБ є вдосконалення процесів інформаційно-бібліографічного обслуговування читачів, розширення доступу до світових інформаційних ресурсів, створення електронної бібліотеки, у тому числі – поповнення університетського репозитарію, формування, збереження фондів та їхня оптимізація, проведення капітального ремонту частини приміщень історичної будівлі ЦНБ (вул. Університетська, 23), створення комфортного бібліотечного простору для користувачів у Північному корпусі університету.

ЦНБ плідно працює з бібліотеками, інформаційними центрами та громадськими товариствами України, країн Євросоюзу, з міжнародними організаціями і фондами. Бібліотека є членом Асоціації «Інформатіо-Консорціум», проектів ELibUkr «Електронні бібліотеки України», e-VERUM, головною метою якого є покращення забезпечення електронними інформаційними ресурсами університетських та науково-дослідних установ України. Протягом 2016/2017 навчального року тривала співпраця з Відділом преси, освіти та культури Посольства США в Україні, розширювалися ділові та дружні відносини з Генеральним Консульством Республіки Польща у Харкові, Фондом А. Левентіса (Кіпр), Фондом Грецької культури (Одеська філія), з дослідницьким Центром польської бібліографії імені Естрейхерів Ягеллонського університету (м. Краків, Республіка Польща), Науковою бібліотекою Політехніки Лодзі (Республіка Польща), Академічною бібліотекою Латвійського університету (м. Рига, Латвія). У вересні 2016 року Каразінський університет відвідала Надзвичайний та Повноважний Посол США в Україні Марі Йованович. Під час візиту пані М. Йованович провела дві зустрічі з представниками громадських організацій Харкова.

Важливою подією стало відкриття у травні 2017 р. Кирило-Мефодієвського центру для вивчення слов'янських та інших іноземних мов, у якому створено мультимедійний клас із відповідним програмним забезпеченням «JoyClass».

Програмне та технічне оснащення були придбані за сприяння Посольства Болгарії в Україні. Центр відкривали ректор університету академік Віль Бакіров, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Болгарія в Україні пан Красімір Мінчев.

Упродовж 2016/2017 навчального року тривала робота з реалізації проекту збереження Фонду книжкових пам'яток ЦНБ як наукового об'єкта, який внесено до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання. Завдяки проекту вперше було надано якісний доступ до електронної версії газети «Южный край». Роботу зі створення цифрових копій газети «Южный край» проводить ТОВ «Електронні архіви України» (ЕЛАУ) на кошти, виділені Міністерством освіти і науки України. Першу частину колекції (1880–1882 роки) розміщено в електронному архіві рідкісних видань і рукописів ЦНБ **eScriptorium**.

7.1. Комплектування фондів

Окрім того, 2016/2017 навчальному році тривала робота з формування оптимального бібліотечного фонду для забезпечення освітнього процесу, науково-дослідної діяльності та культурно-просвітницької роботи. У процесі комплектування враховувалися пріоритети малозабезпечених спеціальностей та дисциплін. До бібліотечного фонду було включено 14 646 прим. документів (7 635 назв), у тому числі: книг – 8 798 прим., журналів – 1 394 прим., дисертацій – 91 прим., авторефератів – 4 360 прим. та інших видів видань. За необхідними галузями знань (з урахуванням профілю факультетів та пріоритетних напрямків наукової діяльності) отримано 8 580 прим. наукової літератури, 5 104 прим. навчальної та 962 прим. – художньої. Усього протягом 2016/2017 навчального року було витрачено 262 924 грн. Джерелами комплектування стали такі видавництва та книготорговельні організації: ФОП Чернов (дистриб'ютор видавництва «Elsevier»), «Академія», (м. Київ), «Олді-плюс» (м. Херсон), ЦУЛ (м. Київ), ВД «Наутілус» (м. Київ), ТОВ «Профкнига» (м. Київ), ПП «Нова Книга» (м. Вінниця). Постійним джерелом комплектування є Видавництво університету, яке у 2016/2017

навчальному році передало до фонду ЦНБ на відповідальне зберігання 3 207 примірників.

На передплату газет для підрозділів університету та бібліотечного фонду протягом 2016/2017 навчального року витрачено 83 999 грн. Усього було передплачено 37 найменувань. На перше півріччя 2017 р. передплачено журналів на суму 100 697 грн. Серед них: 126 найменувань видань України, 2 журнали Республіки Польща, 2 журнали Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії. Передплату оформлено у передплатній агенції «Меркурій».

Фонд ЦНБ на 01.06.2017 р.

Назв	480 033
Примірників	3 433 635
Книг	2 118 307
Журналів	1 195 210
Книг	2 118 307
Газет	9 286
Дисертацій	7 795
Авторефератів	93 355
Рукописів	972
Карт	2 537
Звітів	2 675
На електронних носіях	3 498
Наукової	1 843 763
Навчальної	1 159 630
Художньої	377 697
Державною мовою	529 686
Іноземними мовами	710 916
Російською мовою	2 190 140

Фонд бібліотеки традиційно поповнювався дарами – 4 308 прим. на суму 339 102 грн. Отримано як дар велику особисту бібліотеку почесного академіка Академії наук вищої школи України, українського вченого, громадського діяча діаспори в США, Євгена Васильовича Федоренка. Серед дарувальників також були інші приватні особи, українські й іноземні організації: Посольство США в Україні, Генеральне консульство Республіки Польща у Харкові, видавництва «Наукова Думка», «Ірбіс-Комікси», Національна бібліотека Сербії.

Особливо цінним за своєю унікальністю є дар Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України – це повна Шевченківська енциклопедія у 6 томах.

Упродовж 2016/2017 навчального року бібліотека підготувала комплекти навчальної і наукової літератури для передачі до бібліотек евакуйованих

університетів: Донецькому університету внутрішніх справ (розташований у м. Кривий Ріг) та Донецькому національному університету імені Василя Стуса (розташований у м. Вінниця).

Щороку проводиться інвентаризація фондів із метою їхнього збереження, протягом 2016/2017 навчального року було інвентаризовано 269 939 примірників, які оформлено відповідними актами.

7.2. Обслуговування користувачів. Упровадження автоматизованих технологій

Протягом 2016/2017 навчального року всіма структурними підрозділами бібліотеки обслуговано 70 тис. користувачів, видано 1 млн 300 тис. примірників на різних носіях інформації. Реалізація у ЦНБ сучасної АІБС «Absotheque Unicode» дала змогу поширювати локальну бібліотечну мережу. Усі читальні зали продовжують працювати у режимі відкритого доступу до своїх фондів. Постійно проводяться заняття з інформаційної грамотності, протягом 2016/2017 навчального року проведено 58 лекцій-занять для першокурсників, для студентів старших курсів організовано теоретичні і практичні тематичні заняття за замовленням кафедр, комбіновані заняття з усіх аспектів роботи з електронними ресурсами, індивідуальні консультації з питань роботи з електронними каталогами та базами даних ЦНБ. Діє проект «Єдина картка читача бібліотек ВНЗ м. Харкова», реалізація якого забезпечує систему взаємообслуговування у бібліотеках вищих навчальних закладів Харківського регіону. До проекту приєдналося 26 бібліотек ВНЗ м. Харкова.

Протягом 2016/2017 навчального року бібліотека активно долучалася до руху з формування культури академічної доброчесності. Для студентів проводилися консультації, заняття, на сайті ЦНБ створено посилання «Культура академічної доброчесності», співробітники бібліотеки допомагають читачам у формуванні навичок правильного цитування, грамотного пошуку інформації у друкованих та електронних ресурсах і в мережі Інтернет, оформлення рефератів, курсових, дипломних робіт, а також складання бібліографічного списку до цих робіт. У

вересні 2016 року фахівці ЦНБ були учасниками VII Львівського міжнародного бібліотечного форуму «Модерна бібліотека в мінливому світі», де виступили з доповіддю «Антиплагіат, або сучасні методи боротьби з плагіатом в академічному середовищі». За цією темою також було репрезентовано доповіді у квітні 2017 року – на конференції «Академічна доброчесність: практики українських ВНЗ», організованих за Проектом сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP Американськими Радами з міжнародної освіти, Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Українською бібліотечною асоціацією та за підтримки Посольства США в Україні; у травні 2017 року – на семінарі для директорів та керівників Центрів «Вікно в Америку», який було організовано Відділом преси, освіти та культури Посольства США в Києві спільно з Асоціацією «Інформаційно-Консорціум»; у червні 2017 року – на II Міжнародній науково-практичній конференції бібліотек ВНЗ «Бібліотеки вищих навчальних закладів: досвід та перспективи», присвяченій 200-річчю Наукової бібліотеки ОНУ імені І. І. Мечникова

Зростає обсяг електронного каталогу, який станом на червень 2017 р. складає понад 910 тис. записів (1 млн 367 тис. примірників). Щороку електронний каталог ЦНБ поповнюється на 60 000 записів. Розпочато створення нової версії електронної картотеки книгозабезпеченості, що дасть змогу отримати інформацію про забезпеченість кожної дисципліни навчальними виданнями зі сторінки електронного каталогу через мережу Інтернет.

У 2016/2017 навчальному році продовжувалася робота з наповнення електронного архіву праць учених (репозитарію) університету – eKhNUIR, у якому на 1 липня 2017 року репрезентовано понад 12 тис. назв документів. У світовому рейтингу "The Ranking Web of World repositories" (дані на лютий 2017 р.) серед більш ніж 2 000 електронних архівів світу архів університету посідає 605 місце. Електронний архів eKhNUIR зареєстровано у міжнародних гарвестерах репозитаріїв ROAR та DOAR, він має власний міжнародний індекс ISSN. Політику

наповнення електронного архіву університету було розглянуто на засіданні Вченої ради університету у квітні 2017 року, де прийнято рішення про обов'язкове розміщення наукових публікацій та навчально-методичних матеріалів, що видаються в університеті, а також електронних навчальних видань, створених в університеті. Архів рідкісних видань і рукописів для науки і освіти eScriptorium на 1 липня 2017 року містить повні електронні версії (або фрагменти) рідкісних видань і рукописів у кількості 5 500 назв. До його повнотекстових електронних копій документів зверталися користувачі з 90 країн світу. На документи архіву посилаються Всесвітня цифрова бібліотека WDL і Європейська цифрова бібліотека «Європеана». Було оновлено техніку для створення електронних цифрових копій документів та їхнього зберігання. Наприкінці 2016 року бібліотека отримала новий потужний сервер для зберігання страхових копій, у 2017 році – два нових планшетних сканери. Основні сервери ЦНБ передано для функціонування до відділу глобальних і локальних мереж університету з метою надійного забезпечення їхнього цілодобового функціонування.

ЦНБ працює з наукометричними базами даних, передплаченими та у відкритому доступі, проводить моніторинг результатів наукової діяльності університету, готує заняття та презентації з роботи з цими базами, консультує науковців щодо роботи з базами даних та допомагає реєструватися у базах даних Google Scholar тощо.

Важливим інформаційним фактором забезпечення наукової діяльності є те, що у 2016/2017 навчальному році ЦНБ надавала користувачам доступ до всесвітньо відомих реферативно-бібліографічних баз даних Scopus та WEB of Science, частковий доступ до баз даних Royal Society of Chemistry та IOPscience Journals (журналів видавництва Institute of Physics), до онлайн-бібліотеки навчальної літератури CUL Online. У центрі «Вікно в Америку» читачі мали доступ до значної кількості баз даних, зокрема, до JSTOR, ProQuest Dissertations & Theses Global, ProQuest Research Library та інших.

У березні 2017 року представником компанії Clarivate Analytics (у минулому – відділення IP and Science Thomson Reuters, виробник наукометричної бази даних Web of Science, що індексує понад 180 000 найкращих світових видань для 12 700, з яких розраховується показник імпакт-фактор) для науковців, аспірантів, студентів, бібліотекарів, редакторів наукових видань університету проведено науково-методичний семінар «Можливості платформи Web of Science для якісних наукових досліджень та навчання».

**Бази даних, доступ до яких надавався ЦНБ у режимі онлайн
протягом 2016/2017 навчального року**

№ з/п	Назва	Зміст
Бази даних, придбані за кошти університету		
1	Web of Science	Бази даних компанії Clarivate Analytics – найвідомішої наукометричної бібліографічної бази даних наукових статей із престижних періодичних видань, книг та матеріалів наукових конференцій із зазначенням реальної цитованості цих матеріалів
2	SCOPUS	Найбільша у світі наукометрична бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях
Віртуальні бази даних бібліотеки Міжнародної інформаційної служби Держдепартаменту США (доступ у центрі «Вікно в Америку» ЦНБ)		
1	eLibrary USA, Academic OneFile, Biography In Context, Business Insights: Global, CQ Researcher Online, ebrary, JSTOR та інші	Понад 30 повнотекстових англomовних баз даних із суспільних і гуманітарних наук, медицини, мови і літератури, філософії та релігії, освіти, бізнесу, природничих наук тощо
Тестові доступи		
1	CUL Online	Бібліотека навчальної літератури – понад 880 українськомовних навчальних посібників та

№ з/п	Назва	Зміст
		підручників, рекомендованих МОН України, з економічних, гуманітарних і природничих наук
2	BioOne	Журнали з біології, екології та питань охорони навколишнього середовища
4	Ebrary: Academic Complete Collection	44 тис. назв цифрових книг: бізнес і економіка, інформаційні технології, освіта, інженерія та технології, історія і політика, гуманітарні та природничі науки тощо
5	Бази даних компанії EastView	Українськомовна і російськомовна наукова періодика з природничих та гуманітарних дисциплін

7.3. Культурно-просвітницька діяльність

Виховну і культурно-просвітницьку роботу серед студентства та усіх читачів Центральна наукова бібліотека здійснює у тісному зв'язку з ректоратом, заступниками деканів із виховної роботи, студентським самоврядуванням, Музеями університету, громадськими організаціями. ЦНБ активно співпрацює з громадськими і мистецькими організаціями, національно-культурними товариствами, науковими і навчальними закладами, творчими спілками, проводить презентації нових книг. Протягом 2016/2017 навчального року для студентів і гостей бібліотеки було проведено 64 екскурсії. На базі бібліотеки активно працюють студентські літературні клуби.

Важливим засобом впливу на формування читацької уваги є книжкова виставка. Зокрема, протягом 2016/2017 навчального року було організовано 230 книжково-ілюстративних і 10 художніх виставок, на сайті ЦНБ репрезентовано 14 віртуальних виставок. Також було проведено книжково-ілюстративні виставки, присвячені життєвому і творчому шляху вчених Харківського університету, серед яких – М. В.Остроградський, М. М. Ковалевський, М. М. Бекетов, І. М. Ліфшиць, В. А. Свіч, М. Д. Пильчиков, В. І. Астахов, О. М. Ляпунов та ін. У травні 2017 року

було організовано цікаву і змістовну експозицію до Дня Європи «Українські вчені в університетах Європи».

23 жовтня 2016 року у Харкові відбувся фестиваль «День однієї вулиці» за підтримки Харківської міської ради, агенції USAID та у межах проекту «Тижні Німеччини у Харкові». Під час цього заходу бібліотекою було організовано і проведено 20 тематичних екскурсій з історії університетської бібліотеки.

Яскравим культурним заходом центру «Вікно в Америку» стала програма «Американські мюзикли в бібліотеці», яку було організовано за підтримки Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні. Відкриття включало в себе музичне привітання від акторів Харківського академічного театру музичної комедії, протягом місяців відбулася низка лекцій, присвячених різним періодам розвитку мюзиклу. Було створено відеоролик «Бібліотека у стилі мюзиклу».

У квітні 2017 року у конференц-залі ЦНБ відбулася презентація книги французького історика, доцента Женевського університету Еріка Онобля «Революція 1917 року: французький погляд. Сто років тлумачень і репрезентацій».

Традиційно в бібліотеці проходять Дні грецької культури з низкою заходів, у тому числі – круглі столи, презентації книг, лекції, виставки. У травні 2017 року Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Греції пан Г. Пукамімас взяв участь у відкритті фотовиставки «У війни не дитяче обличчя».

У квітні 2017 року демонструвалася фотовиставка визнаного американського фотографа, отримувача стипендії музею Гуггенхайма та Національного фонду мистецтв, нагороди Доротеї Ланж-Пол Тейлор від Центру документальних досліджень Університету Дьюка Роберта Доусона «Публічна бібліотека».

У травні 2017 року з нагоди святкування «32 травня – дня, який нам подарував Карл Фрідріх Ієронім барон фон Мюнхгаузен», відбулися: скайп-зустріч фахівців Каразінського університету і Балтійської міжнародної академії за темою «Реальність минулого: культурні місця пам'яті» і автограф-сесія від професора Харківського національного університету міського господарства

імені О. М. Бекетова Л. М. Жванко «Літературний простір міста: маршруткою із Геттингена до Харкова у компанії з французьким лейтенантом».

7.4. Наукова і методична діяльність ЦНБ

Одним із пріоритетних напрямів діяльності ЦНБ є наукова робота. Співробітники бібліотеки поєднують у своїй діяльності бібліотечно-бібліографічну практику з історико-книгознавчими дослідженнями, здійснюють виявлення, формування, зберігання, наукове опрацювання та дослідження фонду стародрукованих книг і рідкісних видань XIX–XX ст., працюють над збереженням фонду, у тому числі – електронних видань, створюють покажчики, репрезентують дослідження у фахових виданнях, організують і беруть участь у наукових семінарах і конференціях. Діяльність бібліотеки, проблеми, першорядні завдання – усі ці аспекти роботи ЦНБ було висвітлено у публікаціях бібліотечних фахівців. Протягом 2016/2017 навчального року було надруковано 39 статей взагалі та 12 статей про ЦНБ зокрема.

Бібліографи ЦНБ працювали над укладанням та редагуванням бібліографічних посібників. Протягом 2016/2017 навчального року вийшли друком: Слобожанщина в мемуарах, щоденниках і подорожніх записках з XVIII століття до сьогодення» (уклад.: Н. В. Аксьонова, О. В. Дьякова, Ю. Ю. Полякова, Т. О. Чугуй); спільно з фахівцями Ягеллонського університету та Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника було надруковано збірку «Libri Descripti. Materiai y Międzynarodowej Konferencji Naukowej "Opis edycji rzadkich i unikatowych» (уклад.: Wacław Walecki/Вацлав Валецький, Iryna Ćurawłowa/Ірина Журавльова).

У 2016 р. було укладено Додаткову угоду № 2 від 3.11. 2016 р. до Договору № Н/103-2014 від 11.02.2015 р. на виконання робіт із забезпечення збереження та належного функціонування наукового об'єкту, що становить національне надбання, – Фонд книжкових пам'яток ЦНБ університету. Згідно з планом заходів, проведено роботи із застосування превентивної, фазової консервації як технології збереження документів.

Додаткові кошти, виділені Міністерством освіти і науки України за наказом № 153 від 24.02.2016 р., було спрямовано на створення цифрових копій двох річних підшивок (1880–1882 рр.) особливо цінного періодичного видання – газети «Южный край», що виходила у Харкові щоденно з 1 грудня 1880 р. до 3 грудня 1919 р. Здійснено підготовчу роботу для поцифрування газети – проведено комплекс реставраційних робіт із двома річними підшивками, обсягом 2 400 сторінок. Розміщено колекцію цифрових копій в електронному архіві рідкісних видань і рукописів ЦНБ «eScriptorium» на сайті бібліотеки (<http://escriptorium.univer.kharkov.ua/?locale=uk>). Відповідно до Додаткової угоди, у 2017 р. тривали роботи з поцифрування газети «Южный край».

За запрошенням Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського директор бібліотеки І. Журавльова ввійшла до складу підкомітету «Бібліотечна діяльність», що працюватиме з питань проблем стандартизації у галузі бібліотечної справи України, заступник директора ЦНБ О. Бабічева за Наказом МОН України № 872 від 25.07.2016 р. «Про внесення змін до персонального складу Науково-методичних комісій (підкомісій) сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України» увійшла до складу підкомісії «Бібліотечні технології».

У 2016 році до Посольського фонду США відправлено проект «Збереження культурної спадщини: Рукописи в зібранні Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».

До Харківського методичного об'єднання бібліотек ВНЗ III–IV рівнів акредитації входить 35 бібліотек ВНЗ державної форми власності Харківської, Полтавської і Сумської областей. На засіданнях директорів бібліотек обговорювалися питання статистичного обліку основних показників роботи бібліотек, методики впровадження сучасних форм і методів бібліотечної роботи, надавалася методична, практична та консультативна допомога. Триває професійний конкурс «Бібліотекар року». На звання «Бібліотекар року – 2016» у звітному році претендували 18 фахівців із 9 бібліотек.

У жовтні 2016 року відбулося нагородження премією імені К. І. Рубинського. Премію і диплом отримали: зав. кафедри медіа-комунікацій соціологічного факультету, доктор філософських наук, професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Лідія Володимирівна Стародубцева та зав. відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів ЦНБ М. Боброва.

ЦНБ постійно працює над удосконаленням та підвищенням рівня бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів шляхом дбайливого зберігання історичних традицій та вивчення і використання новітніх інформаційних технологій. У планах ЦНБ – подальший розвиток електронної бібліотеки та її функцій, надання доступу читачам до найкращих світових інформаційних ресурсів завдяки проектам і співпраці з видавцями електронних ресурсів, проведення комплексу заходів, спрямованих на збереження унікальних колекцій. Заплановано створити в Північному корпусі сучасний креативний інформаційно-бібліотечний центр для факультетів, розташованих у цьому корпусі. Окрім того, серед планів – активізувати пошук додаткових джерел фінансування за рахунок залучення грантів та благодійних фондів.

VIII. УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВИЙ КОМПЛЕКС

8.1. Музей історії університету

Співробітники музею проводять екскурсійну, фондову, виставкову, методичну, науково-дослідну, навчальну, профорієнтаційну та просвітницьку роботу. Протягом 2017 року музей відвідали близько 4,5 тис. студентів, слухачів Центру міжнародної освіти, школярів, учасників наукових конференцій, гостей університету, у тому числі послы Південно-Африканської Республіки, Норвегії, Естонії, Індії, Узбекистану та Болгарії, лауреат Нобелівської премії В. Сміт та заступник міністра освіти України Р. Гребя. Всього було проведено 167 екскурсій.

Музей взяв участь в акціях «Ніч науки», «День випускника» та проєкті «Відкрий для себе Каразінський» для школярів різного віку. У межах цих заходів музей відвідало близько 2 300 осіб.

У 2017 році до фондів музею надійшло понад 100 одиниць зберігання, які пройшли наукову обробку й були розміщені у фондосховищі, зокрема карта Європи ХІХ сторіччя французькою мовою – дарунок випускника університету Ш. Брімана, лекції ХІХ ст. Василевського В. Г. з історії Середніх віків, особова справа та документи вихованців університету П. В. Федоряки, М. Мисли, В. Ковальова та Е. Ушакова, які загинули під час проведення АТО. Зібрані матеріали учасників АТО стали частиною постійної експозиції музею. До музею було передано частину фотоархіву С. П. Солонського. Поповнювалася та упорядковувалася музейна бібліотека.

У звітний період організовано та проведено 7 тимчасових виставок, серед яких: «Виставка випускних альбомів ХІХ–ХХІ сторіччя», «Місця пам'яті Харківського університету другої половини ХХ – початку ХХІ ст.», «Солодка історія Харкова» та інші. На базі музею відбулася акція до Дня Перемоги «Діти війни (1941–1945 рр.): долі та спогади», до якої було знято відеоролик за участю викладачів університету. Музей взяв участь в організації та проведенні конкурсу-

флешмобу серед випускників університету, приуроченого до Дня випускника «Університет для мене – це...». Інформацію про музейні заходи було розміщено в мережі Інтернет та висвітлено на місцевому телебаченні.

На базі музею було організовано заняття з курсів «Вступ до спеціальності» на 1 курсі та музейну практику для студентів 2 курсу історичного факультету, з курсу «Музейний менеджмент» для студентів факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, заняття з музеєзнавства для студентів Харківської державної академії культури. Упродовж року в музеї відбувалися засідання Клубу університетських історій. Серед гостей Клубу були кінокритик В. Н. Миславський та архітектор О. Фондорко. Співробітники музею брали участь у роботі Асоціації музеїв ВНЗ м. Харкова. У межах роботи Асоціації музеєм було організовано спільну виставку унікальних експонатів музеїв ВНЗ м. Харкова.

Співробітниками музею щороку складається «Календар пам'ятних дат університету», ведуться електронні книги «Почесні доктори» та «Заслужені професори» Харківського університету, «Хроніка подій університетського життя». Створюються бази даних університетських «місць пам'яті», іменних аудиторій університету, пам'ятних дощок, присвячених професорам і видатним особам, імена яких пов'язані із діяльністю університету. На базі музею спільно з історичним факультетом продовжується реалізація усноісторичного проекту «Образи науки: Харківський університет в 1940–1980-х рр.». Наразі зібрано понад 250 інтерв'ю. Результатом роботи за грантом, підтриманим Канадським інститутом українських студій Альбертського університету, стала публікація «Харківський університет (1917–1941 рр.) у спогадах його викладачів та вихованців».

8.2. Музей природи

Основна мета діяльності Музею природи – проведення наукової, навчальної та освітньої роботи: створення експозицій, призначених для максимально повного вивчення, збереження музейних фондів біологічних та геологічних колекцій, їхнього раціонального використання у науково-дослідницькій роботі. Колекції

музею широко використовують у дослідженнях, які проводять фахівці музею, вітчизняні вчені та спеціалісти з-за кордону.

Значну роль у сприянні розвитку наукової та науково-експозиційної діяльності музею відіграють наукові конференції. Співробітники Музею природи упродовж минулого року брали активну участь у міжнародних, всеукраїнських конференціях, симпозіумах, семінарах, виставках. Протягом 2016/2017 навчального року співробітники музею надрукували в міжнародних та вітчизняних виданнях 28 наукових статей.

Одним із напрямів музейної діяльності є науково-експозиційна робота. Протягом 2016/2017 навчального року було організовано 9 наукових експозицій, які вже активно використовуються в проведенні навчальних занять, популяризації різноманітних напрямків біологічних та геологічних наук, екологічних та природоохоронних знань серед широких верств населення.

Згідно з науковими договорами Музей природи співпрацює з Національними природничими парками: «Подільські Товтри» Хмельницької області, «Шацьким» Волинської області, «Нижньоворсклянським» Полтавської області, «Гетьманським» Сумської області та Карпатським біосферним заповідником Закарпатської області.

Співробітники Музею природи у 2016/2017 навчальному році співпрацювали із закордонними науково-дослідними установами та ВНЗ Болгарії, Німеччини, Норвегії, Туреччини. Продовжено роботу за проектом Volkswagen Stiftung «Biodiversity and Evolution of the Central Asian and Caucasian vipers (Viperidae)». Розпочато роботу з координації ентомологічного вивчення та тренінгу науковців України, Грузії, Молдови, Білорусі за програмою (СРЕА-LT-2016/10140), яка ведеться на базі Університету Осло (Норвегія).

Було проведено роботу до вступу музею в Міжнародну музейну організацію ICOM. На сьогодні музей є повноправним членом цієї організації, бере активну участь у діяльності трьох секцій Міжнародної музейної організації ICOM, а також має свого представника у Раді природничої секції ICOM України.

Для розширення інформаційного простору музею має свій сайт, на сторінках якого висвітлюються всі новини життєдіяльності музею. За звітний період його відвідало 13 тис. 641 осіб.

Музей є консультативним науково-методичним центром для краєзнавчих музеїв України, викладачів вищих та середніх навчальних закладів, фахівців науково-дослідних установ. Експозиції та наукові колекції музею студенти ХНУ імені В. Н. Каразіна та інших ВНЗ міста використовують для написання курсових та дипломних проектів. Наші фахівці готують школярів до участі в українських та міжнародних олімпіадах. Багато з них виборюють призові міста. Співробітники брали участь у проведенні та суддівстві Обласного конкурсу МАН, Олімпіад юних біологів та юних геологів, Обласного дитячого мінералогічного конкурсу.

Музей природи взяв активну участь у проведенні міських акцій «Ніч науки» та «День науки». Експозиційні зали з екскурсійним обслуговуванням музею оглянуло близько 1 600 осіб.

До Міжнародного дня музеїв було проведено роботу з підбору та опису найстаріших експонатів ХІХ століття для участі у виставці, яка відбулася в Музеї історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна під егідою Асоціації музеїв ВНЗ міста Харкова.

Із кінця ХІХ століття у музеї працює реставраційно-таксидермічна лабораторія, без якої існування природничого музею є неможливим. Для виконання реставраційних та таксидермічних робіт використовують нові методи, матеріали та обладнання, які дозволяють створювати динамічні високохудожні фігури великих та середніх за розміром тварин. За цей навчальний рік було створено 12 опудал рідкісних тварин та 2 реконструкції тварин минулого.

З метою поширення природничо-наукових знань серед населення Музей природи веде екскурсійно-лекційну роботу за 16 темами. Екскурсії проводяться українською, російською та англійською мовами.

Щороку кількість екскурсантів зростає.

За звітний період музей відвідали понад 32 тис. екскурсантів. Для малозахисених верств населення співробітники Музею природи проводять благодійні екскурсії. Зокрема, протягом 2016/2017 навчального року було прийнято близько 3 500 осіб.

8.3. Музей археології

У 2016/2017 навчальному році Музей археології ХНУ імені В. Н. Каразіна продовжував працювати як навчальний, науковий та музейно-методичний центр. Музей працював за декількома основними напрямками: екскурсійна діяльність, наукові дослідження, фондово-архівна робота, профорієнтаційні заходи і навчальна робота зі студентами та школярами. У 2017 році до фондів Музею надійшло 3 454 знахідки. Архів Музею поповнили 5 наукових звітів про розкопки та розвідки в Харківській та Полтавській областях.

У 2016/2017 навчальному році постійну експозицію оглянуло близько 7 506 відвідувачів.

Важливо відзначити, що серед відвідувачів Музею були поважні іноземні гості: посол США в Україні Міла Йованович, уповноважений посол ЮАР в Україні Крістіан Альбертус Басон; директор Британської Ради в Україні Саймон Уїльямс; Повноважний Посол Республіки Узбекистан в Україні Алішер Абдуалієв та завідувач консульського відділу Посольства Республіки Узбекистан в Україні Азіз Насиров, Надзвичайний та Повноважний Посол Естонської Республіки в Україні Герт Антс, проектний координатор із питань розвитку і співробітництва Посольства Естонії в Києві Анастасія Михайлова, професор Стокгольмського університету, директор Університетського центру Альба Нова, член Шведської королівської академії наук, обраний член Нобелівського комітету з фізики Матс Ларссон, Надзвичайний і Повноважний Посол Норвегії в Україні Уле Тер'є Хорпестад та Перший секретар Посольства Королівства Норвегія в Україні Сігбйорн Літланд, лауреат Нобелівської премії у галузі економіки (2002 рік) і фундатор експериментальної економіки Вернон Ломакс Сміт та ін.

Для популяризації університетської освіти та висвітлення наукового внеску харківських вчених у розробку проблем археології Східної Європи співробітники Музею археології проводять екскурсії для різних категорій населення. Всього за 2016/2017 навчальний рік було проведено понад 350 екскурсій.

Завдяки активній роботі двох археологічних експедицій університету щорічно збільшуються фонди музею. Зокрема, за звітний рік до музею надійшли цікаві артефакти доби раннього заліза та пізнього римського періоду. Найкращі з них було репрезентовано на виставці, що працювала з листопада 2016 року до січня 2017 року включно. Під час розкопок кургану у Некрополі Скоробір (округа Більського городища) було знайдено рідкісні золоті прикраси початку 6 ст. до н.е., зразки яких поповнять постійну експозицію Музею.

Працівники музею є керівниками та науковими співробітниками археологічних експедицій, проводять дослідження на території Полтавської (Більське городище) та Харківської (Циркунівське городище) областей, беруть участь у роботі наукових конференцій, мають наукові публікації. Для вдосконалення наукових досліджень у 2016 році науковці Музею отримали сучасний прилад – тахеометр «TS06 plus».

Два співробітники Музею протягом 2016/2017 навчального року брали участь у міжнародному проекті ТОРОІ (Німеччина) з вивчення стародавніх технологій, у квітні 2017 року репрезентували нові результати досліджень відомого Більського городища у м. Люблін (Польща), підтримують тривалі наукові зв'язки із вченими різних країн. У 2016/2017 навчальному році науковці музею підготували 14 наукових публікацій, взяли участь у роботі 6 наукових конференцій, у тому числі 3 міжнародних.

Важливим напрямом діяльності музею є виставкова робота. У межах проведення X Міжнародної археологічної конференції «Проблеми історії та археології України» було підготовлено та відкрито виставку-презентацію результатів польового сезону 2016 року, що працювала протягом трьох місяців. На виставці були відображені підсумки роботи 10 археологічних експедицій Харкова.

Також проведено виставки: «Городище Мохнач – пам'ятка різних епох і народів» (вересень – листопад 2016 р.), «Матеріальна та духовна культура Подінців'я в період Середньовіччя» (жовтень 2016 р.), «XII археологічний з'їзд у Харкові: 115 років поспіль» (березень 2017 р.), «Більське городище у світлі новітніх досліджень» (травень 2017 р.).

На базі Музею працюють археологічні гуртки для школярів та студентів, протягом навчального року проведено лекції, секційні засідання таких конференцій: краєзнавча конференція, «Проблеми досліджень та охорони культурно-історичної спадщини» (листопад, 2017 р.); Луньовські читання (квітень 2017 р.), Каразінські читання (квітень 2017 р.).

8.4. Центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр»

Протягом 2016/2017 навчального року у ЄрміловЦентрі проведено 10 виставкових проєктів. У проєктах Центру взяли участь 85 українських та закордонних митців. Серед проєктів слід виділити такі, як:

- «Коло спілкування», за підсумками літньої резиденції митців у Харкові. У резиденції взяли участь художники з Харкова, Львова, а також художниця з Великої Британії Джин Хі Парк (23 серпня – 16 вересня 2016 р.);

- «Килим» – за участю 20 молодих українських митців (27 жовтня – 18 листопада 2016 р.);

- візуальна програма мистецького форуму «ГаліціяКульт», де представлено мистецтво Галичини ХХ–ХХІ сторіччя (жовтень 2016 р.);

- виставки абстрактного живопису Юрія Шеїна (16 лютого – 1 березня 2017 р.) та Ірини Погорєлової (13– 31 березня 2017 р.);

- «Кордони/лінії відрізу» – виставка Польського сучасного мистецтва із центру сучасного мистецтва в Торуні (Республіка Польща) (квітень 2017 р.).

Окрім виставкових проєктів, у центрі сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр» проходило багато різноманітних культурно-просвітницьких заходів. А саме – майстер-класи художників, дизайнерів та архітекторів, лекції з історії українського авангарду, сучасного мистецтва та графічного дизайну, дискусії, конференції,

перфоманси та кінопокази. Відбулася масштабна фотовиставка «Відчуваю Словенію. Відчуваю 25» у співпраці з Посольством Республіки Словенія в Україні.

У 2017 році Центр продовжує програму літніх резиденцій. Цього року тема резиденції – «Уявні ідентичності», заявки на участь отримано від митців з України, Чехії та Великої Британії.

Центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр» активно співпрацює з європейськими культурними та дипломатичними інституціями. У серпні 2016 року у співпраці з Британською Радою в Україні було організовано участь британських митців у програмі резиденцій ЄрміловЦентру. У жовтні 2016 року у межах програми фестивалю «ГаліціяКульт» організовано «Школу перформансу» за підтримки Польського інституту в Україні. Виставку «Кордони/лінії відрізу» організовано за підтримки Генерального консульства Польщі в Харкові. Виставковий проект «Еденія: у місті майбутнього» залучив до участі художників із Франції, Канади, Ізраїлю та США.

8.5. Навчальний центр «ЛандауЦентр»

За 2016/2017 навчальний рік «ЛандауЦентр» проводив активну просвітницьку, популяризаторську і профорієнтаційну роботу. Зокрема, було проведено понад 40 науково-просвітницьких заходів, серед яких – науково-освітня виставка «Мікроби як люди», яку співробітники «ЛандауЦентру» створили за підтримки кафедри патології Оксфордського університету; «Математична ігротека», «Свято числа Пі», «Мої мрії про космос» за участі вихованців Малоого каразінського університету і Центру довузівської освіти; фестиваль робототехніки разом із технічною студією «Винахідник»; екологічні акції «Зроби годівничку – допоможи пташкам», «Не рубай ялинку» – у співпраці з НПП «Слобожанський» і Харківським зоопарком; свято до Дня науки разом із видавництвом «Ранок», Харківським обласним Палацом дитячої та юнацької творчості, Центральним державним науково-технічним архівом України та багато інших заходів.

За 2016/2017 навчальний рік «ЛандауЦентр» відвідало більш ніж 100 тис. осіб, переважно це екскурсійні групи школярів і студентів Харківщини. До того ж,

приїздили екскурсанти з Полтавської, Луганської, Донецької, Київської та інших областей України.

«ЛандауЦентр» став ініціатором і співорганізатором спільного з Харківською обласною державною адміністрацією та Департаментом науки й освіти ХОДА проекту «Пересувна виставка цікавої науки Каразінського університету», і за цей навчальний рік виставка об'їздила всю Харківську область, а також побувала в Донецькій, Луганській та Тернопільській областях, заходи відвідали не менш ніж 30 тис. українських школярів і 700 сільських учителів.

У «ЛандауЦентрі» було поповнено парк наукових експонатів – насамперед такими науковими зразками, як кімната високих енергій, – територія, де продемонстровано роботу експонатів «Лампа Тесли» (до речі, найбільшої в Україні) і «Сходи Якоба». Окрім цього, у «ЛандауЦентрі» з'явилися суперкалейдоскоп і потоки Бернуллі; простір, що зветься «Театр кольорових тіней» у поєднанні з картинною галереєю (де картини змінюють своє зображення під дією RGB). Парк постійно оновлюється і поповнюється згідно з основними цілями «ЛандауЦентру».

Найбільше «ЛандауЦентр» співпрацює з факультетами: біологічним, фізичним, медичним, хімічним, екологічним, філологічним, фізико-енергетичним, комп'ютерних наук та психології.

8.6. Художня галерея імені Генріха Семирадського

Протягом 2016/2017 навчального року в Художній галереї імені Генріха Семирадського відбулося 9 виставкових проектів.

У серпні – вересні 2016 року до Дня Незалежності України було організовано виставку вишиванок «Сорочку мати вишила мені червоними та чорними нитками» із колекції університетського Центру краєзнавства імені академіка П.Т. Тронька (ТронькоЦентр) та етнічного живопису заслуженого художника України Михайла Попова. Також у галереї було організовано персональні проекти художників: Євгена Світличного, Марини Валуйської, Вікторії Телетьєн, Віолети Терлиги. У художній галереї відбулася виставка сучасного сакрального мистецтва у межах

форуму «ГаліціяКульт», а у грудні 2016 року – виставка «Кам’яна могила. Містична тріада» (за участю художників Сергія Лаушкіна, Олександра Чегорки та Анатолія Фурлета). У березні 2017 року пройшла виставка переможців конкурсу «Сад Шевченка», а в травні було організовано експозицію живопису і графіки художниці Марії Винокурової, куди ввійшли дитячі портрети середини ХХ сторіччя. У червні 2017 року у співпраці із Центром краєзнавства імені академіка П. Т.Тронька (ТронькоЦентр) організовано виставку «Православна ікона на Слобожанщині», де експонувалися зразки іконопису XVIII–XXI сторіччя з державних, церковних та приватних колекцій.

Діяльність галереї включає також кінопокази, творчі вечори та зустрічі з митцями.

8.7. Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька

Центр краєзнавства було створено у 2008 році як науковий структурний підрозділ ХНУ імені В. Н. Каразіна, який здійснює функції координації досліджень у галузі краєзнавства в університеті, Харкові та на Харківщині. З 2012 року Центр носить ім’я академіка П. Т. Тронька.

Серед пріоритетних завдань діяльності Центру – підтримання традиції наукового краєзнавства у стінах університету через вивчення історії та культури українського та інших народів, які мешкають на теренах Слобожанщини. Це завдання реалізується у безпосередньому зв’язку з іншими структурними підрозділами університету.

У 2016/2017 навчальному році колектив Центру взяв участь у реалізації низки наукових і просвітницьких заходів регіонального та національного масштабів. Зокрема, на базі університетської Галереї імені Г. Семирадського було проведено дві етнографічні виставки: «Сорочку мати вишила мені червоними і чорними нитками» (серпень – вересень 2016 р.) та «Православна ікона на Слобожанщині» (червень 2017 р.).

Було підготовлено низку друкованих видань, серед них – монографія «Постать Василя Каразіна в історіографії», а також сувенірний календар «Харківський класичний університет і Нобелівська премія».

Щороку Центр подає до Національного банку України та Укрпошти пропозиції для утвердження переліку випуску ювілейних монет, конвертів і знаків поштової оплати. У 2017 році у нумізматиці було увічнено пам'ять про випускників Харківського університету: історика М. І. Костомарова (1817–1885) і поета М. М. Петренка (1817–1862).

У липні 2017 р., під час роботи Пленуму Національної спілки краєзнавців України були відзначені представники Каразінського університету. Премія імені Петра Тронька за вагомий внесок у розвиток краєзнавства була вручена ректору Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна академіку НАН України В. С. Бакірову. Почесні грамоти Спілки були вручені професорам С. І. Посохову та С. М. Куделко.

ІХ. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У 2016/2017 навчальному році університет активізував міжнародне співробітництво, що є однією з важливих умов позиціонування у міжнародному науково-освітньому просторі, розширення наукової співпраці, трансферу інноваційних розробок. Діяльність університету в галузі міжнародних зв'язків розвивалася у кількох напрямках:

- реформування та активний розвиток інструментів міжнародної співпраці університету;

- співробітництво з вищими навчальними закладами та установами зарубіжних країн;

- відрядження викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів і студентів за кордон для участі в наукових конференціях, школах та тренінгах, проведення наукових досліджень і стажування, мовні курси тощо;

- прийом іноземних фахівців та дипломатичних делегацій в університеті;

- участь структурних підрозділів університету та окремих викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів і студентів у конкурсах для одержання стипендій та грантів міжнародних організацій і фондів.

Університет має 258 двосторонніх договорів та угод про співробітництво, включаючи й міжкафедральну співпрацю, меморандумів, протоколів та листів про наміри із 222 іноземними організаціями з 56 країн, у тому числі 18 країн Європейського Союзу. У 2016/2017 навчальному році найбільш успішне співробітництво велося з Білоруським державним університетом, Білоруським державним університетом транспорту, Міжнародним державним екологічним інститутом імені А. Д. Сахарова Білоруського державного університету (Білорусь); Великотирновським університетом імені Святих Кирила та Мефодія, Інститутами Болгарської академії наук, Софійським університетом імені Климента Охридського (Болгарія); Національним і каподістрійським університетом м. Афіни (Греція); Державним університетом Ілії (Грузія); Університетом Барселони (Іспанія);

Казахським університетом імені аль-Фарабі (Казахстан); Університетом Альберти (Канада); Аньхойським університетом, Головним відділенням Інститутів Конфуція, Ляонінським університетом, Міжнародним центром освітянського обміну провінції Хебей, Сінцзяньським університетом фінансів та економіки, Університетом м. Цзяоцзо, Хебейським університетом іноземних мов (КНР); Університетом Трьомсьо – Арктичним університетом Норвегії (Норвегія); Варшавським університетом, Варшавським університетом наук про життя, Гданським університетом, Жешувським університетом, Національним центром ядерних досліджень, Познанським економічним університетом, Політехнічним університетом Лодзі, Університетом імені Адама Міцкевича в м. Познань, Університетом імені Марії Кюрі-Склодовської, Університетом м. Лодзь, Університетом м. Ополе (Польща); Казанським (Приволзьким) федеральним університетом, Московським державним університетом імені М. В. Ломоносова, Національним дослідницьким університетом «Вища школа економіки», Об'єднаним інститутом ядерних досліджень (Росія); Белградським університетом (Сербія); Університетом імені Павла-Йозефа Шафарика в м. Кошице, (Словаччина); Карфагенським університетом (Туніс); Політехнічною школою, Університетом Лілль 1, Університетом Ніцци – Софії Антиполіс, Університетом Париж-Південь, Університетом Ренн-2 (Франція); Європейським університетом Віадрина у Фракфурті-на-Одері, Інститутом фізики плазми імені Макса Планка, Університетом імені Фрідріха-Александра в Ерлангені-Нюрнберзі (ФРН); Університетом імені Томаша Баті в Зліні, Університетом Південної Богемії в м. Чеське-Будейовіце (Чехія). У міжвузівському співробітництві активно брали участь факультети: геології, географії, рекреації і туризму, економічний, екологічний, іноземних мов, історичний, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем, медичний, фізико-технічний, фізичний, хімічний, юридичний, а також Інститут Конфуція, Центр міжнародної освіти, Центр міжнародного співробітництва та інші структурні підрозділи університету.

Університет підписав договори та угоди про співробітництво й меморандуми про порозуміння з ТОВ «Міжнародний маркетинг Даравше» (Ізраїль); Глобальним університетом О.П. Джиндела (Індія); Університетом Шахіда Бехешті, Універсальною науково-освітньою дослідницькою мережею, Факультетом нових наук і технологій Університету Тегерану (Іран); Університетом Хаена (Іспанія); Університетом Трієста, Університетом імені Г. д'Аннуціо м. К'еті та Пескара, Університетом Л'Аквіла (Італія); ТОВ «Август-Казахстан» (Казахстан); Університетом Ляньчжоу (КНР); Інститутом наукової спадщини Академії наук Молдови (Молдова); Університетом штату Осун, Політехнічним інститутом штату Осун (Нігерія); Асоціацією «Міжнародний розвиток Норвегії» (Норвегія); Компанією «Тан Тур Туризм Сейахат А.С.» (Туреччина).

Під час перебування в університеті делегації Чеської Конференції ректорів було підписано Рамковий договір про співробітництво з Університетом імені Масарика (м. Брно), ректори Університету імені Масарика, Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна й Університету імені Томаша Баті у Зліні підписали Протокол про наміри щодо створення Міжуніверситетського Консорціуму «Брно – Харків – Злін: університетська співдружність».

Також підписано оновлену Угоду про академічне наукове і культурне співробітництво з Федеральним технологічним університетом штату Парана (Бразилія), Поновлено договір про академічне співробітництво з Єреванським державним університетом (Вірменія), Меморандум про співробітництво з Університетом ім. Марії Кюрі-Склодовської /міжфакультетське співробітництво/ (Польща).

У фінансуванні закордонних відряджень взяли участь 40 міжнародних і національних організацій та фондів, серед них – проекти програми Темпус Європейського Союзу та програми «Еразмус Мундус» та «Еразмус+2 Європейської комісії, Головне відділення Інститутів Конфуція (КНР), Німецька служба академічних обмінів [ДААД] (ФРН), Фонд імені Олександра Гумбольдта (ФРН)

тощо. За фінансової підтримки міжнародних та національних організацій й фондів у 2016/2017 навчальному році виїхали 235 осіб.

Університет прийняв із-за кордону, в тому числі – в межах міжвузівського співробітництва, 454 особи із 48 країн. Майже всі факультети приймали іноземців, але найбільше їх було на факультетах: геології, географії, рекреації і туризму, іноземних мов, історичному, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, психології, соціологічному, фізико-технічному, хімічному, юридичному, а також в Інституті Конфуція, Центрі міжнародної освіти, Центрі міжнародного співробітництва та Центральній науковій бібліотеці.

З 1 вересня 2016 року до 8 червня 2017 року включно стипендіат ЕТА Програми імені Фулбрайта Джулія Сеїдман проходила стажування та проводила дослідження методики викладання англійської мови на факультеті іноземних мов.

У жовтні 2016 року журналіст та редактор Ірена Халупа як одержувач наукового дослідницького гранту імені Фулбрайта проводила на соціологічному факультеті й у відділі реклами та брендингу Центру зв'язків із громадськістю тренінги для групи студентів, зацікавлених у реалізації проекту «Каразінське студентське радіо».

У жовтні-листопаді 2016 року філологічний факультет приймав стипендіата Програми імені Фулбрайта, радника Фондації «Україна – США» Адріана Кармазіна для читання курсу лекцій студентам університету за тематикою: особливості медіа-ринку США, політична журналістика, висвітлення виборчої кампанії у засобах масової інформації.

Продовжує зростати авторитет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на міжнародному рівні. З ініціативи іноземних державних та громадських установ у 2016/2017 навчальному році відбулася низка заходів міжнародного значення. Університет відвідали дипломати Азербайджану, Болгарії, Гани, Греції, Єгипту, Ізраїлю, Індії, Ірану, Марокко, Нігерії, Норвегії, Пакистану, ПАР, Польщі, Словаччини, США, Туркменістану, Узбекистану, Франції, ФРН та

Чехії, які виступали з лекціями для студентів і викладачів університету, брали участь у конференціях і круглих столах та інших заходах.

Серед міжнародних заходів, що відбулися в університеті, можна, зокрема, відзначити:

– візит 20 вересня 2016 року Надзвичайного і Повноважного Посла Ісламської Республіки Пакистан в Україні пана Аббаса Атара з метою проведення відкритої лекції «Роль засобів масової інформації у вирішенні конфліктів»;

– візит 22 вересня 2016 року Посла США в Україні пані Марі Л. Йованович для відвідання інформаційного центру «Вікно в Америку» Центральної наукової бібліотеки та зустрічі з керівництвом університету;

– візит 25 жовтня 2016 року радника, заступника Посла Словацької Республіки в Україні пана Генріха Сасай та третього секретаря Посольства пана Генріха Прівіцера для зустрічі з керівництвом університету та обговорення питань співробітництва;

– візит 27 жовтня 2016 року аташе з питань співробітництва в галузі французької мови Посольства Франції в Україні Фабріса Пето для обговорення питань співробітництва з керівництвом університету та зустрічі зі студентами для їхнього ознайомлення із системою освіти Франції та навчання у французьких ВНЗ;

– візит 22 листопада 2016 року Надзвичайного і Повноважного Посла Південно-Африканської Республіки в Україні пана Христіана Альбертуса Бассона та Першого секретаря Посольства пана Віша Бадала для обговорення питань співробітництва в галузі міжнародної освіти;

– візит 30 листопада 2016 року консула Посольства Арабської Республіки Єгипет в Україні пані Марви Махмуд, яка прибувала для зустрічі з керівництвом університету з метою обговорення питань навчання єгипетських студентів у Харкові й подальшої співпраці між Єгиптом та Україною;

– візит 13 грудня 2016 року Надзвичайного і Повноважного Посла Федеративної Республіки Німеччина в Україні пана Ернста Райхеля та Генерального консула Федеративної Республіки Німеччина пана Вольфганга

Мьоссінгера для зустрічі з керівництвом університету для обговорення питань співробітництва та проведення дискусії зі студентами на тему «Україна та Німеччина: стан і перспективи двосторонніх відносин»;

– візит 16 грудня 2016 року Надзвичайного і Повноважного Посла Норвегії в Україні пана Уле Тер'є Хорпестада та Першого секретаря Посольства пана Сігбйорна Літланда для зустрічі із керівництвом університету для обговорення питань двосторонньої співпраці, стану і перспектив співробітництва, а також відвідання аудиторії імені Фрідтйофа Нансена;

– візит 23 січня 2017 року Надзвичайного і Повноважного Посла Індії в Україні пана Маноджа Кумара Бхарті та секретаря Посольства зі зв'язків із громадськістю пана Вадима Пономарьова для зустрічі з керівництвом університету з метою знайомства та обговорення питань двосторонньої співпраці;

– візит 2 березня 2017 року Надзвичайного і Повноважного Посла Азербайджанської Республіки в Україні пана Азера Худієва, Надзвичайного і Повноважного Посла Туркменістану в Україні пана Нурберди Аманмурадовича Аманмурадова, другого секретаря (консульські питання та освіта) Посольства Республіки Індія в Україні пана Брахата Сінгха Бішта, радника з консульських та соціальних питань Посольства Королівства Марокко в Україні пана Ануара Адлана та консула Генерального Консульства Республіки Польща у Харкові пана Яна Здановського для участі у роботі виїзного засідання Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України «Нормативно-правове забезпечення навчання іноземців у країні: стан, проблеми, перспективи»;

– візит 10 березня 2017 року представника департаменту наукової політики та нарощування потенціалу ЮНЕСКО Жан-Поля Жуст Нгоме Абьяга та Президента Малої академії наук України, член-кореспондента Національної академії наук України Станіслава Довгого для знайомства з роботою Харківського відділення МАН та, зокрема, центрами з питань роботи з обдарованою молоддю, що діють при Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна;

– візит 27 березня 2017 року професора кафедри патології Оксфордського університету Крістофа Танга та старшого співробітника лабораторії кафедри патології цього університету доктора Рейчел Екслі для урочистого відкриття інтерактивно-освітньої виставки «Мікроби як люди» в Навчальному центрі «ЛандауЦентр»;

– візит 31 березня 2017 року професора Стокгольмського університету, директора Університетського центру «АльбаНова», члена Шведської королівської академії наук, обраного члена Нобелівського комітету з фізики Матса Ларссона для зустрічі з керівництвом університету та проведення лекції для науковців про діяльність Стокгольмського університету та Нобелівського комітету;

– візит 25 квітня 2017 року Надзвичайного та Повноважного Посла Естонської Республіки в Україні пана Герта Антсу та проектного координатора з питань розвитку і співробітництва Посольства пані Анастасії Михайлової з метою зустрічі з керівництвом університету для знайомства та обговорення стану й перспектив двосторонніх зв'язків в освітній та науковій галузях, а також зустрічі зі студентами університету з метою дискусії на теми практичної дипломатії, міжнародних відносин й обговорення стану та перспектив розвитку відносин між нашими країнами;

– візит 5 травня 2017 року Першого радника і консула Посольства Ісламської Республіки Іран в Україні пана Бахмана Бадахша з метою зустрічі з керівництвом університету для знайомства та обговорення стану й перспектив двосторонніх зв'язків в освітній та науковій галузях, а також питань, пов'язаних з умовами навчання іранських студентів в університеті;

– візит 15 травня 2017 року представників Чеської Конференції ректорів: ректора Університету імені Томаша Баті у Зліні професора Петра Саха, ректора Університету імені Масарика (м. Брно), професора Мікулаша Бека, проректора з міжнародного співробітництва Університету імені Масарика, професора Івана Малого та заступника директора Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Галини Усатенко для зустрічі з керівництвом

університету та ректорами харківських університетів з метою обговорення перспектив співробітництва;

– візит 24 травня 2017 року Надзвичайного та Повноважного Посла Греції в Україні пана Георгіоса Пукаміссаса та його дружини – пані Поліксенії Статопулу для зустрічі з керівництвом університету й участі у відкритті фотовиставки «У війни не дитяче обличчя»;

– візит 26 травня 2017 року урядової та парламентської делегації Республіки Гана на чолі з Призначеним та Почесним Консулом Республіки Гана паном Альбертом Ш. Л. Кітчер для обговорення питань навчання студентів із Республіки Гана в університеті та перспектив подальшого співробітництва;

– візит 29 травня 2017 року лауреата Нобелівської премії, доктора Чепменського університету Вернона Л. Сміта (США) та професора з економіки Школи менеджменту імені Везерхеда при Університеті Кейс Вестерн Резерв Романа М. Шеремети, які прибули для зустрічі з керівництвом університету з метою обговорення питань співробітництва та проведення лекції для викладачів та студентів університету;

– візит 30 травня 2017 року Надзвичайного та Повноважного Посла Республіки Узбекистан в Україні пана Алішера Хабібুলлаєвича Абдуалієва та завідуючого консульським відділом Посольства пана Азіза Аброровича Насирова з метою зустрічі з керівництвом університету для знайомства та обговорення стану й перспектив двосторонніх зв'язків в освітній та науковій галузях;

– візит 30 травня 2017 року Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Польща в Україні пана Яна Пекло та консула Генерального Консульства Республіки Польща у Харкові пана Яна Здановського з метою огляду польської колекції з фондів Центральної наукової бібліотеки, зустрічі з працівниками для обговорення можливості проведення у 2018 році науково-практичної конференції та організації виставки за участю фахівців університетів Польщі та України;

– візит 6 червня 2017 року Надзвичайного та Повноважного Посла Республіки Болгарія в Україні пана Красіміра Мінчева та секретаря Посольства пані Єлени Слатинської-Ованезової для участі в урочистому відкритті Кирило-Мефодіївського центру дослідження іноземних мов у Центральній науковій бібліотеці;

– візит 21 червня 2017 року делегації Ісламської Республіки Іран, у складі заступника Міністра науки, досліджень та технологій пана Ебрагіма Хаджізаде, заступника Міністра охорони здоров'я та медичної освіти пана Рамтіна Хадігі, а також начальника Управління з питань студентства Міністерства закордонних справ пана Наді – з метою зустрічі з керівництвом університету для розгляду питань, пов'язаних із медичними спеціальностями, та проблем у навчанні іранських студентів-медиків;

– візит 29 червня 2017 року нігерійської делегації зі штату Осун на чолі із заступником губернатора штату пані Грейс Тітілайо Томорі з метою налагодження міжнародного співробітництва у галузі освіти та участі в церемонії випуску студентів медичного факультету зі штату Осун.

Х. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Інформаційна активність університету у 2016/2017 навчальному році характеризувалася концентрацією уваги на досягненнях університету, його співробітників, студентів і випускників, інформуванні громадськості про історію, сьогодення і перспективи розвитку університету, спираючись на затверджену Вченою радою університету бренд-стратегію та програму заходів із її реалізації. Виконанням бренд-стратегії займається Центр зв'язків із громадськістю, що поєднав прес-службу університету, центр веб-комунікацій і відділ реклами та брендингу.

Прес-служба університету забезпечувала взаємодію університету із засобами масової інформації регіонального і національного рівнів, зокрема, здійснювала висвітлення діяльності освітніх, наукових та інших підрозділів університету в інформаційно-медійному просторі регіону і країни.

У 2016/2017 навчальному році, згідно з даними моніторингу медіа-джерел, було зафіксовано 942 повідомлення про університет та його підрозділи.

Таблиця 10.1

Кількість повідомлень у ЗМІ про університет (2016/2017 навчальний рік)

Місяць	Кількість повідомлень
Вересень	49
Жовтень	52
Листопад	41
Грудень	40
Січень	119
Лютий	201
Березень	48
Квітень	101
Травень	130
Червень	161
РАЗОМ:	942

Зокрема, університет співпрацює з друкованими ЗМІ («Вечірній Харків», «Вести», «Время», «Слобідський край» та інші), новинарними веб-сайтами («Status Quo», «Медіапорт», «Освіта.ua», «Городской дозор» тощо) та сайтами інформаційно-розважального спрямування («Вгороде», «Весь Харьков» тощо).

Вагому частку повідомлень у мас-медіа склали інтерв'ю з професорами і співробітниками університету. Суттєвим був обсяг матеріалів, що стосувалися позицій Каразінського університету у міжнародних та національних рейтингах вищих навчальних закладів. Найбільшого резонансу з боку мас-медіа набула новина, що Каразінський посів найвищу позицію серед українських ВНЗ за результатами рейтингу QS World University Rankings – 2017. Окрім того, слід виокремити такі резонансні повідомлення:

- можливість зведення пам'ятника на майдані Свободи подвижнику Антонію Великому – покровителю Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;
- загальноміське свято «Ніч науки» (24 вересня 2016 року);
- відкриття меморіальної дошки загиблим воїнам АТО – студентам університету (27 січня 2017 року);
- проведення у стінах університету заходів проекту «5-й Харків».

Серед подій з університетського життя, які найбільш активно висвітлювалися у мас-медіа, слід відзначити посвяту у студенти, День знань, День випускника та інші.

Прес-служба університету оперативно готувала і розповсюджувала через мас-медіа офіційні заяви та повідомлення ректорату, здійснювала організацію медійної присутності перших осіб і працівників університету, координувала медійне супроводження заходів, пов'язаних із освітнім, науковим процесом та культурними акціями, спрямованими на підтримку стійкої позитивної репутації професорсько-викладацького складу і студентів Каразінського університету.

Завдяки постійному контролю за повідомленнями в мас-медіа про університет здійснювалася їхня вчасна корекція. Прес-служба нівелювала

негативні повідомлення і спростовувала у мас-медіа неправдиву інформацію про університет, яка подекуди з'являлася та викликала неабиякий резонанс.

Широку громадськість через журналістів, які входять до контактних списків Прес-служби університету, було своєчасно інформовано про заплановані в університеті заходи та події. Загалом було розповсюджено 45 прес-релізів, пост-релізів та інформаційних повідомлень. Таким чином, завдяки систематичній трансляції повідомлень про повсякдення і досягнення університетської спільноти університет є постійним джерелом інформації про інновації в освітній і науковій діяльності, відомостей зі сфери культури та мистецтва.

До напрямів подальшої інформаційної активності університету, що набувають сьогодні особливої актуальності, слід віднести надання експертних коментарів, підвищення медійної активності співробітників, спрямованої на зміцнення позитивних характеристик іміджу університету.

Робота відділу реклами та брендингу Центру зв'язків із громадськістю здійснювалася згідно з бренд-стратегією університету та пріоритетними завданнями центру, а саме: вдосконалення інструментів та каналів інформування зовнішньої громадськості про результати діяльності університету, його досягнення й переваги; підтримка та посилення внутрішньокорпоративних комунікацій.

Зокрема, одним із ключових напрямків роботи цього року стало проведення рекламно-інформаційної кампанії щодо Вступу – 2017. Проведено аналіз рекламно-інформаційного забезпечення попередніх вступних кампаній та формування контингенту студентів.

Організовано трансляцію рекламних відеороликів університету на 155 екранах в аеропортах України та 14 екранах у метрополітені Харкова, розміщено рекламу університету на 7 рекламних щитах у метрополітені, а також на 22 рекламних бордах у Харкові та містах України (Полтава, Кременчук, Суми, Запоріжжя, Мелітополь, Дніпро, Кривий Ріг, Павлоград, Бахмут, Слов'янськ, Краматорськ, Маріуполь).

Розроблено понад 100 макетів банерів та сувенірної продукції університету. Оновлено інформаційні стенди поблизу будівлі Головного корпусу (майдан Свободи, 4). Здійснено фотозйомку понад 200 іміджевих заходів, проведених у стінах Каразінського університету.

У межах проекту «Відкрий для себе Каразінський» проведено понад 300 екскурсій. Університет відвідало понад 10 000 учнів 3–11 класів зі шкіл Харкова та Харківської області, а також із Дніпра, Полтави, Чернігова і Краматорська (Донецька область). Проведено екскурсію університетом для студентів університету з Індії у межах проекту «Пізнай Каразінський ближче» (12 вересня 2016 р., спільно з Українсько-індійським академічним центром Центру міжнародного співробітництва). Кількість учасників – 22. У межах проекту «Майстерні візуальних комунікацій» проведено 11 майстер-класів для школярів, студентів та університетських спільнот. У цих заходах взяли участь 26 шкіл Харкова та понад 200 учасників, які отримали відповідні сертифікати.

Проведено цикл майстер-класів для школярів міста, які задіяні у шкільних медіа, – «Школа журналістики» та «Шкільне радіо». У заході, що тривав протягом трьох місяців, взяли участь 26 шкіл міста та області і понад 50 шкільних команд 6–11 класів. Усі учасники отримали відповідні сертифікати, спільно розробили та розповсюдили профорієнтаційний контент.

Створено клуб української мови та культури (спільно із Центром українських студій імені Д. І. Багалія). Проведено 5 засідань клубу протягом листопада 2016 – травня 2017 року: «Невідомий Франко: до 160-річчя із дня народження», «Василь Стус: Людина. Поет. Дисидент», «Українське Різдво. Розучуємо колядки», «Писанкарство в житті українців», «Сучасний український музей: Досягнення та перспективи».

Розроблено та реалізовано проект роботи студентського інтернет-радіо «ZIR», створено 15 подкастів для університетського радіо.

З ініціативи відділу в університеті відбулася відкрита лекція засновника та генерального директора групи компаній «ЛІК» (Казахстан) Костянтина Ліпперта «Практика вільного підприємництва».

У межах проекту сприяння академічній доброчесності в Україні SAIUP розроблено довідник із академічної доброчесності для школярів та серії інфографіки «Зрозуміло про плагіат». Також розроблено скетчбук «Майбутнє за власним вибором», у якому зібрано корисні поради, що допоможуть абітурієнтам зробити свідомий вибір майбутньої професії та навчального закладу. Зокрема, було організовано та проведено презентації, присвячені цим виданням.

Університет традиційно приділяє значну увагу розвитку сучасних інформаційних технологій, зокрема, веб-комунікацій. Станом на 30 червня 2017 року університет має понад 100 сайтів, що репрезентують його діяльність та забезпечують інформаційну підтримку залучення абітурієнтів, навчального, виховного та наукового процесів. Серед них – веб-сайти університету, Вченої ради, вступної кампанії, наукової періодики, Центральної наукової бібліотеки, факультетів, кафедр, науково-дослідних інститутів, інших підрозділів, різноманітних проектів.

Розроблено та запущено роботу веб-сайтів Вченої ради університету (rada.karazin.ua); Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу» (kbs.karazin.ua); онлайн-колекцій Каразінського університету (colection.karazin.ua), у межах якого репрезентовано нумізматичні та філателійні колекції, що збиралися університетом протягом ХХ століття. Побачив світ промо-сайт університетських освітніх програм «Колесо Фортуни», що заохочує абітурієнтів здійснити свідомий вибір майбутньої професії (start.karazin.ua/fortune). Також оновлено веб-сайт факультету геології, географії, рекреації і туризму (geo.karazin.ua).

Центр веб-комунікацій забезпечує змістовний супровід веб-сайтів університету, Вченої ради й «Абітурієнт Каразінського», що полягає у створенні, підготовці до публікації та оприлюдненні контенту.

Інформаційне наповнення веб-ресурсів університету здійснюється відповідно до положень нового закону «Про вищу освіту». Репрезентовано матеріали, присвячені освітній та науковій роботам, фінансовій (кошторис, звіт про використання та надходження коштів, інформація щодо проведення тендерних процедур), адміністративно-господарчій діяльності та кадровим питанням (штатний розпис, вакантні посади) тощо. Окрім цього, систематичним є проведення моніторингу виконання встановлених вимог у контексті відкритості діяльності університету.

Було докладено максимум зусиль задля дотримання встановленого регламенту роботи стрічки новин веб-сайту університету: події анонсуються не пізніше, ніж за три доби, а новини публікуються в день проведення заходу. Зокрема, за 2016/2017 навчальний рік на веб-сайті оприлюднено 995 анонсів і новин українською, російською та англійською мовами, підготовлено та розміщено 202 фоторепортажі та 25 відеорепортажів щодо ключових подій у житті університету.

Розроблено та розміщено іміджевий контент, що висвітлює досягнення, історію та життя університету, – з метою підвищення лояльності до бренду університету серед абітурієнтів та їхніх батьків, а також формування в суспільній свідомості образу Каразінського як університету світового класу. Зокрема, підготовлено промотексти для щотижневих та щомісячних рубрик: репортажі про цікаві, інноваційні університетські наукові проекти, студентські досягнення, події в житті студентства університету, цікаві об'єкти університету, «Каразінський університет у спогадах», а також матеріали про особливості вступної кампанії – 2017 і про освітні можливості університету. Окрім цього, розроблено графічні банери та тематичні репортажі щодо 58 заходів (державні, професійні та університетські свята, пам'ятні дати). Забезпечено висвітлення у веб-просторі проекту для школярів «Відкрий для себе Каразінський».

Здійснювалися підготовка та висвітлення на веб-майданчиках відео-, фото- та текстових матеріалів щодо участі університету у міжнародному проекті сприяння

академічній доброчесності для донесення до університетської спільноти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її принципів.

Згідно з даними веб-аналітичних систем, у 2016/2017 навчальному році веб-сайт університету відвідали понад 340 тис. користувачів, здійснивши майже 2,15 млн переглядів. Аналіз свідчить про чисельність аудиторії веб-сайту університету, який виконує функцію одного з найдієвіших інструментів комунікацій.

Для інформаційного супроводу вступної кампанії в інтернет-середовищі функціонує спеціалізований веб-сайт «Абітурієнт Каразінського» (start.karazin.ua), який відвідали за 2016/2017 навчальний рік понад 70 000 користувачів, здійснивши майже 1 млн переглядів. Запущено версію сайту 2017 року відповідно до вимог та положень умов і правил прийому.

Для оперативного інформування громадськості щодо діяльності університету, зокрема наукових, освітніх та культурних заходів, програм підготовки, перебігу вступної кампанії університет представлено офіційними сторінками в таких соціальних мережах, як Facebook, Google+, Twitter, Instagram. Зокрема, у Facebook – 8 637 користувачів (+2 177 порівняно з минулим роком), в Instagram – 2 040. Крім того, в мережі представлено офіційні сторінки профспілкової організації студентів, аспірантів та докторантів, «UNK – Блог студентів Каразіна», Студентської ради, Студентського інтернет-радіо, а також сторінки підрозділів, магістерських програм підготовки тощо.

Активно розвивається канал університету на YouTube. На каналі розміщено відеоматеріали, які висвітлюють університетські події, а також тематичні відео у рубриках «Університет у ТВ-архівах», «Кафедри та факультети» тощо. Наразі у межах каналу розміщено 128 авторських матеріалів.

Для розповсюдження іміджевого контенту залучено інформаційні майданчики, лояльні до університету: профілі медійних персон у соціальних медіа; профілі користувачів соціальних медіа зі значною кількістю поціновувачів;

офіційні й неофіційні сторінки підрозділів університету та проектів, до яких долучається університет. Також застосовано механізми контекстної реклами.

Із метою належного рівня репрезентованості в інтернет-просторі результатів наукової роботи університету функціонує веб-сайт «Наукова періодика» на базі видавничої веб-платформи Open Journal System. Платформа дозволяє проводити комплексну роботу з підготовки та оприлюднення періодичних видань, надає технічну інфраструктуру не лише для презентації у веб-середовищі журнальних статей, але й для забезпечення всеосяжного процесу редакційного керування, в тому числі подання статей, рецензування й індексації наукометричними базами. На поточний момент на веб-сайті представлено 42 періодичних видання, що містять 417 випусків та майже 8 500 статей.

Запроваджено Програму розвитку веб-забезпечення навчальної та наукової роботи університету. Згідно з документом розроблено критерії та інструментарій вдосконалення веб-комунікативного забезпечення зазначених напрямків роботи університету. Також проводиться моніторинг репрезентованості на веб-сайтах підрозділів масиву інформації щодо організації навчання та його змісту, можливостей академічної мобільності, проходження практик та працевлаштування, а також наукової діяльності університету.

Університет співпрацює з Google Inc (пакет Google Apps for Education). Аналітичні дані свідчать, що університетська спільнота активно використовує, зокрема, Google Календар, онлайн-сервіси для роботи з документами і зберігання файлів Google Документи та Google Диск, які дозволяють підтримувати та розвивати веб-комунікативну складову освітньо-наукового процесу. Студенти та викладачі широко використовують Google Клас. Наразі сервісом користуються понад 2 200 студентів денної та заочної форм навчання. Стабільно розвивається корпоративна поштова служба (@karazin.ua), що налічує понад 2 500 облікових записів.

Науковці та наукові колективи університету з метою веб-репрезентації власної діяльності, оцінки стану і динаміки показників затребуваності, активності

та індексу впливу, беруть участь у таких проектах: Google Академія, ResearchGate, ResearcherID та Academia.edu. На поточний момент зареєстровано понад 1 300 профілів.

Згідно з результатами рейтингу визначення прозорості національних університетів – 2016, що було укладено аналітичним центром CEDOS, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна посідає 11 сходинку. Методика рейтингу передбачає оцінку рівня академічної та фінансової прозорості університету відповідно до інформації, розміщеної на веб-сайті закладу.

У рейтингу присутності в інтернет-мережі Webometrics за січень 2017 року веб-сайт університету посідає 2 092 місце у світі та четверте – в Україні; веб-сайт репозитарію – 605 сходинку у світі та на шосту – в Україні.

У 2016/2017 навчальному році вийшло 12 номерів газети «Харківський університет». Наклад газети залишається постійним – 2 000 екземплярів, незмінною є й кількість повнокольорових – 3 номери та 2 спецвипуски на шести шпальтах.

Найважливішим підсумком діяльності редакції газети є перемога уже вдруге на традиційному конкурсі-форумі газет вищих навчальних закладів Харкова «Літопис». Газету «Харківський університет» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна знову визнано «Кращим регіональним виданням» і кращою у номінації «За активне залучення студентів до журналістської діяльності». Перемога стала гарним подарунком до 200-річного ювілею газети, який було урочисто відзначено у листопаді 2016 року.

Триває серйозна робота з відцифрування підшивок газети «Харківський університет», які є в наявності у редакції газети (це підшивки з 1940 по 2017 рр.). Заплановано завершити цю роботу до кінця навчального року та оприлюднити відцифровані газети в електронному архіві університету.

Редакція газети працює у традиційно активному режимі, роблять її у переважній більшості студенти, які усі є відмінниками навчання і членами Національної спілки журналістів України. З нагоди ювілею газета презентувала

багато нових рубрик, які стають дедалі популярнішими: «За Кодексом університетських цінностей», «Інтерв'ю в номер» (перший проректор проф. Ю. В. Холін започаткував рубрику «Погляд у майбутнє: якість вищої освіти і завдання університетів»), «Товариш керівник студентської групи», «Факультети», «Від нашого спеціального кореспондента», «Легенди Каразінського», «Працюємо на майбутнє», «Випускник – наша гордість», «Наука в нашому житті», «Студентська наука» та ін.

XI. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Запланований обсяг загального бюджету університету складає у 2017 році 660 млн 821 тис. грн. Надходження і видатки загального та спеціального фондів університету у 2015–2017 роках відображені на рис. 11.1, 11.2, в табл. 11.1, 11.2.

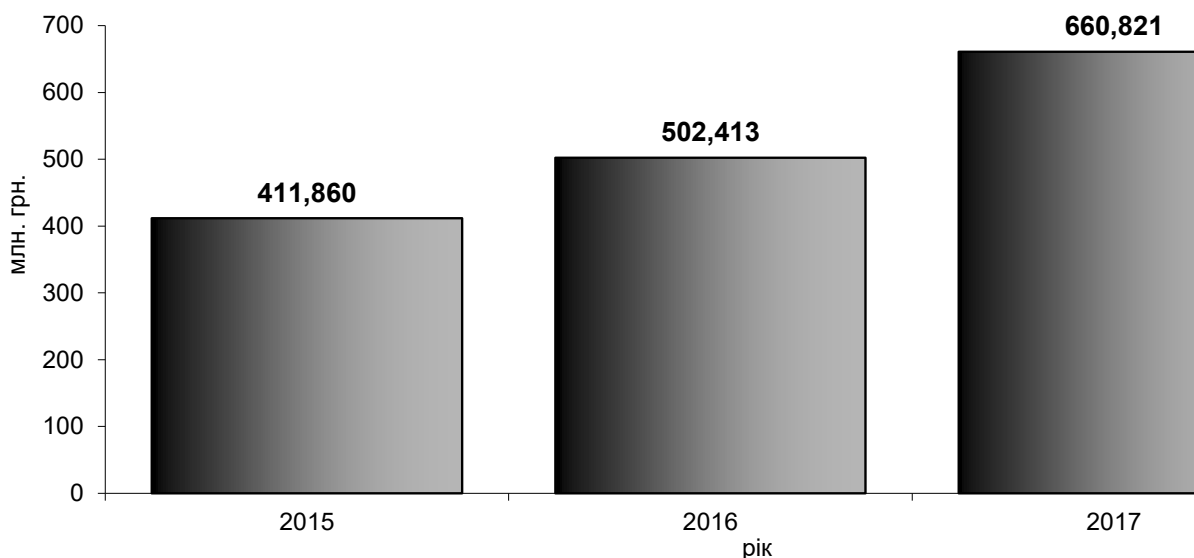

Рис. 11.1. Загальні надходження до бюджету університету у 2015–2017 роках

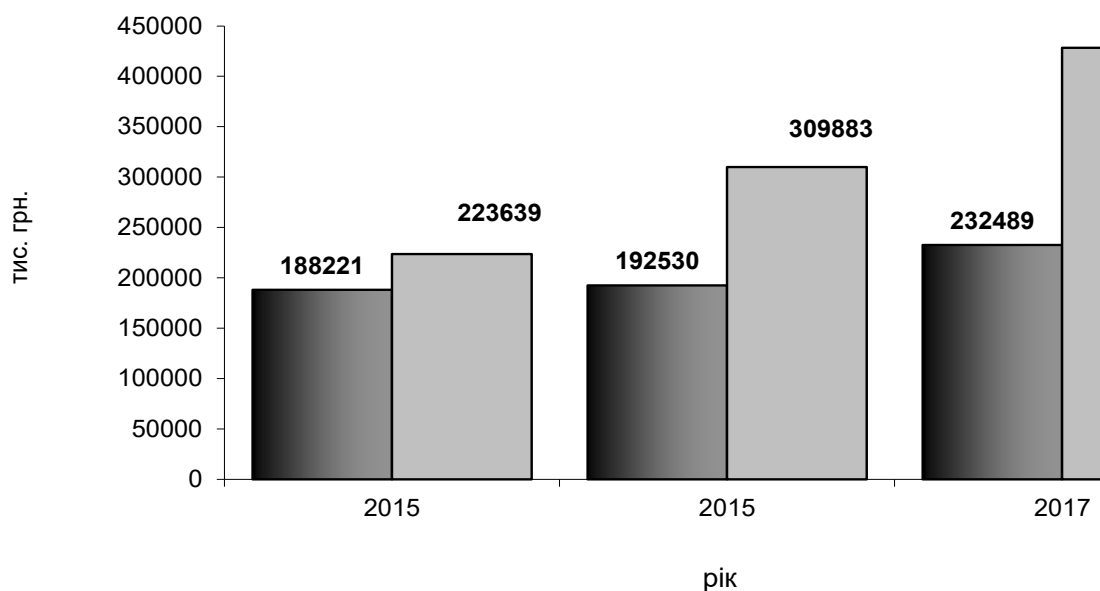

Рис. 11.2. Надходження до загального та спеціального фондів університету у 2015–2017 роках

Надходження та фактичні видатки загального фонду університету у 2016-2017 роках, тис. грн.

Показник	2016 рік		Станом на 01.07.2017	
	Річний план	Фактичні видатки	Річний план	Фактичні видатки
Заробітна плата та нарахування	125222,0	125222,0	185776,0	117960,0
Стипендії	55379,0	55379,0	36849,0	28496,0
Комунальні послуги	9772,0	9772,0	7200,0	4155,0
Видатки на харчування, грошова компенсація на придбання одягу та навчальної літератури студентам із числа дітей-сиріт	2157,0	2157,0	2664,0	1476,0
Оплата послуг	-	-	-	-
РАЗОМ	192530,0	192530,0	232489,0	152087,0

Фактичні видатки спеціального фонду університету у 2016–2017 роках, тис. грн.

Показник	2016 рік	Станом на 1.07.2017	
		Річний план	Фактичні видатки
Заробітна плата та нарахування	142220,0	214110,0	119702,0
Комунальні послуги	31875,0	51098,0	21382,0
Утримання ВНЗ (предмети, матеріали, відрядження, видавнича діяльність, оплата послуг та інші видатки)	38674,0	63604,0	17779,0
Капітальний ремонт, обладнання	34529,0	99520,0	9091,0
РАЗОМ	247298,0	428332,0	167954,0

Заробітна плата працівників університету у 2017 році (порівняно з 2016 роком) збільшена у зв'язку зі:

1) збільшенням з 01.01.2017 р. мінімальної заробітної плати до 3200 грн – відповідно до ст. 8 Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» від 21.12.2016 р. № 1801-VIII;

2) збільшенням з 01.01.2017 р. посадових окладів працівників на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1037 «Про оплату праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери»;

3) змінами в якісному складі науково-педагогічного персоналу за рахунок одержання наукового ступеня та вченого звання значною кількістю науково-педагогічних працівників.

Таким чином, середньомісячна заробітна плата науково-педагогічного персоналу збільшилася порівняно з 2016 роком на 32,8 %, а навчально-допоміжного персоналу – на 67,5 % (рис. 11.3).

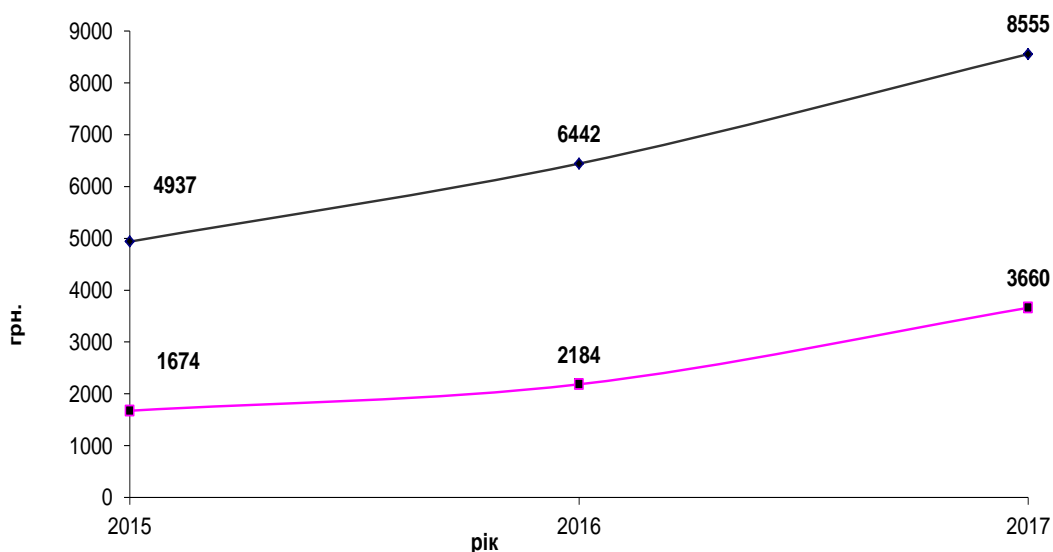

Рис. 11.3. Середньомісячна заробітна плата у 2015–2017 роках.

У 2016/2017 навчальному році відбулося зростання загальної кількості студентів-контрактників (порівняно з 2015/2016 навчальним роком). Збільшення кількості студентів спостерігалось на факультетах: медичному, міжнародних

економічних відносин та туристичного бізнесу; створено новий структурний підрозділ – Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу». Збільшилося надходження коштів до бюджету університету, які зросли на 52 781 067,43 грн.

Відомості про надходження коштів за навчання наведено на Рис.11.4–11.6.

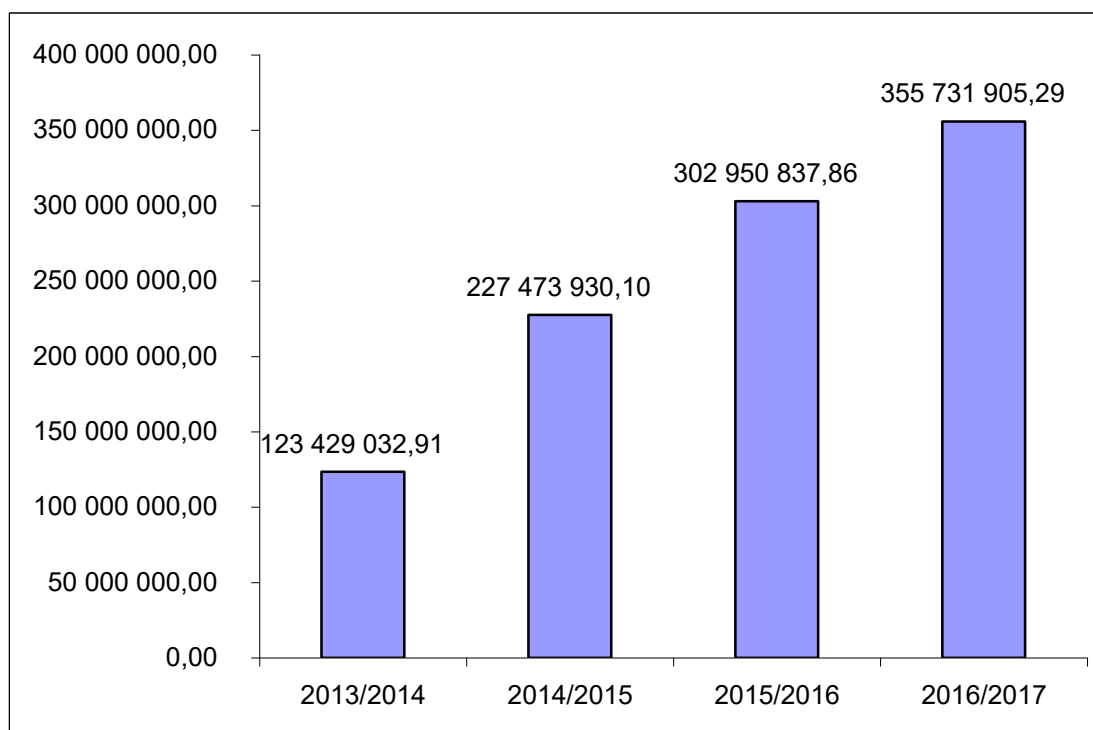

Рис. 11.4. Динаміка надходження коштів за навчання (грн)

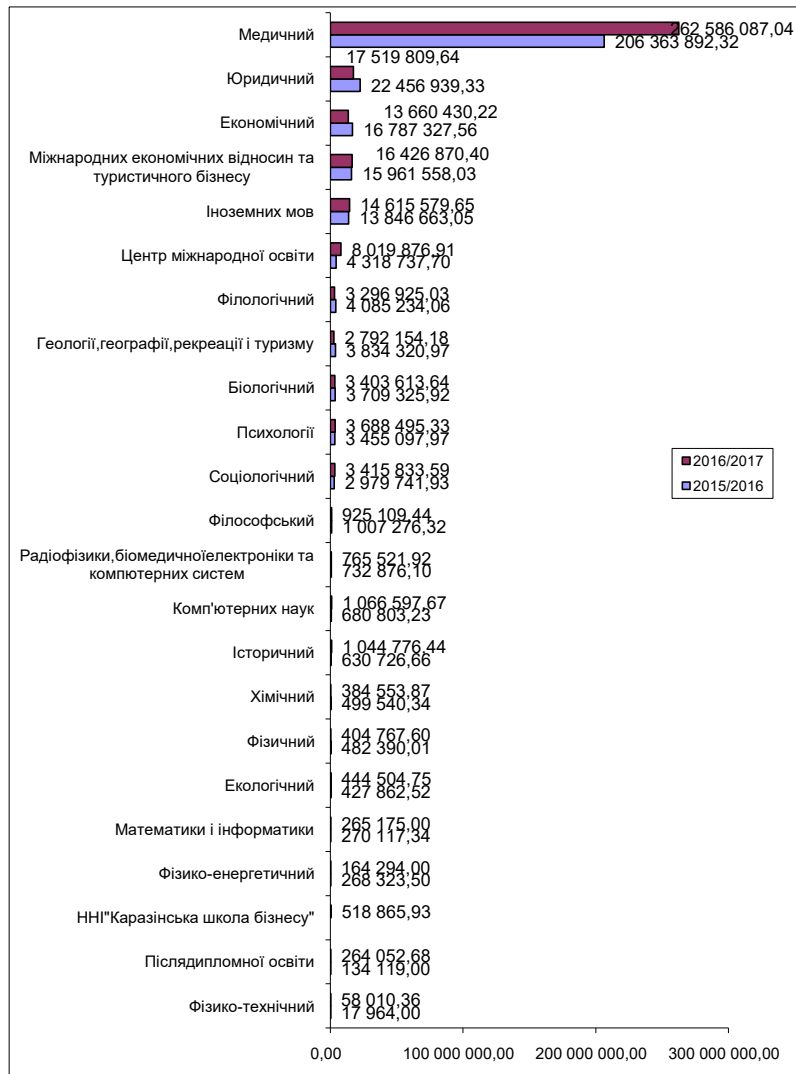

Рис. 11.5. Надходження коштів за навчання у 2015/2016 та 2016/2017 навчальних роках

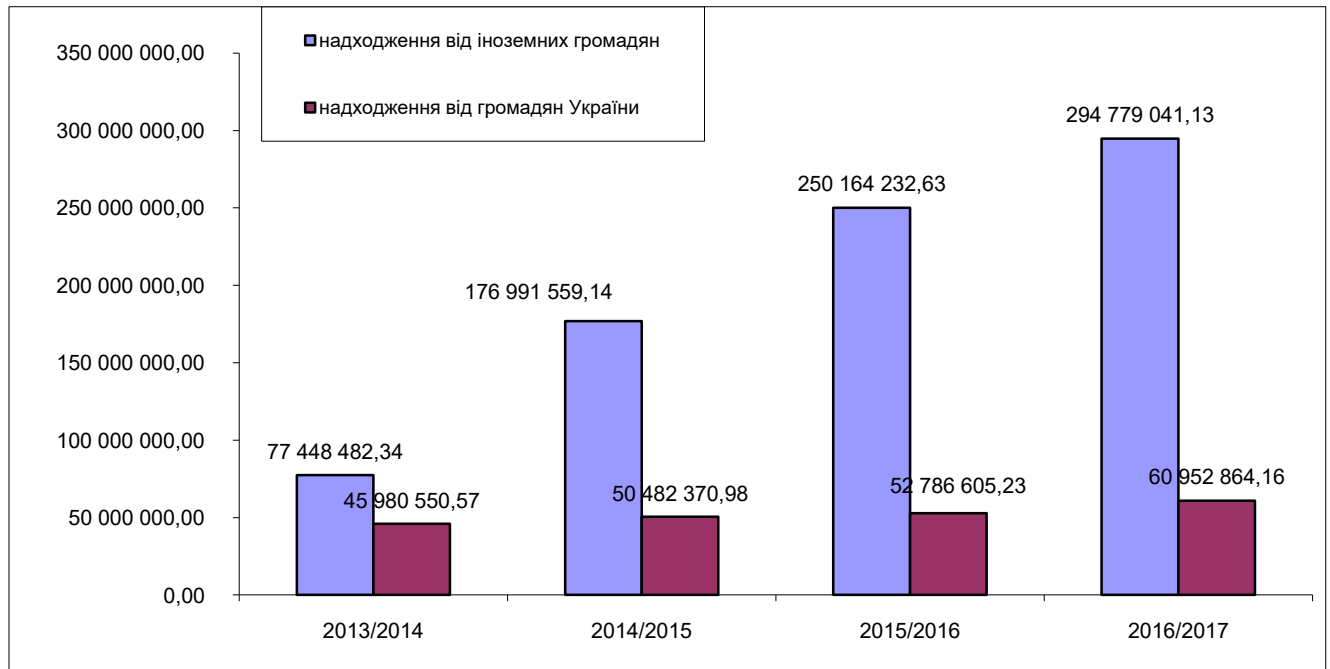

Рис. 11.6. Динаміка надходження коштів від контрактних студентів

ХІІ. ВИКОНАННЯ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ, ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНОК ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ, А ТАКОЖ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ

Протягом 2016/2017 навчального року адміністрація університету разом із профспілками дбала про посилення соціального захисту працівників університету. Прийнято зміни та доповнення до Колективного договору на 2015–2019 роки, які відображують економічні реалії теперішнього часу.

Узгоджено «Комплексні заходи з охорони праці та техніки безпеки у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна на 2017 рік» в обсязі 697 тис. грн. Щорічно проводиться атестація робочих місць з важкими та шкідливими умовами праці, за результатами якої працівники отримують надбавки до заробітної плати, додаткові відпустки, спецхарчування та інше. На атестацію робочих місць витрачено майже 20 тис. грн.

Співробітники, які працюють у шкідливих умовах, щорічно проходять медогляд: у 2016/2017 навчальному році на це виділено 80 тис. грн.

Здійснюється підвищена оплата за роботи у важких та шкідливих умовах. У разі шкідливих умов праці працівники мають право на скорочену тривалість робочого тижня. За результатами проведеної атестації робочих місць умови праці можуть бути визнані особливо важкими і особливо шкідливими. Таким співробітникам встановлено доплату до посадового окладу до 24 %, додаткову відпустку, скорочено тривалість робочого тижня.

Велика увага приділяється економічному стимулюванню якісної та напруженої праці: за звітний період надбавок та доплат працівникам виплачено 19,3 млн грн; премій – 5,048 млн грн.

Виплати за почесні звання «Заслужений професор», «Заслужений викладач» та «Заслужений науковий співробітник» склали 613 тис. грн.

Великою повагою користуються наші ветерани: до знаменних дат ветеранам другої світової війни та учасникам АТО виплачено премій у сумі 50,0 тис. грн, а з профбюджету – 10,0 тис. грн; заохочення до ювілеїв склали понад 196 тис. грн.

На матеріальну допомогу співробітникам виділено більше 871 тис. грн, а з профбюджету – 220,9 тис. грн.

Для певних категорій працівників із ненормованим робочим днем надається додаткова відпустка тривалістю до 7 календарних днів.

Під контролем адміністрації і профспілок постійно знаходиться й організація громадського харчування в університеті. Адміністрація веде конструктивний діалог з орендарями пунктів харчування щодо оптимізації цін та розширення асортименту.

Не залишається поза увагою організація лікування та відпочинку співробітників університету. Надано дотації з профспілкового бюджету до 21 санаторної путівки.

До дитячих оздоровчих таборів видано 34 путівки.

Працівники університету та члени їхніх сімей отримали 39 путівок до спортивно-оздоровчого табору «Фігурівка».

Працівники університету також мають змогу влітку відпочити з сім'ями на узбережжі Одеської області (Затока, Лузанівка). Із цією метою видано 8 путівок.

Реалізацію програм соціально-економічного захисту та підтримки осіб, які навчаються в університеті, здійснює первинна профспілкова організація студентів, аспірантів і докторантів спільно з адміністрацією університету. Засади співпраці у зазначеному напрямку регламентовані Угодою між адміністрацією університету та Первинною профспілковою організацією студентів, аспірантів і докторантів, яку було затверджено на конференції трудового колективу 29 грудня 2014 р.

Головними напрямками роботи профспілкової організації за звітний період були соціальний захист, оздоровлення і спортивна робота, поліпшення побутових умов у гуртожитках, а також організація дозвілля та відпочинку студентів, аспірантів і докторантів.

У період з вересня 2016 року до грудня 2016 року включно вдалося здійснити такі виплати за рахунок 10 % стипендіального фонду:

- заохочення студентів за успіхи у навчанні, участь у громадській спортивній і науковій діяльності університету – 84 624 грн;

- преміювання за успіхи у навчанні, перемогу у Всеукраїнських й міжнародних конкурсах та олімпіадах – 37 200 грн.

Крім того, за рахунок 10 % стипендіального фонду особам із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, та студентам, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків, у вересні 2016 р. виплатили щорічну цільову допомогу для придбання навчальної літератури на загальну суму 190 575 грн.

Старостам академічних груп до грудня 2016 р. включно щомісячно надавалися премії за рахунок стипендіального фонду за участь у громадській діяльності у розмірі 15 % від розміру стипендії.

Для студентів університету, батьки яких проживають у зоні проведення АТО та не можуть надавати їм матеріальну допомогу, профкомом студентів було прийнято рішення про надання одноразової грошової виплати у розмірі 550 грн. Таким чином, за звітний період до профкому з проханням надати профспілкову виплату звернулися 179 студентів університету.

Протягом січня 2017 р. представники студентського самоврядування та профспілкової організації працювали у складі робочої групи з розробки нових Правил призначення та виплати стипендії в університеті. Під час підготовки проекту Правил відбулося два етапи громадського обговорення, до якого активно долучилися студенти університету. За результатами зимової та весняної сесії Спільне засідання Студентської ради комітету первинної профспілкової організації ухвалювало рішення про призначення балів за досягнення студентів університету у науковій, науково-технічній, громадській та спортивній діяльності. До складу стипендіальної комісії університету, окрім керівництва університету та

факультетів, входять 33 здобувачі вищої освіти, що складає не менше 50 % стипендіальної комісії університету.

Одним із важливих напрямків роботи профкому є допомога в оформленні субсидій на оплату комунальних послуг студентам, які мешкають у гуртожитках студмістечка. Протягом звітного періоду за консультаціями з оформлення необхідних документів звернулися 1 183 студенти.

Зимове оздоровлення студентів, аспірантів і докторантів у 2016/2017 навчальному році було організовано на б/в «Тиса» (Закарпатська обл.). Профкомом надавалася 40 % знижка для членів профспілки, згаданою пропозицією скористалися 85 студентів університету.

Профспілкова організація проводила оглядові екскурсії Україною. Восени 2016 року було організовано екскурсії за напрямками «Садиви Харківщини» та «Святогірськ», які відвідало понад 100 студентів з університету.

За підтримки профспілкового комітету первинної профспілкової організації були проведені конкурс талантів першокурсників «Alma-mater», Міжнародний день студента, конкурс «Красуня університету», благодійний «Каразінський зимовий бал», урочисте свято для випускників університету. У день посвяти першокурсники отримали традиційний подарунок від профспілкової організації «Щоденник першокурсника» з інформацією про університет. Профком студентів, аспірантів і докторантів також надавав допомогу у проведенні масових заходів на факультетах, у тому числі і Днів факультетів.

З метою популяризації здорового способу життя профком первинної профспілкової організації студентів, аспірантів і докторантів спільно з кафедрою фізичного виховання та спорту провів Кубки профкому з п'яти видів спорту (баскетбол, волейбол, бадмінтон, настільний теніс, черлідінг). Найпопулярнішим спортивно-розважальним заходом серед студентів стали змагання з боулінгу.

Для студентів, які мешкають у гуртожитках, з метою поліпшення умов проживання, навчання й організації дозвілля щороку проводиться огляд-конкурс на кращі студентські кімнати. У конкурсі взяли участь 28 кращих кімнат із усіх

гуртожитків студмістечка. Цього року мешканки кімнат-переможниць у кожному гуртожитку отримали грошове заохочення, також було вручено таблички «Краща/Зразкова кімната».

Здійснено безкоштовний медичний огляд та флюорографічне обстеження студентів у Центрі первинної медико-санітарної допомоги університету. У листопаді 2014 року рішенням Вченої ради університету було започатковано спільний проект «Здоров'я студентів», спрямований на підвищення цінності здоров'я студентства, стимулювання широкого студентського загалу до збереження свого здоров'я, мотивацію до підтримання здорового способу життя. З метою виконання цієї програми протягом 2016/2017 навчального року відбувалися різноманітні заходи, наприклад, акції до Дня боротьби з раком грудей та діабетом, проводилася перевірка зору студентів центром «Офтальміка». Студентська рада університету провела акцію до всесвітнього Дня боротьби зі СНІДом.

За період з вересня 2016 року до липня 2017 року включно 85 студентів отримали водійські посвідчення з 10 %-ю знижкою від партнера профспілкової організації – курсів водійської майстерності «Авто-Дор», 94 студенти оформили у профкомі міжнародний студентський ISIC, який дозволяє подорожувати країнами Європи зі знижками.

Первинна профспілкова організація з метою надання студентам додаткових, порівняно з існуючими, пільг та знижок на придбання товарів та послуг у закладах м. Харкова, з 1 вересня 2016 року започаткувала соціальний проект Karazin Student's Card. За звітний період до проекту долучилися 1 796 студентів, які можуть отримувати різноманітні знижки у 96 закладах міста.

Завдяки спільній роботі профкому та адміністрації університету, студенти університету забезпечені пільговим проїздом у метрополітені – 7 134 здобувачі вищої освіти реалізують своє право на пільговий проїзд.

ХІІІ. ГОСПОДАРЧІ РОБОТИ

У 2016/2017 навчальному році служба головного інженера та господарча служба значну увагу приділяли підтриманню у належному технічному стані енергетичних об'єктів, інженерних мереж, навчальних корпусів гуртожитків, науково-дослідних та навчальних лабораторій, спортивних споруд, баз навчальної практики та інших об'єктів. Особливу увагу було приділено своєчасній та якісній підготовці університету до роботи в осінньо-зимовий період 2016–2017 рр.

Зокрема, в університеті виконано робіт із капітального ремонту навчальних корпусів та гуртожитків на суму 14 146 тис. грн, у тому числі:

- Головний навчальний корпус (майдан Свободи, 4) – 2 691, 23 тис. грн;
- Північний навчальний корпус (майдан Свободи, 6) – 2 396,12 тис. грн;
- гуртожитки – 9 058,97 тис. грн, у тому числі:
 - гуртожиток № 2 – 1 658,45 тис. грн;
 - гуртожиток № 4 – 2 094,56 тис. грн;
 - гуртожиток № 6 – 470, 22 тис. грн;
 - гуртожиток № 7 – 2 172,38 тис. грн;
 - гуртожиток № 9 – 1 763,26 тис. грн;
 - гуртожиток № 10 – 900,10 тис. грн.

Із поточного ремонту навчальних корпусів та гуртожитків по університету виконано робіт на суму 2 893,47 тис. грн, у тому числі:

- Головний навчальний корпус (майдан Свободи, 4) – 1 692,91 тис. грн;
- Північний навчальний корпус (майдан Свободи, 6) – 665,53 тис. грн;
- гуртожиток № 2 – 19,89 тис. грн;
- гуртожиток № 6 – 159,75 тис. грн;
- гуртожиток № 9 – 156,88 тис. грн;
- гуртожиток № 10 – 198,51 тис. грн.

Згідно з проектом виконано роботи з будівництва навчально-лабораторного корпусу НДІ Астрономії на суму 4 253,96 тис. грн. Крім того, виконувалися роботи

з поточного ремонту навчальних приміщень будівлі НДІ Астрономії на суму 191,23 тис. грн.

На інших об'єктах університету у навчальному році було виконано ремонтно-будівельних робіт на загальну суму 8 495,69 тис. грн, з якої 5 893,82 тис. грн – з капітального ремонту, а також 2 601,87 тис. грн – з поточного. Зокрема, ремонт гімнастичного залу навчально-спортивного комплексу «Каразінський», навчального корпусу по вул. Мироносицька, 1, оранжерейного комплексу Ботанічного саду (вул. Клочківська, 52), ремонт будівлі зоологічного музею Біостанції (Зміївський район), тенісного клубу «Унікорт», спортзалу навчального корпусу фізико-технічного факультету (пр. Курчатова, 31) тощо.

Протягом 2016/2017 навчального року службою головного інженера було вжито заходів щодо забезпечення життєдіяльності об'єктів університету, своєчасної та якісної підготовки навчальних корпусів, лабораторій, баз практикумів та житлового фонду до роботи в осінньо-зимовий період 2016–2017 рр. Зокрема, було отримано необхідні дозволи щодо експлуатації теплових господарств в опалювальний період, виконано поточні ремонти з підготовки систем опалення, водопостачання, водовідведення, газового постачання та вентиляції. Загальна сума витрат склала 1 772 тис. грн.

Службою головного енергетика було виконано електромонтажні роботи в аудиторіях, кабінетах та інших приміщеннях, де проводився поточний та капітальний ремонт. У процесі виконання цих робіт замінено електричні мережі, кабелі живлення, електричні шафи, електроосвітлювальну арматуру, захисну апаратуру. Триває заміна ламп розжарювання на енергозберігаючі світлодіодні. Підготовлено до літнього сезону бази практики та відпочинку. Обсяг виконаних робіт складає 1 057,5 тис. грн.

Службою головного механіка виконано робіт на загальну суму 1 692,61 тис. грн.

Ремонтно-будівельною службою університету виконано робіт на суму 3,1 млн грн, що дало змогу відремонтувати 131 приміщення.

За 2016/2017 навчальний рік господарчим відділом вжито певних заходів щодо підтримання в належному санітарному стані будівель, приміщень та території навчальних корпусів і підрозділів університету. Під час проведення щорічної всеукраїнської акції «За чисте довкілля» (березень – травень 2017 року) взяли участь понад 1 700 осіб учнівської молоді та працівників університету. У 2016/2017 навчальному році з 1 вересня 2016 року до 31 червня 2017 року включно витрати на утримання гуртожитків склали 1 235,75 тис. грн.

У процесі виконання робіт у галузі навколишнього природного середовища та утилізації відходів витрачено коштів на загальну суму 382,57 тис. грн:

- на оформлення екологічної документації – 197,60 тис. грн;
- утилізацію небезпечних відходів 1 класу – 184,97 тис. грн.

Окрім того, службою головного інженера на початку 2017 року було проведено роботи щодо укладання тендерних договорів на постачання енергоносіїв, вжито заходів, передбачених Програмою енергозбереження університету на 2012–2017 роки. Своєчасно виконано роботу щодо усунення аварійних ситуацій, які виникали протягом 2016/2017 навчального року.

XIV. УНІВЕРСИТЕТ У СВІТОВИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ РЕЙТИНГАХ

У 2017 році за дослідженням QS World University Rankings університет втретє увійшов до 500 найкращих університетів світу, посівши 401 позицію – найвищу у рейтингу порівняно з іншими українськими університетами. Каразінський університет також брав участь у рейтингу кращих університетів світу Times Higher Education. У дослідженні за 2017 рік університет увійшов до групи 800+.

Університет було оцінено Академічним рейтингом університетів світу, також відомим як «Шанхайський рейтинг» (ARWU), в якому університет увійшов до групи 500+.

Також університет взяв участь у рейтингу U-Multirank, запровадженому Європейською Комісією. На відміну від багатьох інших рейтингів, у цьому дослідженні місця ВНЗ не визначаються, а дається порівняння з показниками діяльності інших університетів. У галузі освітньої діяльності показники університету оцінено як «дуже хороші» та «хороші», в галузі наукових досліджень та інноваційної діяльності – як нижчі за середні значення, в галузі інтернаціоналізації – як середні. У цілому, показники університету є порівнянними з показниками провідних університетів Східної Європи.

У міжнародному академічному рейтингу університетів (University Ranking by Academic Performance – URAP) за 2016/2017 навчальний рік, який опублікував Технічний університет Середнього Сходу (Туреччина), Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна посідає другу позицію серед національних ВНЗ після Київського національного університету імені Тараса Шевченка, (590 місце в Європі, 1 560 позиція серед провідних університетів світу).

У рейтингу «ТОП-200 Україна» за 2017 рік, складеному Центром міжнародних проєктів «Євроосвіта» у партнерстві з міжнародною групою експертів, університет посів, як і у попередніх роках, третє місце.

Інформаційним освітнім ресурсом «Освіта.ua» складено консолідований рейтинг вищих навчальних закладів України 2017 року.

Як вихідні дані для складання консолідованого рейтингу вищих навчальних закладів України було використано найбільш авторитетні серед експертів та засобів масової інформації національні та міжнародні рейтинги ВНЗ України: «Топ-200 Україна», «Scopus» та «ВебOMETРИКС», кожен із яких використовує різні критерії оцінювання вищих навчальних закладів. У консолідованому рейтингу 269 вищих навчальних закладів України університет посів друге місце.

У рейтингу за показниками бази даних SciVerse Scopus університет посів друге місце серед ВНЗ України. Станом на квітень 2017 року до бази даних Scopus включено 136 вищих навчальних закладів України, що на 9 вищих навчальних закладів більше, ніж у квітні 2016 року. У рейтинговій таблиці вищі навчальні заклади України ранжовані за індексом Хірша — кількісним показником, що базується на кількості наукових публікацій і кількості їхніх цитувань. Згідно з даними рейтингу, найвищий індекс Хірша серед університетів України мають Київський національний університет імені Тараса Шевченка — 79 (73 у рейтингу 2016 року), Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна — 60 (57), кількість публікацій – 8 382, кількість цитувань – 40 675, а також Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича — 51 (44).

Аналіз результатів участі університету у різних рейтингових дослідженнях свідчить, що сильними сторонами університету є високе співвідношення кількості викладачів до кількості здобувачів вищої освіти, порівняно високий відсоток публікацій за участю міжнародних партнерів та велика частка серед студентів іноземців. Найслабкішими порівняно з іншими університетами світового класу є такі сторони, як ознайомлення роботодавців із діяльністю університету; низька результативність наукових досліджень та інноваційної діяльності; мала кількість публікацій у виданнях, що реферуються міжнародними базами даних.

XV. Рейтинг кафедр природничо-математичного профілю за результатами діяльності у 2016/2017 навчальному році

№ з/п	Факультет	Кафедра	Завідувач кафедри	Кількість штатних одиниць			Кількість балів	Рейтинг
				Науково-педагогічні працівники	Наукові працівники	Усього		
1	Екологічний	Екології та неоекології	Медведев В.В.	5,5		5,5	105,5	19,18
2	Фізичний	Теоретичної фізики імені академіка І.М. Ліфшиця	Рашба Г.І.	6,65		6,65	120,5	18,12
3	Екологічний	Екологічної безпеки та екологічної освіти	Некос А.Н.	6		6	104	17,33
4	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Прикладної електродинаміки	Горобець М. М.	5,6	4,25	9,85	144,65	14,69
5	Фізико-технічний	Теоретичної ядерної фізики та вищої математики імені О. І. Ахієзера	Ходусов В.Д.	8	3,5	11,5	159,25	13,85
6	Фізичний	Астрономії та космічної інформатики	Шкуратов Ю.Г.	7,5		7,5	103	13,73
7	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Теоретичної радіофізики	Колчигін М.М.	4,95	12,6	17,55	235	13,39
8	Фізичний	Фізики твердого тіла	Зиман З.З.	4,25		4,25	56,75	13,35
9	Геології, географії, рекреації і туризму	Соціально-економічної географії та регіонаознавства	Немець Л.М.	11,5		11,5	150,75	13,11
10	Фізико-технічний	Матеріалів реакторобудування та фізичних технологій	Литовченко С.В.	9,5	14,35	23,85	310,2	13,01
11	Екологічний	Моніторингу довкілля та природокористування	Максименко Н.В.	5		5	61	12,20
12	Фізичний	Фізики низьких температур	Шкловський В.О.	5,5	1,45	6,95	84,75	12,19
13	Комп'ютерних наук	Безпеки інформаційних систем і технологій	Рассомахін С. Г.	11,25		11,25	120,75	10,73
14	Хімічний	Органічної хімії	Дорошенко А.О.	6,85	2	8,85	94,95	10,73
15	Біологічний	Мікології та фітоімунології	Шкорбатов Ю.Г.	5		5	53	10,60
16	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Космічної радіофізики	Тирнов О.Ф.	5,1	10,65	15,75	162,8	10,34
17	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Молекулярної і медичної біофізики	Берест В.П.	7,75	3	10,75	98,75	9,19

18	Радіофізики, біомедицинської електроніки та комп'ютерних систем	Фізика надвисоких частот	Звягінцев А.О.	4,4	3,5	7,9	70,5	8,92
19	Фізичний	Фізичної оптики	Галунов М.З.	4	1	5	44,5	8,90
20	Фізико-технічний	Ядерної та медичної фізики	Шульга М.Ф.	8,75	28,15	36,9	321,15	8,70
21	Фізико-енергетичний	Фізика нетрадиційних енерготехнологій та екології	Ткаченко В.І.	5		5	43	8,60
22	Хімічний	Фізичної хімії	Мчедлов-Петросян М.О.	7,35	4,15	11,5	98,75	8,59
23	Геології, географії, рекреації і туризму	Гідрогеології	Удалов І.В.	7,5		7,5	63,5	8,47
24	Фізико-технічний	Прикладної фізики та фізики плазми	Середа К.М.	9,5	16,2	25,7	216,45	8,42
25	Радіофізики, біомедицинської електроніки та комп'ютерних систем	Фізичної і біомедицинської електроніки та комплексних інформаційних технологій	Бердник С.Л.	7,55	18,95	26,5	219,15	8,27
26	Математики і інформатики	Фундаментальної математики	Ямпольський О.Л.	15,25		15,25	120,5	7,90
27	Хімічний	Хімічного матеріалознавства	Коробов О.І.	7,7	4,55	12,25	96,65	7,89
28	Хімічний	Хімічної метрології	Юрченко О. І.	6,7	1,65	8,35	65,3	7,82
29	Хімічний	Неорганічної хімії	В'юнник І.М.	7,9	2,2	10,1	78,55	7,78
30	Фізичний	Фізика кристалів	Гриньов Б.В.	3,85	2,5	6,35	46,9	7,39
31	Комп'ютерних наук	Моделювання систем і технологій	Васильєва Л.В.	9,25		9,25	63,5	6,86
32	Радіофізики, біомедицинської електроніки та комп'ютерних систем	Квантової радіофізики	Маслов В.О.	6,6	5	11,6	79,4	6,84
33	Геології, географії, рекреації і туризму	Фізичної географії та картографії	Голіков А.П.	16,25		16,25	111	6,83
34	Комп'ютерних наук	Теоретичної та прикладної системотехніки	Шматков С.І.	8		8	54,25	6,78
35	Біологічний	Молекулярної біології та біотехнології	Божков А.І.	3,8	0,5	4,3	29,15	6,78
36	Хімічний	Прикладної хімії	Чебанов В.А.	7,65	2,2	9,85	66	6,70
37	Біологічний	Генетики та цитології	Атроментова Л.О.	13,25		13,25	88	6,64
38	Комп'ютерних наук	Електроніки і управляючих систем	Стервоедов М. Г.	7		7	45	6,43
39	Фізико-енергетичний	Теплофізики та молекулярної фізики	Мацевитий Ю.М.	5,25		5,25	33,75	6,43
40	Фізико-енергетичний	Інформаційних технологій в фізико-енергетичних системах	Немченко К.Е.	8,75		8,75	51,5	5,89
41	Комп'ютерних наук	Штучного інтелекту та програмного забезпечення	Куклін В.М.	12,5		12,5	71,75	5,74
42	Математики і інформатики	Прикладної математики	Коробов В.І.	14	4,65	18,65	104	5,58

43	Фізичний	Експериментальної фізики	Пойда В.П.	13	5	18	96,5	5,36
44	Геології, географії, рекреації і туризму	Мінералогії, петрографії та корисних копалин	Фик І.М.	7		7	37,5	5,36
45	Фізичний	Загальної фізики	Лазоренко О.В.	7,2		7,2	34,05	4,73
46	Біологічний	Зоології та екології тварин	Токарський В.А.	10,35	5	15,35	69	4,50
47	Біологічний	Фізіології і біохімії рослин та мікроорганізмів	Тимошенко В.Ф.	6,5		6,5	28	4,31
48	Біологічний	Ботаніки та екології рослин	Догадіна Т.В.	7,5		7,5	30,5	4,07
49	Геології, географії, рекреації і туризму	Геології	Матвеев А.В.	7,5		7,5	30	4,00
50	Фізико-енергетичний	Охорони праці та безпеки життєдіяльності	Адаменко М.І.	5		5	19,5	3,90
51	Фізичний	Вищої математики	Чібісов Д.В.	8		8	29,5	3,69
52	Біологічний	Біохімії	Перський С.Е.	16,65		16,65	55	3,30
53	Медичний	Психіатрії, наркології, неврології та медичної психології	Пономарьов В.І.	27,25		27,25	83,25	3,06
54	Медичний	Загальної практики - сімейної медицини	Ніколенко Є.Я.	25		25	75,25	3,01
55	Медичний	Анатомії людини	Шерстюк С.О.	18,5		18,5	54	2,92
56	Математики і інформатики	Вищої математики та інформатики	Лисиця В.Т.	11,25		11,25	31,25	2,78
57	Медичний	Акушерства та гінекології	Грищенко М. Г.	14		14	36,75	2,63
58	Біологічний	Фізіології людини та тварин	Бондаренко В.А.	15,75		15,75	39	2,48
59	Математики і інформатики	Теоретичної та прикладної інформатики	Зарецька І.Т.	13	3	16	38	2,38
60	Медичний	Педіатрії	Чернуський В. Г.	37,5		37,5	79	2,11
61	Медичний	Гігієни та соціальної медицини	Даниленко Г. М.	26,25		26,25	50,25	1,91
62	Медичний	Загальної та клінічної імунології та алергології	Попов М. М.	32,5		32,5	59	1,82
63	Медичний	Загальної та клінічної патології	Проценко О. С.	27		27	45	1,67
64	Медичний	Хірургічних хвороб	Хворостов Є. Д.	31,25		31,25	51,5	1,65
65	Медичний	Внутрішньої медицини	Яблучанський М. І.	52		52	85,5	1,64
66	Медичний	Хірургічних хвороб, оперативної хірургії та топографічної анатомії	Кудревич О.М.	53		53	64	1,21

Рейтинг кафедр гуманітарного та соціально-економічного профілю за результатами діяльності у 2016/2017 навчальному році

№ з/п	Факультет	Кафедра	Завідувач кафедри	Кількість штатних одиниць			Кількість балів	Рейтинг
				Науково-педагогічні працівники	Наукові працівники	Усього		
1	Історичний	Історіографії, джерелознавства та археології	Посохов С.І.	8,5		8,5	141,75	16,68
2	Психології	Психологічного консультування і психотерапії	Кочарян О.С.	5,1		5,1	79,45	15,58
3	Історичний	Нової та новітньої історії	Станчев М.Г.	7		7	90	12,86
4	Історичний	Історії України	Калініченко В. В.	7		7	78,5	11,21
5	Історичний	Історії стародавнього світу та середніх віків	Сорочан С. Б.	6		6	63,25	10,54
6	Філософський	Політології	Фісун О.А.	21		21	211,05	10,05
7	Соціологічний	Прикладної соціології та соціальних комунікацій	Аксьонов С.С.	15,65	4,4	20,05	201,1	10,03
8	Історичний	Історії Східної Європи	Духопельников В.М.	4,25		4,25	41,5	9,76
9	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	Міжнародних економічних відносин	Казакова Н.А.	22,75		22,75	220,25	9,68
10	Соціологічний	Соціології	Сокурянська Л. Г.	13		13	124	9,54
11	Юридичний	Міжнародного і європейського права	Сироїд Т.Л.	5		5	46	9,20
12	Філологічний	Журналістики	Хавкіна Л.М.	12,3	2	14,3	129,6	9,06
13	Психології	Прикладної психології	Кряж І.В.	12,35		12,35	107,6	8,71
14	Філософський	Теорії культури і філософії науки	Петренко Д. В.	16,25		16,25	134,5	8,28
15	Філософський	Валеології	Гончаренко М.С.	12,75		12,75	100,5	7,88
16	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	Міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки	Новікова Л.В.	9,25		9,25	68	7,35
17	Іноземних мов	Теорії та практики перекладу англійської мови	Ребрій О. В.	15		15	109	7,27
18	Психології	Загальної психології	Іванова О.Ф.	8,85		8,85	62,75	7,09
19	Іноземних мов	Методики та практики викладання іноземної мови	Руднева І.С.	25,5		25,5	180,75	7,09
20	Соціологічний	Політичної соціології	Дублікаш Т.М.	7,4		7,4	52	7,03
21	Економічний	Економічної теорії та економічних методів управління	Гриценко А.А.	16,75		16,75	112,75	6,73
22	Юридичний	Конституційного, муніципального права	Воронов М.М.	5,5		5,5	36	6,55
23	Іноземних мов	Німецької та французької мов	Шумська О.М.	13		13	84,5	6,50

24	Філологічний	Історії української літератури	Матушек О.Ю.	11,75	2,25	14	91	6,50
25	Економічний	Економічної кібернетики та прикладної економіки	Меркулова Т.В.	14,25		14,25	90	6,32
26	Юридичний	Кримінально-правових дисциплін	Житний О.О.	11,25		11,25	69	6,13
27	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	Міжнародного бізнесу та економічної теорії	Дерід І.О.	13,5		13,5	82	6,07
28	Філософський	Теоретичної і практичної філософії	Перепелиця О.М.	22		22	133,5	6,07
29	Юридичний	Цивільно-правових дисциплін	Венедіктова І.В.	18		18	106,25	5,90
30	Філологічний	Історії російської літератури	Московкіна І.І.	8,5		8,5	50	5,88
31	Іноземних мов	Ділової іноземної мови та перекладу	Шевченко І. С.	28,2		28,2	162,5	5,76
32	Юридичний	Державно-правових дисциплін	Лук'янець Д.М.	22,6		22,6	127,2	5,63
33	Філософський	Українознавства	Чорний Д.М.	17,85		17,85	97,7	5,47
34	Філологічний	Російської мови	Педченко Л.В.	9,2		9,2	49,85	5,42
35	Соціологічний	Соціології управління та соціальної роботи	Горбунова-Рубан С.О.	8,5		8,5	43,75	5,15
36	Економічний	Маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічно і діяльності	Євтушенко В.А.	18,75		18,75	93,5	4,99
37	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	Туристичного бізнесу та країнознавства	Парфіненко А.Ю.	26,75		26,75	132,25	4,94
38	Економічний	Економіки та менеджменту	Дорошенко Г. О.	18,75		18,75	81,5	4,35
39	Іноземних мов	Німецької філології та перекладу	Кривенко В.П.	19,5		19,5	81,75	4,19
40	Філологічний	Української мови	Філон М. І.	17,25		17,25	70	4,06
41	Іноземних мов	Англійської філології	Самохіна В. О.	24,25		24,25	96,5	3,98
42	Соціологічний	Методів соціологічних досліджень	Кізілов О.І.	8,25		8,25	31	3,76
43	Соціологічний	Медіакомунікацій	Стародубцева Л.В.	7,5		7,5	28	3,73
44	Іноземних мов	Англійської мови	Полоцька О.О.	32,3		32,3	116,3	3,60
45	Економічний	Статистики, обліку та аудиту	Соболев В.М.	18,5		18,5	66,5	3,59
46	Економічний	Міжнародної економіки та світового господарства	Задорожний Г.В.	15,75		15,75	48,75	3,10
47	Економічний	Математичних методів в економіці	Когут Є.О.	14,6		14,6	40,5	2,77
48	Філологічний	Історії зарубіжної літератури і класичної філології	Чекарева Є.С.	19		19	51	2,68

49	Іноземних мов	Східних мов та міжнародної комунікації	Віротченко С.А.	15,75		15,75	39,5	2,51
50	Психології	Педагогіки	Жукова О.А.	7,65		7,65	18,5	2,42
51	Економічний	Фінанси та кредит	Глущенко В. В.	17,95		17,95	40,25	2,24
52	Іноземних мов	Романської філології і перекладу	Криворучко С.К.	28,05		28,05	57,6	2,05
53	Філологічний	Загального та прикладного мовознавства	Гуторов В.О.	10,5		10,5	21,5	2,05

Примітка. У разі визначення рейтингу не враховувалися дані кафедр, у яких загальна кількість штатних одиниць науково-педагогічних і наукових працівників складає менше чотирьох.